

Begroting 2024

Versie 13-09-2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding.....	3
I. Beleidsbegroting	10
1. Ruimtelijk domein	11
2. Openbaar domein	14
3. Sociaal domein	17
4. Bestuur	23
5. Algemene dekkingsmiddelen	25
6. Overhead.....	27
7. Vennootschapsbelasting	29
8. Onvoorzien	30
Paragrafen.....	31
§ A Lokale heffingen.....	32
§ B Weerstandsvermogen.....	44
§ C Onderhoud kapitaalgoederen.....	52
§ D Financiering.....	56
§ E Bedrijfsvoering	59
§ F Verbonden partijen	64
§ G Grondbeleid	75
§ H Subsidies	77
II. Financiële begroting	82
Overzicht exploitatie	83
1. Overzicht van baten en lasten	84
2. Meerjarenraming	85
3. Incidentele baten en lasten.....	87
4. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	89
Uiteenzetting van de financiële positie	91
1. Geprognosticeerde balans 2024-2027	92
2. Geprognosticeerd EMU-saldo.....	94
3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves	96
4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen	98
5. Financiering.....	100
6. Investeringskredieten	101
7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten	105
III. Bijlagen	106
1. Uitvoeringsinformatie 2024-2027	107
2. Overzicht van baten en lasten per taakveld	111
3. Afkortingenlijst.....	114
COLOFON.....	115

Inleiding

De voorliggende meerjarenbegroting kent een negatief saldo in 2026 en 2027 en is daarmee niet structureel sluitend. De uitkering uit het gemeentefonds kent het zogenaamde ravijnjaar, waardoor onze inkomsten uit het gemeentefonds in 2026 met ruim € 2 miljoen dalen. Voor het jaar 2027 zijn de inkomsten uit het gemeentefonds zelfs nog wat lager. De VNG heeft de gemeenten opgeroepen een signaal af te geven richting het Rijk en geen maatregelen te nemen door in dit stadium voorzieningen voor onze inwoners af te stoten of te verminderen. Middels deze begroting, waarin voor de jaren 2026 en 2027 is uitgegaan van de reeds verwachte ontwikkelingen zonder extra maatregelen, geven wij gehoor aan de oproep van de VNG. Gezien de demissionaire status van het kabinet verwacht het college namelijk dat er geen besluiten genomen gaan worden die voorzien in een verhoging van de uitkering van het gemeentefonds voor het ravijnjaar. Daarnaast is het college van mening dat er geen onomkeerbare besluiten genomen moeten worden ten aanzien van de voorzieningen voor onze inwoners door middel van bezuinigingen. En daarom is in overleg met de gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland besloten om geen meerjarig sluitende begroting aan te leveren.

De economische situatie heeft effect op onze begroting. Het in deze begroting niet doorvoeren van de inflatiecorrectie op materiële lasten is in feite een bezuinigingsmaatregel. De hoge inflatie over de afgelopen periode en de hogere rentelasten voor reeds gedane en toekomstige uitgaven en investeringen beperken onze mogelijkheden.

Wij blijven de komende jaren werken aan de realisatie van woningen. Waarbij de focus ligt op betaalbare woningen voor jongeren en ouderen. Voor bestaande en nieuwe woningen werken wij aan de energietransitie middels het reduceren van (fossiele) energie en het uitbreiden van duurzame opwekking richting 2030.

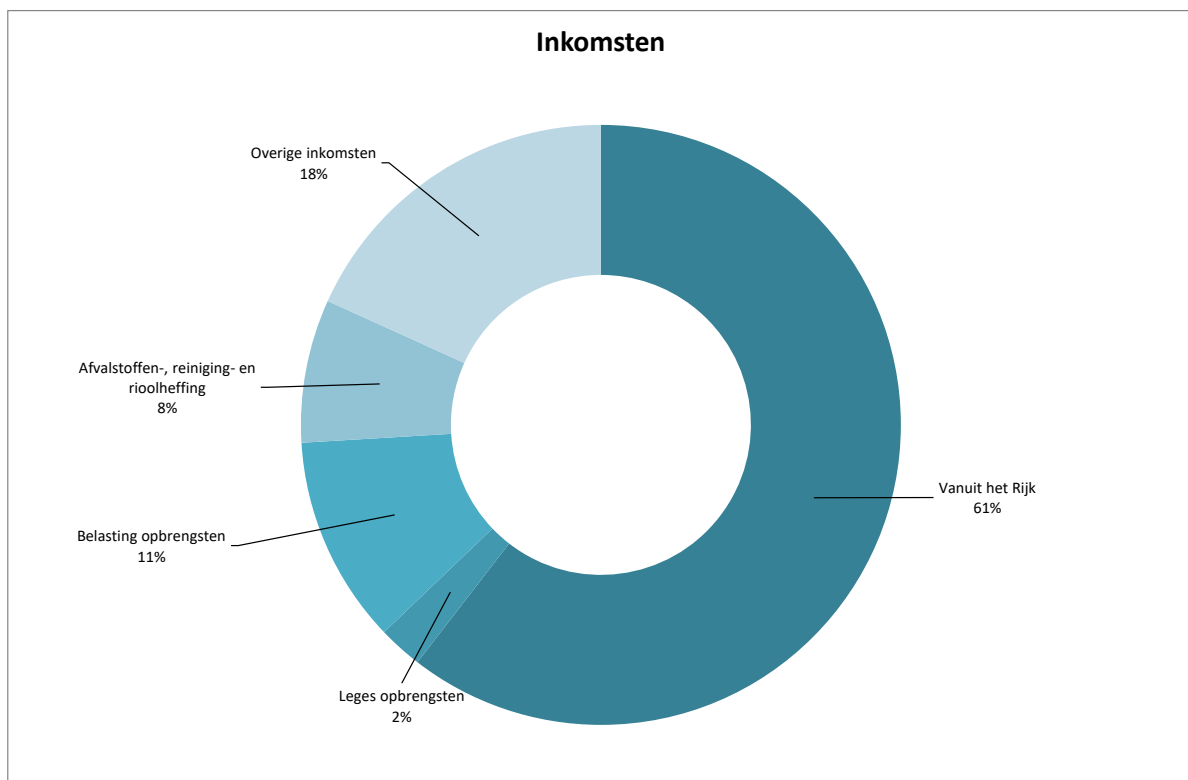
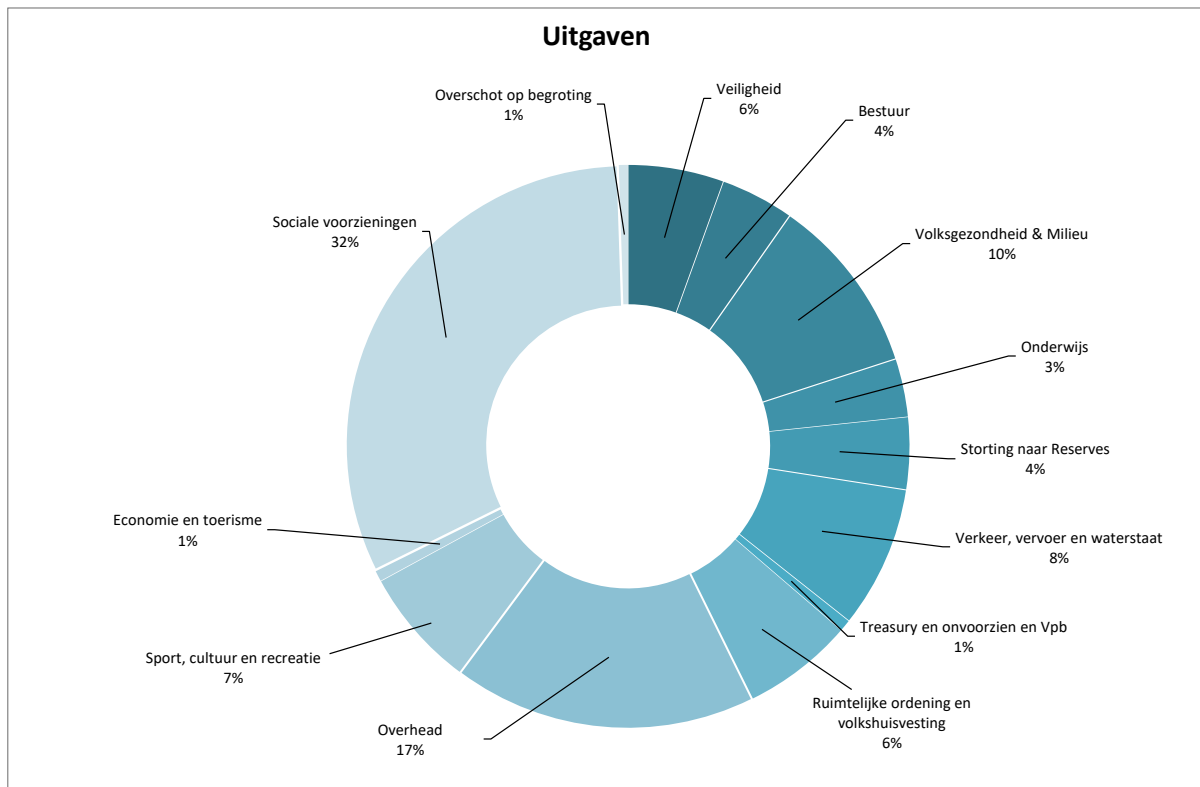
Wij spannen ons in voor een samenleving met actieve en weerbare inwoners waarin iedereen meelt, meedoet en zelfredzaam is. We streven naar een gemeente waarin inwoners elkaar kennen en op elkaar terug kunnen vallen. Waterlanders moeten zich veilig kunnen voelen en overlast en criminaliteit moet worden voorkomen.

Waterland staat voor een veilige, prettige, duurzame en klimaatbewuste leefomgeving en infrastructuur en spant zich in voor een goede dienstverlening voor de inwoners. Een klimaatbewust ingerichte en netjes onderhouden openbare ruimte met extra aandacht voor verkeer en groen. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheden om de afvalinzameling van de verschillende afvalstromen uit te breiden. We spannen ons in om de sport toegankelijk te houden voor alle inwoners en het verbeteren van de verbinding tussen inwoners, bestuur en organisatie.

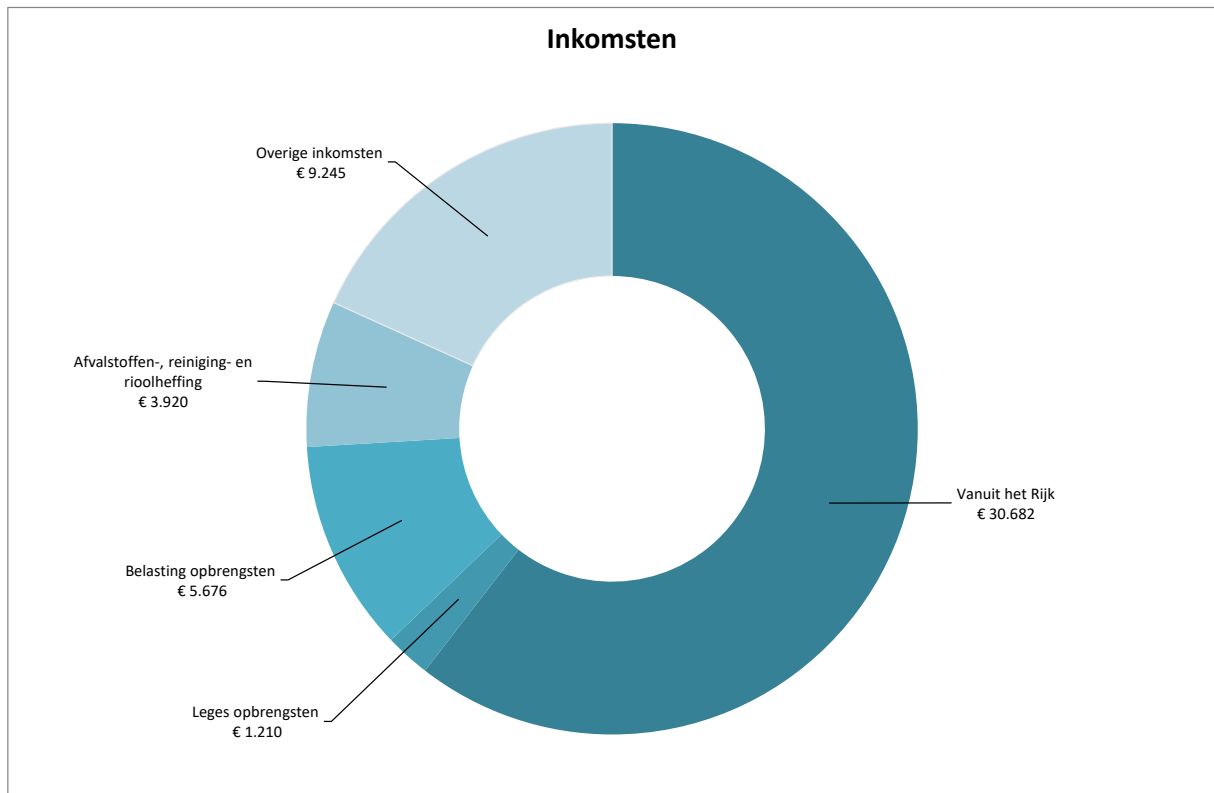
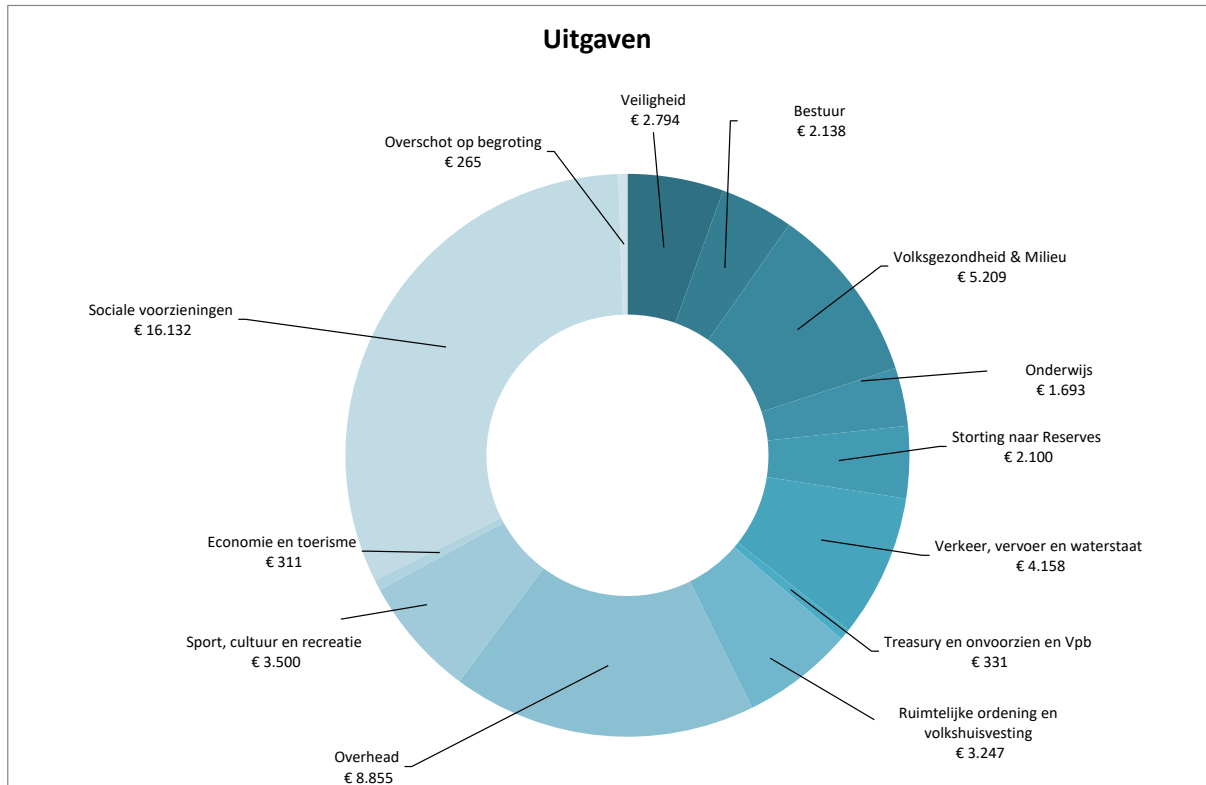
We werken ook in 2024 aan het verder versterken van de organisatie en de informatievoorziening en daarmee aan de dienstverlening voor onze burgers.

Hieronder worden overzichten weergegeven van de verschillende inkomsten en uitgaven in percentages en bedragen binnen de gemeente Waterland betreffende de begroting 2024:

In percentages:

In bedragen (x € 1.000):

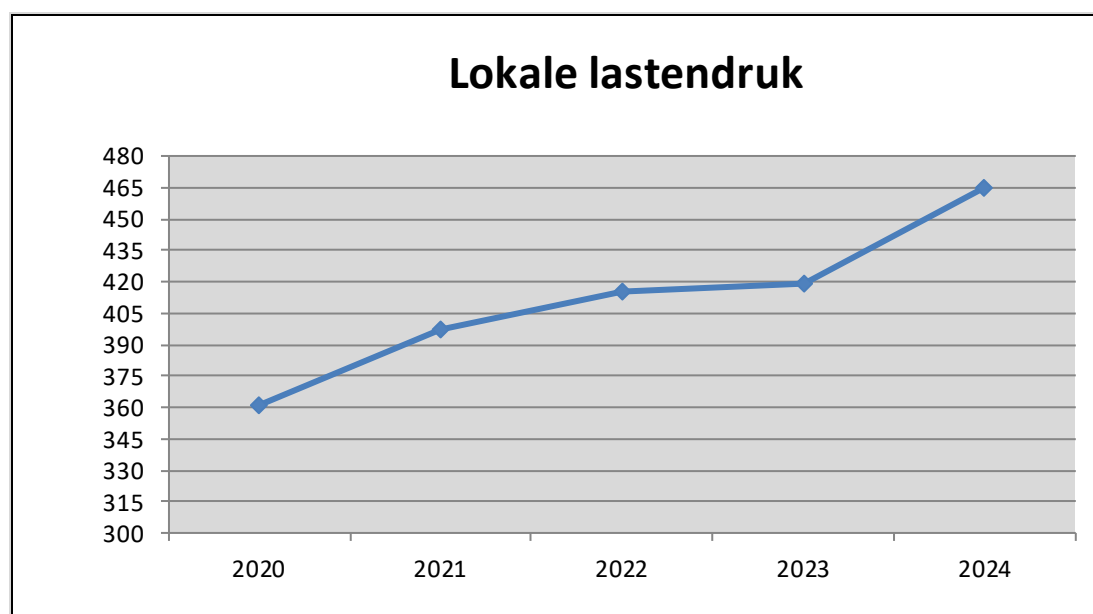

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is het totaal van de onroerendezaakbelasting, belasting op roerende woon- en bedrijfsruimte, afvalstoffenheffing en rioolheffing per inwoner weergegeven.

Lokale heffing	2020	2021	2022	2023	2024
OZB+RZB	188,65	220,77	236,74	236,18	242,83
Rioolheffing	68,49	69,76	70,91	73,40	83,43
Afvalstoffenheffing	104,01	106,91	107,91	110,05	138,30
Totaal	361,15	397,44	415,56	419,63	464,56

Op basis van deze tabel kan het meerjarenperspectief van de lokale lastendruk als volgt worden weergegeven.

In onderstaande tabel is het totaal van de onroerendezaakbelasting, belasting op roerende woon- en bedrijfsruimte, afvalstoffenheffing en rioolheffing per huishouden weergegeven. Deze tabel wordt vanaf 2022 opgebouwd waarmee de tabel per inwoner uiteindelijk zal vervallen. Door de cijfers per huishouden op te nemen, zijn de gegevens beter vergelijkbaar met andere gemeenten. Over de jaren 2021 en eerder zijn deze cijfers niet beschikbaar.

Lokale heffing	2022	2023	2024
OZB+RZB	540,71	549,78	567,83
Rioolheffing	168,03	170,85	195,09
Afvalstoffenheffing	251,95	256,18	323,40
Totaal	960,69	976,81	1.086,32

In onderstaande overzichten wordt een vergelijking gemaakt tussen de tarieven die gelden binnen de gemeente Waterland en de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. De overige gemeenten bestaan uit: Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland en Zaanstad.

OZB			Afval			Riool		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland	Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland	Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2020	0,0930%	0,1012%	2020	€ 283	€ 313	2020	€ 171	€ 244
2021	0,1049%	0,0962%	2021	€ 289	€ 342	2021	€ 175	€ 249
2022	0,0997%	0,0887%	2022	€ 294	€ 351	2022	€ 178	€ 248
2023	0,0902%	0,0788%	2023	€ 302	€ 360	2023	€ 183	€ 255

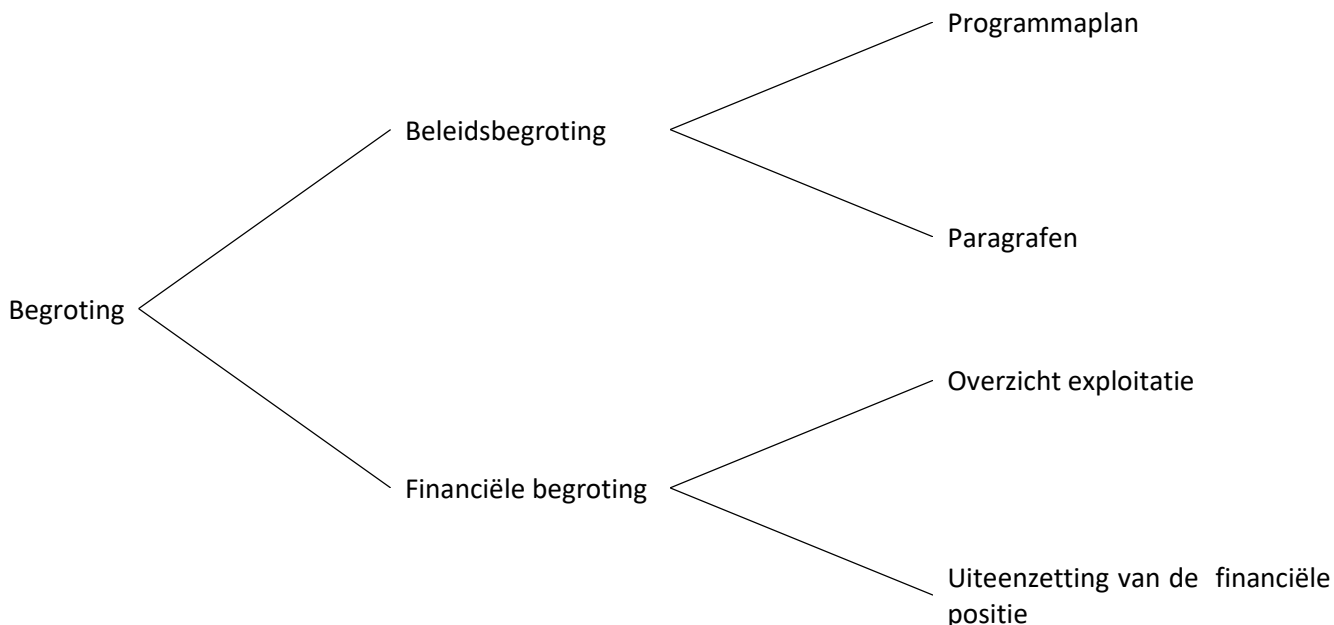
Samenvattend overzicht

In onderstaande tabel treft u een overzicht van de saldo's per programma aan, alsmede de mutaties in de reserves, voor de komende jaren, na verwerking van alle mutaties.

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Saldo 2024	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027
1.	Ruimtelijk domein	- 2.034	- 4.295	- 4.292	- 4.019
2.	Openbaar domein	- 6.965	- 6.287	- 6.319	- 6.960
3.	Sociaal domein	- 14.818	- 13.947	- 13.926	- 14.044
4.	Bestuur	- 1.876	- 1.869	- 1.852	- 1.855
5.	Algemene dekkingsmiddelen	36.235	37.062	34.460	34.112
6.	Overhead	- 8.794	- 8.731	- 8.731	- 8.742
7.	Vennootschapsbelasting	- 2	- 2	- 2	- 2
8.	Onvoorzien	- 50	- 50	- 50	- 50
	Totaal saldo van baten en lasten	1.695	1.880	- 712	- 1.561
0.101	Onttrekking aan de reserves	669	579	570	523
	- algemene reserve	51	-	-	-
	Totaal Bestemmingsreserves	619	579	570	523
0.102	- reserve kapitaallasten gebouwen	50	50	50	50
0.107	- reserve fundering kerktorens	1	1	1	1
0.108	- reserve afschrijvingen gemeentewerf	162	122	122	122
0.109	- reserve afschrijving geluidsinstallatie	9	9	-	-
0.112	- reserve nieuwbouw de Verwondering	36	36	36	36
0.113	- reserve nieuwbouw sporthal	150	150	150	150
0.114	- reserve afschrijvingen ICT	211	211	211	163
0.101	Stortingen in de reserves	- 2.100	-	-	-
	- algemene reserve	- 2.100	-	-	-
	Geraamd resultaat	265	2.459	- 142	- 1.038

Leeswijzer

De begroting is onderverdeeld in een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting en de financiële begroting zijn op hun beurt weer verdeeld in twee onderdelen. Schematisch ziet de onderverdeling van de begroting er als volgt uit:

Programmaplan

In de gemeente Waterland zijn de volgende programma's vastgesteld:

1. Ruimtelijk domein
2. Openbaar domein
3. Sociaal domein
4. Bestuur
5. Algemene dekkingsmiddelen
6. Overhead
7. Vennootschapsbelasting
8. Onvoorzien

Paragrafen

De paragrafen bij de beleidsbegroting geven een dwarsdoorsnede van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Alle baten en lasten die vermeld worden in de paragrafen zijn dus al verwerkt in de verschillende programma's.

In de begroting worden de volgende paragrafen opgenomen:

- § A Lokale heffingen
- § B Weerstandsvermogen
- § C Onderhoud kapitaalgoederen
- § D Financiering
- § E Bedrijfsvoering
- § F Verbonden partijen
- § G Grondbeleid
- § H Subsidies

Overzicht exploitatie

Het overzicht exploitatie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Overzicht van baten en lasten

Alle baten en lasten van het programmaplan in een samenvattende tabel. Het betreft hier een integraal overzicht van alle baten en lasten en het saldo van het begrotingsjaar. Alle baten en lasten van de programma's leiden tot een totaal saldo van baten en lasten. Vervolgens wordt aangegeven welke bedragen aan de reserves worden onttrokken of toegevoegd. Na deze toevoegingen en onttrekkingen volgt het geraamde resultaat. Met de vaststelling van de begroting worden de bedragen uit deze tabel door de raad geautoriseerd.

2. Meerjarenraming

In de meerjarenraming worden opgenomen, het gerealiseerde bedrag van het voorvorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het vorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het begrotingsjaar en een raming voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar.

3. Incidentele baten en lasten

In het overzicht incidentele baten en lasten worden de baten en lasten met een niet-structureel karakter opgenomen. Deze baten en lasten worden deels toegevoegd respectievelijk onttrokken aan de reserves.

4. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In het overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden de baten en lasten met een structureel karakter opgenomen.

Uiteenzetting van de financiële positie

De uiteenzetting van de financiële positie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Geprognoseerde Balans 2024-2027;
2. Geprognoseerd EMU-saldo;
3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves;
4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen;
5. Financiering;
6. Investerings;
7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten.

Bijlagen

Tot slot bevat dit begrotingsdocument drie bijlagen. In de 1^e bijlage wordt de Uitvoeringsinformatie 2024-2027 weergegeven. Hierin worden de begrotingscijfers gepresenteerd op een gedetailleerder niveau. In de 2^e bijlage wordt het verplichte overzicht van baten en lasten per taakveld weergegeven. In de 3^e bijlage is een afkortingenlijst opgenomen.

I. Beleidsbegroting

1. Ruimtelijk domein

Omschrijving programma

Het programma Ruimtelijk domein richt zich op bouwen en wonen, duurzaamheid, energietransitie, klimaatadaptatie, economie, toerisme, landschap en recreatie, markten, standplaatsen, evenementen.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Faciliteren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving waarin iedereen kan wonen, werken, recreëren en verblijven.

Operationele doelstellingen

1. Voldoende betaalbare woningen voor jongeren en ouderen realiseren.
2. Werken aan de energietransitie d.m.v. het reduceren van (fossiele) energie en uitbreiden van duurzame opwekking richting 2030.
3. Het toerisme en de recreatie in regionaal verband verder ontwikkelen, met oog voor de balans tussen inwoners en toerisme en focus op spreiding van bezoekers.
4. Zo veel mogelijk tegengaan van veenoxidatie door vernatting van veenbodems. Beoogd resultaat is het afremmen van bodemdaling en de reductie van de uitstoot van broeikasgasen; tot stand brengen van een robuust natuurnetwerk ten behoeve van behoud en bevordering van de biodiversiteit; toekomstbestendige en duurzame agrarische bedrijfsmodellen die goed samengaan met voornoemde doelstellingen.
5. Goede landschappelijke inpassing van de nieuwe dijk op Marken en een dijk die wat betreft uiterlijke verschijningsvorm voldoet aan het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) en het Esthetisch Programma van Eisen (EPvE) enerzijds en verbetering van de recreatieve aantrekkingskracht van de dijk anderzijds.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023	2024
6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	5	7	7		
8	Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS	0,0	0,9	0,6		
9	Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS	2,3	2,6	2,3		
10	Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS	1,4	1,7	1,2		
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	CBS	5,5	5,5	4,6		
14	Funcziemenging	%	LISA	39,5	38,9	39,9		
16	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	184,7	188,3	202,1		
35	Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	CBS	364	382	413	457	
36	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	BAG	11,2	0,1	11,7		
37	Demografische druk	%	CBS	86,4	87,9	89,8	89,7	
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€	COELO	650	718	795	811	
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	COELO	789	860	939	959	
W1	Opgesteld vermogen zonnepanelen	Kw	CBS	5.980	7.158	8.805		

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

1. Wij geven uitvoering aan het Meerjarenprogramma Woningbouw, met plannen voor ca. 2.000 woningen. Hierbij staat centraal het ruimtelijke faciliteren van de projecten met de daarvoor beschikbare en meest doelmatige instrumenten. Daarbij is tevens aandacht voor kansen die zich aandienen voor locaties die niet in het meerjarenprogramma staan. Deze worden per locatie integraal beoordeeld op mogelijkheden en kansen die er zijn.
2. Conform de nota grondbeleid hanteren wij bij nieuwbouw projecten de volgende verdeling:
 - a) 30% sociale huur
 - b) 30% betaalbare koop en middenhuur
 - c) 40% vrije sector
3. Op basis van de 2023 uitgevoerde locatie analyse en opgestelde businesscases is het streven om zo mogelijk 100 tijdelijke woningen te realiseren, gedurende deze bestuurstermijn.
4. Op basis van de in 2023 opgestelde woonzorgvisie worden specifieke locaties aangewezen waar alternatieve woonvormen voor ouderen gestimuleerd en gefaciliteerd.
5. Continuering van de vastgestelde transitievisie warmte en bijbehorende activiteiten
6. Continuering van de regionale energie strategie (RES proces), met bijbehorende procesactiviteiten/besluiten.
7. Vervolg geven aan het (herzien) duurzaamheidsfonds (met aandacht voor energiearmoede) voor de inwoners conform het coalitieakkoord.
8. Monitoren van de werking van het convenant groep rondleiding Marken ten behoeve van evaluatie in 2024.
9. Er wordt een registratiesysteem voor particuliere vakantieverhuur ingevoerd.
10. Wij continueren de regionale samenwerking tussen Purmerend, Edam-Volendam, Overge-meenten en Landsmeer. Daarnaast zetten we de regionale samenwerking met Bureau Toerisme Laag Holland (BTLH) voort en zetten we in op een efficiëntere samenwerking tussen de lokale promotie organisaties, BTLH en de samenwerkende gemeenten.
11. Wij zetten in op kansen op het gebied van recreatie en toerisme en sluiten hierbij aan op de agenda van de Metropoolregio Amsterdam toerisme.

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de beleidsmatige bijdrage (door de verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstelling vermeld.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband tussen de Brandweer Zaanstreek-Waterland, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio), politie en de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. We werken samen bij het voorkomen en bestrijden van rampen en crises.

ROM InWest B.V.

ROM InWest verbindt ondernemers onderling, kennisinstellingen en overheden zodat ze samen gestructureerd kunnen bouwen aan innovatieve, ondernemende en duurzame ecosystemen. ROM InWest ondersteunt de groeiambities van ondernemers met producten, diensten en programma's om

innovatie en groei te stimuleren.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
1.01	Veiligheid	2.794	27	- 2.767
1.02	Economie en toerisme	311	28	- 282
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	3.247	4.262	1.015
Totaal		6.352	4.318	- 2.034

2. Openbaar domein

Omschrijving programma

Het programma Openbaar domein richt zich op een openbare ruimte die er goed uitziet en een gezonde balans tussen groen en grijs heeft.

In dit programma besteden we aandacht aan groen, infrastructuur, afval, riolering vastgoed en accommodaties.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Zorgen voor een veilige, prettige, duurzame en klimaatbewuste leefomgeving en infrastructuur.
2. Zorgen voor een goede dienstverlening voor de inwoners van Waterland.

Operationele doelstellingen

1. Klimaatbewust inrichten en netjes onderhouden van de openbare ruimte met extra aandacht voor verkeer en groen.
2. Mogelijkheden afvalinzameling verschillende afvalstromen uitbreiden.
3. Sport toegankelijk houden voor alle inwoners.
4. Verbeteren bereikbaarheid gemeente.
5. Verbeteren verbinding inwoners met bestuur en organisatie.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023	2024
20	Niet-sporters	%	RIVM	43,8	nb	nb		
33	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	nb	nb	nb		
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	28,2	nb	nb		

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

1. Een voorbeeldfunctie vervullen waar het gaat om klimaatbewuste inrichting. Hier is doorlopend aandacht voor bij de inrichting van de openbare ruimte bij nieuwbouwprojecten en bij herinrichting van de bestaande openbare ruimte.
2. Bomen planten: 11 voor 10 bosjes. Er worden locaties aangewezen waar ruimte is voor extra aanplant van bomen.
3. Het openbaar groen instandhouden en waar mogelijk uitbreiden. Hier is doorlopend aandacht voor.
4. De terugloop van insecten voorkomen. Bij de keuze voor beplanting bij het herplanten/herinrichten van plantvakken wordt gekozen voor diversiteit in plantsoorten om zo de terugloop van insecten te voorkomen. Dit heeft doorlopend aandacht.
5. De openbare ruimte netjes en toegankelijk houden. In de onderhoudsplannen en bij het oppakken van meldingen is hier doorlopend aandacht voor.
6. Een rollator- en rolstoelvriendelijke openbare ruimte realiseren. Bij herinrichting van openbare ruimte is hier doorlopend aandacht voor.
7. Het groenonderhoud in de kernen optimaliseren, waarbij extra aandacht is voor onkruid in groenvlakken en op bestrating.
8. Verkeersproblematiek in de verschillende kernen helder krijgen samen met de inwoners en de problemen aanpakken. Door middel van de werkgroepen van de raad is een inventarisatie gemaakt van knelpunten. Deze worden uitgewerkt in een voorstel.

9. Realistische aanpassingen vanuit de gesprekken met inwoners en ondernemers uitwerken en waar mogelijk uitvoering aan geven. Dit is een doorlopende actie, waar mogelijk maatwerk leveren.
10. Een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren met betrekking tot de milieustraat in Katwoude. Dit haalbaarheidsonderzoek wordt in november 2023 ter informatie naar de raad gestuurd.
11. Aanpassing bestemmingsplan Katwoude in verband met plaatsen milieustraat in gang zetten. Het ontwerpbestemmingsplan wordt in september 2023 aan de raad voorgelegd.
12. De huurovereenkomst Alliantie tijdig beëindigen, eventueel jaarlijks verlengen. Elk jaar wordt bekeken of een verlenging van deze overeenkomst nog mogelijk is binnen de procedure voor de mogelijke realisatie van een milieustraat op het terrein.
13. Het onderzoeken van mogelijkheden om de dienstverlening in alle kernen uit te breiden met een vast punt voor het aanbieden van groen afval en een mobiel punt voor het aanbieden van bijzondere afvalstromen (o.a. klein chemisch afval en kleine huishoudelijke apparaten).
14. Stimuleren van multifunctioneel gebruik van de sportvoorzieningen.
15. Een duurzame sporthal bouwen die voldoet aan de normen voor spelen van volwaardige competitie. Dit proces is in voorbereidende fase.
16. Bij de ontwikkeling van de sporthal worden de bewoners betrokken. Er zijn meerdere informatiebijeenkomsten geweest.
17. Ontsluiting sporthal via de Pierebaan realiseren. Dit wordt meegenomen in de uitwerking van de plannen voor de realisatie van een duurzame sporthal.
18. De fysieke, digitale en telefonische bereikbaarheid verbeteren. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de dienstverlening, hierin worden ook verbetervoorstellen voor de bereikbaarheid gedaan.
19. Kortere responstijden op mail en meldingen realiseren. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de dienstverlening, hierin worden ook verbetervoorstellen voor de bereikbaarheid gedaan.
20. De openstelling van het gemeentehuis opnieuw ijkten. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de dienstverlening, hierin worden ook verbetervoorstellen voor de bereikbaarheid gedaan.
21. Meer signalen delen via de website. In Q4 2023 wordt de nieuwe website geïmplementeerd. Via de nieuwe website worden meer signalen gedeeld.
22. Instellen inloopspreekuur college. Sinds februari 2023 is het inloopspreekuur gestart. Dit spreekuur vindt nu twee-wekelijks op dinsdag plaats.
23. De externe oriëntatie van de ambtelijke organisatie versterken. Hier is doorlopend aandacht voor.

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de beleidsmatige bijdrage (door de verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstelling vermeld.

Recreatieschap Twiske-Waterland

Het recreatieschap Twiske-Waterland bevordert een evenwichtige ontwikkeling van de openlucht-recreatie en brengt en bewaart een evenwichtig natuurlijk milieu tot stand. Daarnaast houdt het recreatieschap het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap duurzaam in stand.

Omgevingsdienst IJmond

De omgevingsdienst IJmond voert het basistakenpakket om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te bereiken uit en houdt dit in stand.

N.V. HVC

HVC houdt zich bezig met afvalverwerking, dienstverlening en energieleverantie.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	4.158	526	- 3.632
2.02	Sport, cultuur en recreatie	3.500	382	- 3.118
2.03	Milieu	4.255	4.040	- 215
Totaal		11.914	4.948	- 6.965

3. Sociaal domein

Omschrijving programma

Binnen het programma Sociaal Domein hebben Waterlanders aandacht voor een gezonde levensstijl en ontwikkelen zij zich tot actieve en weerbare inwoners. Kinderen kunnen veilig, gezond en in geborgenheid opgroeien. De Waterlandse samenleving is inclusief en iedereen kan meedoen. Waterlanders staan samen voor de gemeenschap. Zij ondersteunen elkaar en zetten zich actief in voor de samenleving. Waterlanders wonen zelfstandig of zo thuisnabij als mogelijk is.

Het programma Sociaal Domein richt zich op Jeugd(hulp), Wmo (inclusief vrijwilligerswerk en mantelzorg), Participatie (inclusief arbeidsmarkt), Schuldhulpverlening, (Passend) onderwijs en voor-schoolse voorzieningen (VVE), Volksgezondheid (inclusief preventie en handhaving alcohol), Welzijnswerk en voorliggende voorzieningen (inclusief sport en bibliotheek).

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten uitgewerkt in vier pijlers. De pijlers zijn meerjarig.

1. Gezond opgroeien en leven

Waterlanders hebben aandacht voor een gezonde levensstijl en ontwikkelen zich tot actieve en weerbare inwoners. Alle Waterlandse jongeren ontwikkelen zich, op basis van hun eigen talenten en interesses, tot gezonde, betrokken en levenslang bewegende burgers (*actielijn 1: gezonde inwoners en actielijn 2: optimaal opgroeien*).

2. Meedoen

We streven naar een samenleving waarin iedereen meetelt, meedoet en zelfredzaam is. We willen dat Waterlanders hun kansen, talenten en mogelijkheden benutten. We ondersteunen hen hierbij waar nodig. Zij kunnen die ondersteuning makkelijk vinden en ondervinden geen drempels bij het organiseren van hun dagelijks leven. Wij houden daarbij in beeld dat er grenzen zijn aan de mogelijkheden van informele hulp die mantelzorgers en een sociaal netwerk kunnen geven. Ook weten we dat vragen om hulp moeilijk is en inwoners soms zorg mijden. We proberen daarom ook de vraag achter de vraag te zien. En ondersteuning op maat te bieden (*actielijn 3: iedereen doet mee en actielijn 4: ondersteuning op maat*).

3. Samen voor de gemeenschap

We streven naar een gemeente waarin inwoners elkaar kennen en op elkaar terug kunnen vallen. We willen dat Waterlanders elkaar kunnen ondersteunen. We willen ook dat inwoners met elkaar hun omgeving leefbaar houden door verbinding in de kernen. De gemeente Waterland communiceert helder over het sociaal domein. Waterlanders voelen zich gehoord door de gemeente in het sociaal domein (*actielijn 5: leefbare kernen en actielijn 6: gehoord worden*).

4. Kwetsbare inwoners voldoende beschermd

We willen dat Waterlanders zich veilig voelen in de buurt, op school, op hun werk en in hun thuissituatie. Dit betekent dat we overlast en criminaliteit willen voorkomen en aanpakken. En dat wij willen dat inwoners huiselijk geweld, kindermishandeling en oudermishandeling herkennen en hulp vragen. Voor kwetsbare inwoners moet er een plek zijn waar ze zich thuis voelen. Voor ouderen kan dit bijvoorbeeld ook hun eigen (aangepaste) huis zijn. Voor kinderen en jongeren, die niet thuis kunnen wonen, kan het ook een pleeggezin of een beschermd woonvorm zijn. (*Actielijn 7: sociale veiligheid en actielijn 8: een thuis voor kwetsbare inwoners*).

Actielijnen en operationele doelstellingen 2024

Actielijn 1: Gezonde inwoners

In deze actielijn brengen wij de ontwikkelingen rondom het Integraal Zorg Akkoord (IZA) het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) samen met relevante ontwikkelingen uit het Sportakkoord II. We nemen hierin ook de acties mee die al in gang zijn gezet met het Sportakkoord I en het Preventieakkoord.

- 1.a. Vermijdbare valincidenten onder ouderen worden voorkomen.
- 1.b. Inwoners die langdurige mantelzorg bieden, hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van respijtzorg.
- 1.c. Inwoners een preventieve aanpak bieden om zowel fysieke als cognitieve vitaliteit te behouden en/of verbeteren.

Actielijn 2: Optimaal opgroeien

In deze actielijn brengen wij de relevante onderdelen uit het Preventieakkoord, de inventarisatie preventie Jeugd (zie hoofdstuk 5) en de Hervormingsagenda Jeugd samen met de laatste ontwikkelingen binnen Passend Onderwijs en Kinderopvang.

- 2.a. Gezinnen met kinderen in de leeftijd tussen 12 en 23 jaar kunnen gebruik maken van het jongerenwerk voor lichte individuele hulpverlening ter overbrugging of voorkoming van specialistische jeugdhulp.
- 2.b. Kwetsbare gezinnen worden extra ondersteund voor-, tijdens en na de geboorte.
- 2.c. Ouders kunnen makkelijk digitale informatie vinden over opgroeien en opvoeden.
- 2.d. Wij bieden kinderen met een (dreigende) achterstand een opvangplek met voorschoolse educatie in Waterland.
- 2.e. Wij willen dat kinderen een doorgaande lijn kunnen volgen voorschools-basisschoolvoortgezet onderwijs.

Actielijn 3: Iedereen doet mee

In deze actielijn brengen wij in beeld hoe wij de bestaanszekerheid willen handhaven dan wel verbeteren middels het Breed Offensief en de minimaregelingen.

- 3.a. Wij ondersteunen Waterlanders richting bestaanszekerheid door vroegtijdige screening op de financiën.
- 3.b. Onderzoek naar de geschiktheid van de huidige minimaregelingen voor bestaanszekerheid.
- 3.c. Voor Waterlanders is het duidelijk waar zij terecht kunnen met hun (hulp-)vragen over zorg, welzijn, werk en inkomen.

Actielijn 4: Ondersteuning op maat

In deze actielijn werken wij de integrale toegang uit naar de zorg op maat die de gemeente kan bieden vanuit de Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet.

- 4.a. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen zelfstandig blijven wonen met passende ondersteuning thuis.
- 4.b. Intensiever begeleiden van statushouders naar werk en opleiding.
- 4.c. Zorg en ondersteuning wordt zoveel mogelijk gezamenlijk (regionaal) efficiënt ingekocht.
- 4.d. Waterlanders vroegtijdig en middels maatwerk ondersteunen bij financiële problemen.

Actielijn 5: Leefbare kernen

In deze actielijn werken we uit hoe wij samenwerken met partners in de verschillende kernen en welke ondersteuningsmogelijkheden wij daarbij kunnen bieden.

- 5.a. Waterlanders kunnen makkelijk informatie vinden over het complete cultuur- en welzijnsaanbod.
- 5.b. We herijken onze samenwerking met de dorpshuizen op het gebied van het sociaal-cultureel werk.

Actielijn 6: Gehoord worden

In deze actielijn werken wij uit hoe wij inwoners structureel willen betrekken bij het ontwikkelen van beleid en de uitvoering daarvan. Wij willen gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van onze inwoners.

- 6.a. We onderzoeken manieren van inspraak voor inwoners.
- 6.b. We gebruiken feedback van inwoners om onze dienstverlening te verbeteren.
- 6.c. De expertise van de adviesraad sociaal domein benutten wij bij het opstellen van beleid.
- 6.d. We communiceren met onze inwoners op taalniveau B1.

Actielijn 7: Sociale veiligheid

In deze actielijn gaan wij onder andere in op de ontwikkelingen in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

- 7.a. Wij experimenteren met een nieuwe werkwijze voor inwoners van 0-100 waarbij er sprake is van onveiligheid in huiselijke kring in de Proeftuin Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming.
- 7.b. We zorgen voor een goed lokaal opleidingsplan en intern protocol in het kader van het Kwaliteitskader Sociaal Domein, welke landelijk herijkt wordt. Daarnaast werken we regionaal goed samen met betrekking tot het onderwerp Huiselijk Geweld.
- 7.c. In 2024 implementeren we, afhankelijk van wetgeving, de WAMS (Wet aanpak eenvoudige problematiek sociaal domein), met als doel om knelpunten bij uitwisselen van persoonsgegevens weg te nemen in complexe problematiek.

Actielijn 8: Een thuis voor kwetsbare inwoners

In deze actielijn brengen wij de ontwikkelingen rondom wonen en zorg samen voor specifieke doelgroepen. We denken daarbij aan regionale plannen rondom het Integraal Zorg Akkoord en de verplichte regionale Woonzorg visie en het convenant Beschermd Wonen. Daarnaast hangt deze actielijn ook samen met de lokale Woon zorg visie en de doorontwikkeling van Beschermd Thuis. Voor de jeugd werken we in Noord-Holland samen aan een Thuis voor Noordje.

- 8.a. Wij zorgen ervoor dat er overeenkomsten zijn gesloten met aanbieders voor het bieden van Beschermd Thuis.
- 8.b. Wij werken regionaal samen om de uitstroom uit intramurale woonvoorzieningen te bevorderen.
- 8.c. Wij geven uitvoering aan de lokale woon-zorgvisie.
- 8.d. Wij zijn betrokken bij het opstellen van een regionale woon-zorgvisie.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2020	2021	2022	2023	2024
17	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO	2,7	nb	nb		
18	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO	nb	23	43		
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,1	1,8	nb		
21	Banen	per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	458,9	460,5	481,7		
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1	1	nb		
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	4	4	nb		
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten	CBS	67,6	nb	71,7		
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2	nb	nb		
27	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	CBS	306,3	232,6	nb		
28	Lopende reïntegratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	96,2	nb	127,5		
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	8,4	11,1	12,9		
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,6	0,6	0,5		
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar.	CBS	nb	nb	nb		
32	Cliënten met een maatwerk-arrangement WMO	per 10.000 inwoners	GMSD	630	630	660		

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Wat gaan we daarvoor doen?

Actielijnen en gekoppelde activiteiten

Actielijn 1: Gezonde inwoners

- 1.a. In 2024 wordt er naast de logeermogelijkheid, ook laagdrempelig dagverblijf in het Bui-tenhuis aangeboden, met als doel ontmoeting en ontspanning voor de gast en ontzorgen voor de mantelzorger.
- 1.b. Eind 2024 is er de mogelijkheid om deel te nemen aan een cursus valpreventie voor Wa-terlanders.
- 1.c. Eind 2024 is er een mogelijkheid om deel te nemen aan de cursus Cognitieve fitness.

Actielijn 2: Optimaal opgroeien

- 2.a. De inzet van lichte individuele hulpverlening door het jongerenwerk evalueren medio 2024.
- 2.b. In 2024 is er een lokale of regionale coalitie Kansrijke start.
- 2.c. In Q1 2024 is de website van het Centrum Jeugd en Gezin Waterland een betrouwbare vindplek voor informatie.
- 2.d. In 2024 wijzen wij twee locaties van kinderopvangorganisaties aan als locaties voor- schoolse educatie.
- 2.e. In 2024 zijn er duidelijke afspraken vastgelegd over de overgang van voorschools naar vroegschool.

Actielijn 3: Iedereen doet mee

- 3.a. Eind 2024 hebben we de monitoring van de vroeg signalering op orde om te kunnen on-derzoeken wie er gebruik maakt van minimaregelingen.
- 3.b. Eind 2024 hebben wij de minimaregelingen behouden of aangepast.

3.c. In 2024 start het Sociaal Team voor Waterlanders die (hulp-)vragen hebben over zorg, welzijn, werk en inkomen.

Actielijn 4: Ondersteuning op maat

4.a. In 2024 bieden wij ambulante ondersteuning ter voorkoming van plaatsing in een beschermd wonen voorziening.

4.b. In 2024 bieden wij meer maatwerk aan statushouders zodat de uitstroom naar werk of opleiding vergroot.

4.c. 1. In 2024 sluiten wij nieuwe overeenkomsten met zorgaanbieders voor het leveren van Wmo zorg en ondersteuning vanaf 2025.

2. In 2024 nemen we een besluit over de voortzetting van de GR en de daaronder hangen de DVO's voor inkoop en contractmanagement Jeugd en Wmo.

4.d. In 2024 bieden wij meer maatwerk schuldhulpverlening aan inwoners die middels de vroeg signalering in beeld worden gebracht.

Actielijn 5: Leefbare kernen

5.a. In 2024 is er een sociale kaart waar het cultuur- en welzijnsaanbod in meegenomen wordt.

5.b. In 2024 hebben wij samen met de dorps- en buurthuizen een visie op het sociaal cultureel werk in alle kernen ontwikkeld.

Actielijn 6: Gehoord worden

6.a. In Q4 2024 is er een handreiking hoe wij inwoners structureel betrekken bij beleid.

6.b. Vanaf 2024 wordt er binnen de WMO en Jeugd gestart met het continumeten van de ervaringen rondom zorg geleverd aan cliënten.

6.c. Alle beleidsstukken Sociaal Domein zijn ingebracht bij de Adviesraad Sociaal Domein.

6.d 1. Q4 2024 zijn alle SmartDocuments vanuit Sociaal Domein op taalniveau B1.

2. Q4 2024 is duidelijk of medewerkers van het Sociaal Domein scholing nodig hebben om te communiceren met inwoners op taalniveau B1.

Actielijn 7: Sociale veiligheid

7.a. Medio 2024 loopt de pilot Toekomstscenario af en is er een besluit over het vervolg.

7.b. Medewerkers in uitvoering, beleid en management worden getraind in de meldcode Huiselijk Geweld. Er wordt een intern protocol uitgewerkt.

7.c. vanaf juni 2024 implementeren we de WAMS.

Actielijn 8: Een thuis voor kwetsbare inwoners

8.a. In 2024 zijn er overeenkomsten gesloten voor het leveren van Beschermd Thuis.

8.b. In 2024 zijn er afspraken gemaakt tussen gemeenten en wooncorporaties over de uitstromers van intramurale woonvoorzieningen in de regio Waterland.

8.c. Wij geven uitvoering aan de acties 2023-2024 opgenomen is het actieplan van de lokale woon-zorgvisie.

8.d. In 2023-2024 zijn wij betrokken bij het opstellen van een regionale woon-zorgvisie die in 2024 opgeleverd zal worden.

Prestatie indicatoren

Prestatie indicator	2023	2024
In 2024 wijzen wij twee locaties van kinderopvangorganisaties aan als locaties voorschoolse educatie	0	2
Het aantal medewerkers wat wordt getraind in de meldcode Huiselijk Geweld	1	5
Het aantal Waterlanders wat gaat deelnemen aan een cursus valpreventie	0	30
Het aantal Waterlanders wat gaat deelnemen aan een cursus cognitieve fitness	0	30

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de beleidsmatige bijdrage (door de verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstelling vermeld.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland

De GGD is de belangenbehartiger van de regio Zaanstreek-Waterland op het gebied van collectieve preventie en andere gemeentelijke activiteiten in het kader van de gezondheidszorg.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
3.01	Onderwijs	1.693	117	- 1.576
3.02	Sociale voorzieningen	16.132	3.843	- 12.288
3.03	Volksgezondheid	954	-	- 954
Totaal		18.779	3.960	- 14.818

4. Bestuur

Omschrijving programma

Het programma Bestuur richt zich op het democratisch proces en de dienstverlening richting de inwoners van de gemeente Waterland.

In dit programma besteden we aandacht aan formatie, apparaatskosten, externe inhuur, dienstverlening, burgerparticipatie en een gezond financieel meerjarenbeleid.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Het borgen van democratische transparante besluitvorming en goede dienstverlening aan inwoners, instellingen, ondernemers en bezoekers. Vanuit het programma dienstverlening wordt dat onderdeel gemonitord. In dat programma wordt het meetbaar maken van onze kwaliteit in deze meegenomen.

Operationele doelstellingen

1. De gemeentelijke organisatie gereed te maken om als regisserende netwerkorganisatie kunnen functioneren.
2. Burgerparticipatie bevorderen.
3. Een gezond financieel meerjarenbeleid.
4. Een kwalitatieve goede (elektronische) dienstverlening.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024
1	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,9	8,2	8,5	8,7
2	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,0	8,5	8,7	8,8
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	835	873	982	1.066
4	Externe inhuur	Kosten als percentage van totale loonsom + totale inhuur externen	Eigen gegevens	4,0%	3,4%	4,7%	4,3%

De apparaatskosten zijn toegenomen door met name de CAO stijging van de loonkosten. Daarnaast zijn er twee medewerkers aangesteld voor de begeleiding van de Oekraïners en zijn er twee jongerenwerkers in dienst gekomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

1. Verdere implementatie van het reorganisatieplan. Werk in uitvoering.
2. Organisatie trainen en opleiden van medewerkers. Dit is inmiddels opgestart.
3. Initiatieven van bewoners worden aangemoedigd, wij faciliteren daar waar mogelijk dan wel wenselijk.
4. Het college is actief met de verbetering van de participatie. Hier geen uitgebreide visie, maar een heldere aanpak op diverse beleidsterreinen en publieke functies.
5. Zorg dragen dat wij bij burgerparticipatie steeds duidelijkheid bieden over de reikwijdte (kaders).

6. Het college streeft ernaar de raad jaarlijks een structureel sluitende meerjarenbegroting aan te bieden.
7. Structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten.
8. Optimaliseren van de (elektronische) dienstverlening en uitbreiden van het aantal producten dat via (e-)dienstverlening kan worden aangevraagd. Daarnaast wordt verder gebouwd aan het zaakgericht werken en het -ook voor klanten- transparant maken van die gegevens. Dat laatste is mede ingegeven door nieuwe wetgeving (Wet open overheid).
9. Uitvoering geven aan en actualiseren van het Informatiebeleidsplan en het I-projectenplan. Daarbij is 'beveiliging' van gegevens en informatie evident. Ons uitgangspunt is op alle audits een voldoende te scoren. En daar waar we (inmiddels) voldoende scoren (met name 'informatiehuishouding' en 'gemeentelijke financiën') doen we dat structureel.
10. Het college faciliteert de raad op het actief grip houden op regionale samenwerking/ verbonden partijen, samen met de gemeenteraad. De opgeleverde inventarisatie geeft ons daarbij houvast.
11. Zorg dragen dat de website voldoet aan vereisten zoals gesteld in het Besluit digitale toegankelijkheid overheid.

Prestatie indicatoren

Prestatie indicator	2022	2023	2024
Het niveau van juiste en actuele informatie op de vernieuwde website	C1	B2	B1
Het aantal producten (e-dienstverlening)	4	4	24

Verbonden partijen

Bij dit programma zijn geen verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
4.01	Bestuur	2.138	262	- 1.876
Totaal		2.138	262	- 1.876

5. Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving programma

Het programma Algemene dekkingsmiddelen richt zich op alle middelen die vrij inzetbaar zijn. In dit programma besteden we aandacht aan dividend, lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, de algemene uitkering, het saldo van de financieringsfunctie en de overige dekkingsmiddelen.

Dividend

De gemeente Waterland ontvangt dividend uit hoofde van haar aandelenbezit in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Alliander en de Huisvuilcentrale Groep (HVC). In de begroting 2024 en verder is een verwacht dividend opgenomen voor genoemde naamloze vennootschappen van € 140.000.

Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

In dit overzicht zijn onder de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, opgenomen:

- onroerendezaakbelasting;
- belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten;
- forensenbelasting;
- toeristenbelasting;
- parkeerbelasting;
- hondenbelasting;
- precariobelasting.

Lokale heffingen waarvan de besteding wél gebonden is, zoals de riool- en afvalstoffenheffing en de leges worden niet in dit overzicht verantwoord, maar staan vermeld in programma 2. Openbaar domein.

Algemene uitkering

Het gemeentefonds is het fonds van waaruit gemeenten jaarlijks een algemene uitkering ontvangen van het Rijk. Deze uitkering komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente en is dus vrij besteedbaar. De verdeling van de gelden over de verschillende gemeenten in Nederland geschiedt middels een ingewikkelde systematiek. Hierbij worden de volgende verdeelmaatstaven gehanteerd:

- belastingcapaciteit onroerendezaakbelasting van de gemeenten (onderscheiden naar woningen en niet-woningen);
- de inwoners van de gemeenten (onderscheiden naar leeftijd, woonplaats, inkomen, recht op uitkering, behorende tot een minderheidsgroep en beroep op voorzieningen in de gemeenten);
- het grondgebied van de gemeenten (onderscheiden naar oppervlakte, bodemgeschiktheid en historische kern);
- de bebouwing in de gemeenten (onderscheiden naar grondoppervlak bebouwing, woonruimten, historisch aantal woonruimten, noodzaak voor vernieuwing van de bebouwing en dichtheid van de bebouwing).

Door middel van circulaire 2017/10 informeert het Rijk de gemeenten over de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Naar aanleiding van de meicirculaire 2023 is de verwachte algemene uitkering als volgt:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Algemene uitkering	30.682	31.369	29.026	28.835

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie kan worden gedefinieerd als het saldo van:

- de verwachte te betalen rente over de aangegane leningen en over de aan te trekken middelen;
- de verwachte te ontvangen rente over de uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder overige algemene dekkingsmiddelen wordt verstaan de berekende rente van 0,7% over de vaste activa. Dit percentage is gebaseerd op de huidige rentelasten afgezet tegen de totale boekwaarde van de vaste activa.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
5.01	Dividend	4	140	136
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	294	5.676	5.382
5.03	Algemene uitkering	-	30.682	30.682
5.04	Saldo van financieringsfunctie	1.104	16	- 1.088
5.05	Overige dekkingsmiddelen	- 1.124	-	1.124
Totaal		278	36.514	36.235

6. Overhead

Omschrijving programma

Het programma Overhead richt zich op de kosten die gemaakt worden in het primaire proces van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Het bieden van dienstverlening die dicht bij mensen staat en zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving is verankerd.
2. De gemeente is een faciliterende organisatie, dichtbij en toegankelijk, passend bij onze schaal. Opgaven worden waar mogelijk integraal aangepakt. Onze medewerkers, ondernemers én inwoners voelen en tonen meer en meer eigenaarschap.

Operationele doelstellingen

1. Informatie is betrouwbaar, beschikbaar en toegankelijk. Onze inwoners en ondernemers weten wat Waterland voor hen kan betekenen en hebben overzicht in de status van lopende (aan)vragen en verzoeken.
2. We publiceren openbare informatie actief op onze website en zorgen ervoor dat deze door de landelijke Woo-index eenvoudig vindbaar is. Wij zien hiermee het verstrekken van informatie als een van onze kerntaken.
3. Wij zorgen voor een goede dienstverlening. Hierbij wordt de focus gelegd op een gebruiksvriendelijke en veilige informatievoorziening.
4. Versterken van de aansturing in het organisatiemodel.
5. Het verder op orde brengen van het personeelsinformatie-systeem.
6. Versterken van de grip op verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024
5	Overhead	Percentage van totale lasten	Eigen gegevens	19,4%	19,4%	19,8%	18,2%

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

1. HR 21 wordt in 2023 gestart en in 2024 verder uitgevoerd.
2. Onderzoek naar efficiency en effectiviteit werkprocessen Sociaal Domein is ook in 2023 gestart en wordt doorgevoerd in 2024 e.v.
3. Trainingen als 'Hoe werkt een gemeente (en Waterland in het bijzonder), goede advisering, e.d. worden doorontwikkeld en aangeboden aan alle nieuwe medewerkers en medewerkers die zich hierin kunnen ontwikkelen.
4. Programma dienstverlening heeft in 2023 een start gemaakt. In 2024 worden de acties uit het Uitvoeringsplan opgepakt om onze dienstverlening te optimaliseren om zo het gestelde doel 'In 2025 dienstverlening dichtbij de mensen en zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving' te realiseren.
5. De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) verplicht de gemeente om per 1 juli 2024 te faciliteren dat inwoners/ondernemers hun zaken met de (lokale) overheid digitaal moeten kunnen afhandelen. De implementatie van deze wet is in volle gang. Het betreft hier onder meer (aan)vragen, bezwaarschriften, maar ook verzoeken tot informatieverstrekking.

6. Er is een Woo-contactfunctionaris aangesteld, die de inwoner/ondernemer helpt bij het correct indienen van een Woo-verzoek. Deze functie wordt doorontwikkeld in de geest van de wet.
7. Wij zorgen voor een goede dienstverlening. Onder andere de projecten Zaakgericht/procesmatig werken en Moderne werkplek dragen hieraan bij door te focussen op een gebruiksvriendelijke en veilige informatievoorziening. Hiermee hebben we snel toegang tot informatie én kan informatie efficiënt worden uitgewisseld.
8. In het organisatiemodel wordt de aansturing versterkt. De afdelingsmanagers richten zich vooral op de strategische en personele taken, terwijl elk team een coördinator heeft die de rol heeft als inhoudelijk eerste aanspreekpunt: zowel voor medewerkers als de managers. Daardoor is span-of-control van de afdelingsmanagers meer in balans. De coördinatoren zullen in 2024 worden aangesteld.
9. Het op orde brengen van het personeelsinformatie-systeem (Motion) is inmiddels gedeels gelukt en wordt verder geoptimaliseerd in 2024.
10. Doorontwikkeling van het on-boardingsprogramma.

Prestatie indicatoren

Prestatie indicator	2022	2023	2024
Het aantal jaarlijkse trainingen dat wordt aangeboden aan nieuwe medewerkers	2	0	2
Coördinatoren worden organisatie breed aangesteld en ingezet	0	0	18

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de beleidsmatige bijdrage (door de verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstelling vermeld.

Waterlands Archief

Het Waterlands Archief bevordert de politiek-bestuurlijke samenwerking en verzorgt het beheer van archiefstukken van de deelnemende gemeenten.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
6.01	Overhead	8.855	62	- 8.794
Totaal		8.855	62	- 8.794

7. Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 zijn wij als gemeente belastingplichtig in het kader van de vennootschapsbelasting.

Voor gemeente Waterland zijn de volgende onderwerpen in de VPB aangifte betrokken:

- Parkeren op Marken. Hiervoor wordt aangifte gedaan, maar de activiteit is vrijgesteld dus hoeft er geen VPB te worden betaald.
- Potentieel winstgevende activiteiten zijn de grondexploitaties. De grondexploitaties zijn extern getoetst op VPB plicht. Alleen voor het project Galgeriet is de gemeente Waterland ondernemer dus VPB plichtig in het jaar dat de gronden geleverd worden. Dat is voor het eerst in 2024. Inschatting is dat er geen fiscale winst gemaakt wordt.
- Reclame inkomsten zijn ook een ondernemersactiviteit dus VPB plichtig. Vanaf juli 2020 is een contract gesloten voor reclame op bushaltes. De fiscale winst hierover is nog niet definitief bekend. Indicatie is € 2.300 te betalen VPB per jaar.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
7.01	Vennootschapsbelasting	2	-	- 2
Totaal		2	-	- 2

8. Onvoorzien

Definitie onvoorzien

Verplicht te ramen bedrag op de begroting voor het opvangen van onvoorzienbare, onuitstelbare en onvermijdbare uitgaven die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien.

Bij het gebruik van onvoorzien dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen structurele en incidentele lasten. Gebruik van de post onvoorzien voor structurele zaken heeft tot gevolg dat in jaar t (het begrotingsjaar) dekking door de post onvoorzien aanwezig is, maar in jaar t+1 (het volgende begrotingsjaar) deze dekking niet meer aanwezig is. De dekking moet dan worden gevonden in de totale afweging van de begroting. Gesteld kan worden dat de post onvoorzien alleen gebruikt moet worden als dekkingsmiddel voor incidentele zaken. Waarbij het te hanteren criterium alleen voor de incidentele uitgave is, waarbij uitgegaan moet worden van het 'drie O's-scenario', te weten: onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar. Overigens wordt bij het opstellen van de begroting de post onvoorzien wel als een structurele last aangemerkt, alsmede onderdeel van het weerstandsvermogen.

Wat mag het kosten?

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
8.01	Onvoorzien	50	-	- 50
Totaal		50	-	- 50

Paragrafen

§ A Lokale heffingen

De gemeentelijke inkomsten bestaan voor een belangrijk deel uit de gemeentelijke heffingen. Enerzijds gaat het daarbij om lokale heffingen waarvan de besteding gebonden is, zoals de riool- en afvalstoffenheffing en de leges. Deze inkomsten moeten specifiek aangewend worden voor het doel waarvoor ze worden geheven en worden verantwoord in de desbetreffende programma's. Anderzijds zijn er ook lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, zoals de onroerendezaakbelasting. De hieruit voortvloeiende inkomsten worden verantwoord in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden als de heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. In deze paragraaf zijn opgenomen:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- de tarieven van de verschillende heffingen;
- de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Per heffing wordt de kostendekkendheid weergegeven zoals voorgeschreven in de BBV-regels.

1. Overzicht

Bedrag x € 1.000 Omschrijving lokale heffing	Inkomsten 2021	Inkomsten 2022	Begroting 2023 na wijziging*	Begroting 2024
Onroerendezaakbelasting	3.793	4.137	4.092	4.247
Belasting op roerende woon- en bedrijfsr.	34	33	29	30
Forensenbelasting	31	35	32	33
Toeristenbelasting	856	712	743	808
Parkeerbelasting	282	283	431	443
Hondenbelasting	61	64	67	69
Precariobelasting	0	15	15	46
Subtotaal besteding niet gebonden	5.058	5.280	5.409	5.676
Rioolheffing	1.209	1.249	1.281	1.469
Afvalstoffenheffing	1.853	1.901	2.015	2.436
Reinigingsheffing	13	13	14	14
Haven-, kade- en liggelden	62	80	90	94
Lijkbezorgingsrechten	339	200	223	251
Markt- en standplaatsgelden	16	18	15	18
Leges	922	1.244	1.197	1.210
Totaal	9.473	9.986	10.244	11.169

* begroting inclusief reeds door de raad vastgestelde wijzigingen

2. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

In het coalitieakkoord is aangegeven dat er vastgehouden wordt aan een sluitende meerjarenbegroting en dat de gemeentelijke belastingen met niet meer dan de inflatiecorrectie zullen worden verhoogd. Jaarlijks vindt de inflatiecorrectie plaats op basis van het gewogen gemiddelde van de CPB index loonvoet sector overheid en de CPB index bruto overheidsinvesteringen. Voor de begroting 2024 wordt uitgegaan van een percentage van 2,7%. In de jaren 2024 tot en met 2027 worden de tarieven van een aantal heffingen stapsgewijs kostendekkend gemaakt. Het gaat hierbij om haven-,

kade- en liggelden, markt- en standplaatsgelden, lijkbezorgingsrechten en de leges onder titel 1 en 3. Daarnaast worden er extra tariefsverhogingen doorgevoerd voor betaald parkeren, parkeervergunningen, toeristenbelasting en precariobelasting.

Onderscheid wordt gemaakt tussen belastingen als algemene dekkingsmiddelen en retributies. De algemene dekkingsmiddelen zijn de niet aan een programma gebonden belastingen (bijvoorbeeld onroerendezaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting). De gemeente mag de inkomsten hiervan vrij besteden.

Retributies daarentegen zijn heffingen van gebruikers waarvoor de gemeente een tegenprestatie levert. Voor een aantal rechten mogen de tarieven niet zodanig worden vastgesteld dat de geraamde baten uitkomen boven de geraamde lasten. Met andere woorden het is niet toegestaan om winst op de aangehaalde rechten te maken (zie ook artikel 229b van de Gemeentewet).

3. Onroerendezaakbelasting

Onder de naam onroerendezaakbelasting (OZB) worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen, en
- een eigenarenbelasting voor alle onroerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de WOZ-waarde van de desbetreffende onroerende zaak. Bij het bepalen van de WOZ-waarde van woningen wordt de zogeheten vergelijkingsmethode gehanteerd. Dit wil zeggen dat de waarde is afgeleid van vergelijkbare woningen die recent zijn verkocht. Van die woningen is bekend welke verkoopprijzen er rond de waardepeildatum zijn gerealiseerd.

Tussen de woning en de woningen waarmee wordt vergeleken, kunnen verschillen bestaan in grootte, bouwkundige staat, ligging en dergelijke. Met die verschillen moet de gemeente rekening houden voor zover ze objectief gezien de waarde beïnvloeden. Voor objecten anders dan woningen wordt de waarde afgeleid van de huurwaarde of de vervangingswaarde.

Omschrijving	Tarief 2021 %	Tarief 2022 %	Tarief 2023 %
Gebruikersbelasting	0,2226	0,2365	0,2424
Eigenarenbelasting woning	0,1049	0,0997	0,0902
Eigenarenbelasting niet-woning	0,2966	0,3103	0,3180

Het tarief voor 2024 wordt vastgesteld in de verordening die eind 2023 wordt vastgesteld. Voor het nieuwe belastingjaar worden de WOZ-waarden opnieuw bepaald. Voor 2024 wordt dit de waarde per 1 januari 2023. Bij het opstellen van deze begroting kan deze waarde nog niet exact worden vastgesteld. Op het moment van de vaststelling van de belastingverordening in de raad zullen de nieuwe WOZ-waarden echter wel bekend zijn. Een waardestijging zal leiden tot lagere tarieven en visa versa. De exacte tarieven voor 2024 kunnen pas dan worden vastgesteld. Ditzelfde geldt ook voor de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten.

4. Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten

Onder de naam belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor roerende zaken die dienen als bedrijfsruimte, en
- een eigenarenbelasting voor alle roerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de waarde die aan de roerende zaak kan worden toegekend.

Omschrijving	Tarief 2021 %	Tarief 2022 %	Tarief 2023 %
Gebruikersbelasting	0,2226	0,2365	0,2424
Eigenarenbelasting woning	0,1049	0,0997	0,0902
Eigenarenbelasting niet-woning	0,2966	0,3103	0,3180

Het tarief voor 2024 wordt opgenomen in de verordening die eind 2023 wordt vastgesteld.

5. Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een belasting geheven van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, hier gedurende meer dan 90 maal nachtverblijf kunnen houden of een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Deze belasting is ingevoerd omdat de gemeente voor deze belastingplichtigen, nu zij niet ingeschreven zijn in de gemeentelijke basisadministratie, geen uitkering krijgt uit het gemeentefonds, maar wel kosten maakt voor gemeentelijke diensten en voorzieningen.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot tot 15 m ²	166,65	169,65	174,57	179,29
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot van 15-20 m ²	222,25	226,25	232,81	239,10
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot groter dan 20 m ²	444,61	452,61	465,74	478,31
Ieder ander gemeubileerde woning	1.328,86	1.352,78	1.392,01	1.429,59

6. Toeristenbelasting

Ter zake van het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente door personen die niet als ingezetenen in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente zijn ingeschreven, wordt een nachttoeristenbelasting geheven. Ook wordt watertoeristenbelasting geheven ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente op vaartuigen door personen die niet als ingezetenen in de BRP van de gemeente zijn ingeschreven.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Nachttoeristenbelasting, per persoon per nacht	2,60	2,65	2,75	3,10
Watertoeristenbelasting, per persoon per etmaal	1,90	1,95	2,05	2,15

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

7. Parkeerbelasting

Onder de naam parkeerbelasting wordt geheven:

- een belasting ter zake van het parkeren van een voertuig op een bepaalde plaats, tijdstip en wijze (op dit moment is alleen op Marken sprake van betaald parkeren)
- een belasting ter zake van een van gemeentewege verleende vergunning voor het parkeren van een voertuig op de in die vergunning aangegeven plaats en wijze.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Parkeren van een motorvoertuig anders dan bus/toeringcar	3,00 max 9,00	3,25 max 10,00	3,35 max 10,50	3,80 max 12,00
Parkeren bus/toeringcar	16,10	16,40	16,90	19,20
Parkeervergunning per jaar	30,00	32,50	33,45	79,95
1e en 2e kentekenwisseling	gratis	gratis	gratis	gratis
3e kentekenwisseling	30,00	30,00	30,00	30,00

Alle tarieven zijn afgerond op € 0,05.

8. Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een belasting geheven ter zake van het houden van één of meerdere honden binnen de gemeente.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Eerste hond	56,40	57,48	59,16	60,72
Tweede hond	77,40	78,84	81,14	83,28
Iedere hond boven het aantal van twee	97,80	99,60	102,48	105,24

Het percentage van de verhoging kan iets afwijken aangezien de tarieven, in verband met mogelijke restitutie, zijn berekend op deelbare bedragen per maand (tarief is 12 maanden).

9. Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt ter zake van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond voor de openbare dienst bestemd, belasting geheven.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
<u>Algemeen tarief voor gebruik gemeentegrond of -water</u>				
- per m ² per dag	0,80	0,81	0,84	2,27
- per m ² per week	2,66	2,71	2,79	7,58
- per m ² per maand	7,77	7,91	8,14	22,12
- per m ² per jaar	80,59	82,04	84,42	229,38
<u>Bouw-, sloop- en onderhoudswerk</u>				
- tot 10 m ² per dag	4,42	4,50	4,63	12,57
- tot 10 m ² per week	12,67	12,90	13,27	36,06
- tot 10 m ² per maand	38,00	38,69	39,81	108,17
- tot 10 m ² per jaar	303,72	309,19	318,15	864,48
- tot 20 m ² per dag	6,28	6,39	6,58	17,88
- tot 20 m ² per week	18,95	19,29	19,85	53,94
- tot 20 m ² per maand	57,06	58,09	59,77	162,41
- tot 20 m ² per jaar	455,90	464,10	477,56	1.297,63
- tot 100 m ² per dag	25,28	25,74	26,48	71,96
- tot 100 m ² per week	75,96	77,32	79,57	216,20
- tot 100 m ² per maand	227,71	231,81	238,53	648,13
- tot 100 m ² per jaar	1.821,35	1.854,14	1.907,91	5.184,15
- vanaf 100 m ² per dag	57,06	58,09	59,77	162,41
- vanaf 100 m ² per week	171,02	174,10	179,15	486,78
- vanaf 100 m ² per maand	512,48	521,70	536,83	1.458,68
- vanaf 100 m ² per jaar	4.100,36	4.174,16	4.295,21	11.670,92
<u>Kramen, kiosken, wagens, tenten, automaten e.d.</u>				
- per m ² per dag	1,33	1,35	1,39	3,79
- per m ² per week	4,90	4,99	5,13	13,94
- per m ² per maand	14,48	14,74	15,17	41,21
- per m ² per jaar	142,54	145,11	149,32	405,73
- maximumbedrag	1.600,03	1.628,83	1.676,07	4.554,20
<u>Septictanks, beer- of vetvangputten, etc.</u>				
- per jaar	9,53	9,70	9,98	27,12
<u>Terrassen</u>				
- per m ² per jaar	47,99	48,85	50,27	136,59
<u>Kermissen</u>				
- per m ² per dag	0,51	0,52	0,53	1,45

10. Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing wordt een belasting geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Gebruik door één persoon	145,30	147,95	152,25	156,40
Gebruik door twee personen	159,70	162,60	167,35	171,90
Gebruik door meer dan twee personen	175,00	178,15	183,35	188,35
Gebruik door bedrijven	variabel	variabel	variabel	variabel

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

De berekening van de kostendekkendheid 2024 van de heffing riool ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
2.1	Verkeer en vervoer	€ 5.306
6.3	Inkomensregelingen (kwijtschelding)	€ 35.521
7.2	Riolering	€ 1.041.729
	Overhead	€ 295.260
	BTW	€ 157.188
Totaal Kosten		€ 1.535.004

Opbrengsten		Bedrag
1.1	Rioolrecht woningen	€ 1.315.097
Totaal Opbrengsten		€ 1.315.097

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 1.535.004
Totaal opbrengsten		€ 1.315.097
Kostendekkendheidspercentage		85,67%

11. Afvalstoffenheffing

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan het beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De belasting wordt geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Gebruik door één persoon	176,55	179,75	185,00	190,00
Gebruik door twee personen	266,80	271,65	279,55	287,10
Gebruik door meer dan twee personen	288,60	293,80	302,35	310,55
Extra groene container van 140 liter	85,05	86,60	89,15	91,60
Extra grijze container van 140 liter	105,30	107,20	110,35	113,35
Extra grijze container van 240 liter	131,60	134,00	137,90	141,65

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

12. Reinigingsheffing

De hiervoor genoemde afvalstoffenheffing wordt uitsluitend geheven van particuliere huishoudens. Voor bedrijven is in 2009 de reinigingsheffing ingevoerd voor bedrijven met bedrijfsafval dat qua samenstelling overeenkomt met huishoudelijk afval. Als deze bedrijven voor de verwijdering van bedrijfsafval geen geldig contract met een particuliere inzamelaar hebben afgesloten, worden zij aangeslagen voor het reinigingsrecht. Voor de heffing wordt gebruik gemaakt van een indeling van de bedrijven in categorieën. Deze indeling is gebaseerd op het aantal werkzame personen en de branche. Horeca en industrie komen standaard één categorie hoger omdat zij gemiddeld meer afval produceren dan andere bedrijven.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Categorie 1: werkzame personen 0 t/m 1	189,65	193,10	198,70	204,10
Categorie 2: werkzame personen 2 t/m 4	311,15	316,80	326,00	334,85
Categorie 3: werkzame personen 5 t/m 10	583,75	594,30	611,55	628,10
Categorie 4: werkzame personen 11 en meer	1.057,50	1.076,55	1.107,80	1.137,75

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

De berekening van de kostendekkendheid 2024 van de afvalstoffen- en reinigingsheffing ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
2.1	Verkeer en vervoer	€ 5.306
6.3	Inkomensregelingen (kwijtschelding)	€ 53.268
7.3	Afval	€ 2.298.634
	Overhead	€ 310.554
	BTW	€ 370.369
Totaal Kosten		€ 3.038.131

Opbrengsten		Bedrag
1.1	Particulieren	€ 2.435.827
1.2	Bedrijven	€ 14.382
Totaal Opbrengsten		€ 2.450.209

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 3.038.131
Totaal opbrengsten		€ 2.450.209
Kostendekkendheidspercentage		80,65%

13. Haven-, kade- en liggelden

- Onder de naam van havengelden wordt een recht geheven ter zake van het gebruik overeenkomstig de bestemming voor de openbare dienst bestemd gemeentelijk vaarwater (zogenaamde passantentarieff).
- Onder de naam van liggelden wordt een recht geheven ter zake van het geregeld gebruik van een aangewezen ligplaats in de gemeentelijke haven.
- Onder de naam van kadegelden wordt een recht geheven ter zake van het gebruik van langs de kaden of wallen van de haven gelegen voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond ten behoeve van opslag van goederen of het gebruik door scheepswerven en bedrijven voor toerisme en recreatie.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
<u>Havengeld</u>				
- Passagiersschepen per dagdeel voor elke strekkende meter	0,45	0,45	0,45	0,50
- Passagiersschepen per dag tot en met een lengte van 12 meter	9,88	10,08	10,37	10,79
- Passagiersschepen per dag voor elke strekkende meter boven 12 meter	0,99	1,03	1,07	1,12
- Pleziervaartuigen langer dan één uur voor elke strekkende meter	0,37	0,37	0,37	0,37
- Pleziervaartuigen per dag tot en met een lengte van 6 meter	6,53	6,61	6,82	7,11
- Pleziervaartuigen per dag voor elke strekkende meter boven 6 meter	1,16	1,20	1,20	1,28
<u>Liggelden</u>				
- Woonschepen voor een jaar per strekkende meter	37,19	37,85	38,93	40,58
- Passagiers- en pleziervaartuigen zomerseizoen per strekkende meter	82,93	84,42	86,86	90,54
- Passagiers- en pleziervaartuigen winterseizoen per strekkende meter	42,02	42,77	44,01	45,87
- Passagiers- en pleziervaartuigen per jaar per strekkende meter	122,52	124,75	128,35	133,76
<u>Kadegeld</u>				
- Tijdelijke opslag per vierkante meter per dag	0,83	0,83	0,83	0,87
- Gebruik voor toerisme en recreatie per strekkende meter per dag	1,24	1,28	1,32	1,36
- Gebruik voor toerisme en recreatie per strekkende meter per maand	34,42	35,04	36,04	37,56

In verband met de BTW component kan deze verhoging niet exact worden uitgevoerd.

De berekening van de kostendekkendheid 2024 van de heffing haven-, kade- en liggelden ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
2.3	Recreatieve havens	€ 59.101
	Overhead	€ 36.517
	BTW	€ 0
Totaal Kosten		€ 95.618

Opbrengsten		Bedrag
1	Havens	€ 94.114
Totaal Opbrengsten		€ 94.114

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 95.618
Totaal opbrengsten		€ 94.114
Kostendekkendheidspercentage		98,43%

14. Markt- en standplaatsgelden

- Onder de naam van marktgelden worden rechten geheven voor het hebben van een standplaats betreffende het gebruik van, voor de openbare dienst bestemde gemeentebezittingen, werken of inrichtingen op de onderscheidene markten gedurende de voor die markten aangewezen marktdagen.
- Onder de naam van standplaatsgelden worden rechten geheven voor het, voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, hebben van een standplaats waarvoor door het college een vergunning is verleend voor wagens, tenten, kramen en dergelijke inrichtingen dienende tot het verkopen of het ten verkoop uitstellen van goederen en waren van elke aard.

Omschrijving	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Vaste standplaatshouders per kwartaal/per meter	22,20	22,60	23,30	28,10
doch ten minste	88,15	89,75	92,40	111,35
Losse standplaatshouders per dag/per meter	2,65	2,70	2,80	3,40
doch ten minste	9,85	10,05	10,35	12,50
<u>Elektriciteit per dag</u>				
verlichting, koeling, oven en/of overige elektrische apparatuur	5,75	5,90	6,10	6,30
verlichting	3,30	3,40	3,50	3,60
<u>Locatie A</u>				
per dag	10,90	11,10	11,45	13,80
per maand (bij een dag per week)	43,25	44,05	45,35	54,55
per jaar (bij een dag per week)	517,60	526,95	542,25	651,75
<u>Locatie B</u>				
per dag	8,45	8,65	8,95	10,80
per maand (bij een dag per week)	31,85	32,45	33,40	40,15
per jaar (bij een dag per week)	388,80	395,80	407,30	489,55

De tarieven zijn afgerond op € 0,05.

De berekening van de kostendekkendheid 2024 van de heffing markt- en standplaatsgelden ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (markt-gelden)	€ 12.901
	Overhead	€ 5.621
	BTW	€ 0
Totaal Kosten		€ 18.522

Opbrengsten		Bedrag
1	Markt-gelden	€ 17.923
Totaal Opbrengsten		€ 17.923

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 18.522
Totaal opbrengsten		€ 17.923
Kostendekkendheidspercentage		96,77%

15. Lijkbezorgingsrechten

Onder de naam lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaats, overige begraafplaatsen of de lijkbezorging. Voor de tarieven wordt verwezen naar de tarieventabel behorend bij de Verordening lijkbezorgingsrechten Waterland.

De berekening van de kostendekkendheid 2024 van de heffing lijkbezorgingsrechten ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€ 159.363
	Overhead	€ 92.169
	BTW	€ 12.828
Totaal Kosten		€ 264.360

Opbrengsten		Bedrag
1	Begraafplaatsen	€ 251.425
Totaal Opbrengsten		€ 251.425

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 257.513
Totaal opbrengsten		€ 251.425
Kostendekkendheidspercentage		95,11%

16. Leges

Onder de naam leges worden rechten geheven ter zake van het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Voor de tarieven wordt verwezen naar de tarientabel uit de Legesverordening.

De berekening van de kostendekkendheid 2024 van de leges ziet er als volgt uit:

Titel 1 Algemene dienstverlening			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Burgerlijke stand	€ 59.506	€ 38.243	64,27%
paragraaf	2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 61.147	€ 45.096	73,75%
paragraaf	3	Rijbewijzen	€ 77.505	€ 73.812	95,24%
paragraaf	4	Verstrekingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	€ 11.042	€ 6.830	61,85%
paragraaf	7	Overige publiekszaken	€ 7.964	€ 5.529	69,42%
paragraaf	9	Bijzondere wetten	€ 13.522	€ 11.053	81,74%
paragraaf	10	Diversen	€ 8.749	€ 8.726	99,74%
Kostendekking Titel 1			€ 239.435	€ 189.289	79,06%

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Algemene bepalingen	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	2	Voorfase	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	5	Milieubelastende activiteiten	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	6	Lozingsactiviteiten	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	7	Aanlegactiviteiten	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	8	Overige activiteiten	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	9	Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	10	Gelijkwaardigheid	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	11	Overige tarieven	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	12	Modaliteiten	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	13	Vermindering	p.m.	p.m.	p.m.
paragraaf	14	Teruggaaf	p.m.	p.m.	p.m.
Kostendekking Titel 2			p.m.	p.m.	p.m.

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Horeca	€ 22.045	€ 16.662	75,58%
paragraaf	4	Organiseren evenementen of markten	€ 3.805	€ 1.894	49,78%
Kostendekking Titel 3			€ 25.850	€ 18.556	71,78%

17. Lokale lastendruk

In onderstaande overzichten wordt een vergelijking gemaakt tussen de tarieven die gelden binnen de gemeente Waterland en de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. De overige gemeenten bestaan uit: Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland en Zaanstad.

OZB		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2020	0,0930%	0,1012%
2021	0,1049%	0,0962%
2022	0,0997%	0,0887%
2023	0,0902%	0,0788%

Afval		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2020	€ 283	€ 313
2021	€ 289	€ 342
2022	€ 294	€ 351
2023	€ 302	€ 360

Riool		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2020	€ 171	€ 244
2021	€ 175	€ 249
2022	€ 178	€ 248
2023	€ 183	€ 255

18. Kwijtscheldingsbeleid

Voor huishoudens en zelfstandigen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting. Verwezen wordt naar de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Waterland 2023. Kwijtschelding hoeft slechts één keer te worden aangevraagd. Voor de daaropvolgende jaren hoeft, indien er geen wijzigingen in de inkomens- en/of vermogenssituatie zijn opgetreden, geen nieuwe aanvraag ingediend te worden. Toetsing voor de daaropvolgende jaren geschiedt door het Inlichtingenbureau via bestandsvergelijking.

§ B Weerstandsvermogen

Deze paragraaf geeft antwoord op de vraag hoe robuust de begroting is. Dit antwoord is van belang wanneer er zich een financiële tegenvaller voordoet. Het weerstandsvermogen is gedefinieerd als het vermogen van de gemeente Waterland om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

1. Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de gemeente Waterland wordt als volgt berekend:

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	
Weerstandscapaciteit exploitatie		
Onvoorzien	50	
Weerstandscapaciteit vermogen		
Algemene reserve	4.794	
Totale weerstandscapaciteit		4.844

Toelichting

- Onvoorzien

De budgetten per programmaonderdeel zijn scherp begroot. Om in operationele situaties snel te kunnen handelen is in de begroting een budget van € 50.000 voor onvoorzien opgenomen. Het college kan, indien nodig, over dit budget beschikken.

2. Inventarisatie risico's

De risico's relevant voor deze paragraaf zijn risico's die niet (geheel) gedekt worden door beheersmaatregelen, een negatieve financiële impact kunnen hebben en waar geen voorziening voor opgenomen is. Om deze in kaart te brengen heeft het Directie en Management Team (DMT) van ieders verantwoordingsgebied de (rest)risico's geïnventariseerd en daarbij de mogelijke financiële impact en kans ingeschat. Middels een gezamenlijk overleg zijn deze afgewogen en is er een top 14 samengesteld.

Als resultaat van deze inventarisatie zijn de volgende risico's bepaald.

Nr.	Risico	Maximum effect (x € 1.000)	Bruto kans
1	Hogere uitgaven sociale voorzieningen	€ 600	50%
2	Uitval van de ICT-omgeving met mogelijk gijzeling van gegevens	€ 2.000	15%
3	Project Galgeriet	€ 15.572	1%
4	Hogere lasten inhuur	€ 200	50%
5	ICT ontwikkelingen	€ 200	50%
6	Duurder uitvallen van aanbestedingen	€ 150	50%
7	Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers	€ 100	50%
8	Garantstelling leningen HVC	€ 3.339	1%
9	Lagere ontwikkeling gemeentefonds	€ 250	10%
10	Juridische kosten	€ 100	20%
11	Garantstelling medewerkers zwembad	€ 180	10%
12	Bestuurlijke boete en aansprakelijkheid voor een datalek	€ 570	5%
13	Achtervang Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	€ 1.000	1%
14	Deelname Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) InWest	€ 37	15%
Totaal		€ 24.298	

Door de Monte-Carlo¹ methodiek toe te passen en ongeveer 90% van de mogelijke onfortuinlijke scenario's het vereiste weerstandsvermogen te hanteren wordt met het opmaken van deze begroting de benodigde weerstandscapaciteit geschat op ongeveer € 1.272.000. Dit is een stijging ten opzichte van het laatste moment dat deze risico inschatting is gemaakt (Jaarrekening 2022: € 827.000).

Toelichting

1. Hogere uitgaven Sociale voorzieningen

De uitgaven voor Jeugd en Wmo in het sub-programma Sociale voorzieningen zijn afhankelijk van de aanvragen die wij ontvangen. Voor enig jaar is het niet uitgesloten dat er aanzienlijk meer uitgaven moeten plaatsvinden dan begroot.

2. Uitval van de ICT-omgeving met mogelijk gijzeling van gegevens

Met het steeds verder digitaliseren van processen en gegevens wordt cybercrime of een digitale oorlog als bedreiging ook steeds relevanter.

Organisaties worden steeds meer afhankelijk van de beschikbaarheid van data en continuïteit van systemen. Zo ook de gemeentelijke organisatie en helaas zal een waterdicht systeem een utopie blijven. In het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat criminelen het niet uitmaakt in welke organisatie ze binnenkomen. De impact van een dergelijke 'aanval' kan enorm zijn op vrijwel de volledige organisatie.

3. Project Galgeriet

Voor dit project zijn grote investeringen gedaan en er is sinds 8 juli 2022 een koopovereenkomst gesloten. Indien zich een probleem voordoet waardoor het project (in zijn geheel) afgeblazen wordt en dit tot gevolg kan hebben dat deze investeringen niet meer terugverdiend kunnen worden dan zou dit bedrag afgeschreven moeten worden waardoor het in de lasten terecht zal komen. Bij dit soort projecten valt er niet met zekerheid te zeggen vanuit welke hoek een risico zich kan vormen welke de totale investering negatief kan beïnvloeden. De belangen zijn voor een kleine gemeente enorm, zodoende kan dit onderdeel niet buiten beeld gelaten worden in

¹ Een Monte-Carlo simulatie is een techniek welke gebruikt wordt in de statische wetenschap waarbij middels vele herhaalde simulaties uitkomsten in beeld worden gebracht in een grafiek. Het resultaat is een verdelingsfunctie die het hele gebied van mogelijke uitkomsten weergeeft. De naam van deze techniek vindt zijn oorsprong in de behoefte naar een schuilnaam, welke refereert naar het beroemde casino.

deze paragraaf. Op basis hiervan wordt het maximum risico geschat op het geïnvesteerde bedrag van € 15.572.104. De kans dat deze totale investering in de huidige markt niet tot een positief resultaat kan leiden of zelfs in zijn volledigheid afgeschreven moet worden, wordt als zeer gering geschat: 1% of kleiner.

4. *Hogere lasten inhuur*

Ontwikkelingen binnen de organisatie en de omgeving kunnen leiden tot extra verloop en uitval van personeel. Dit zou extra inhuurlasten tot gevolg kunnen hebben. Het risico wordt geschat op € 200.000. Het klimaat op de arbeidsmarkt geeft aanleiding om dit risico nog steeds een hoge kans toe te kennen van 50%.

5. *ICT ontwikkelingen*

Onvoorzien ontwikkelingen en gewijzigde vereisten in de ICT omgeving kunnen leiden tot extra lasten. Voor het IV landschap is afgelopen jaar een inventarisatie gemaakt om de planning en prioriteiten te kunnen opmaken en bijstellen voor de verschillende systemen waar investeringen gedaan moeten worden. Dit kan ontstaan door interne factoren door bijvoorbeeld een aanpassing van het eisenpakket of efficiëntie van werkmethoden en processen. Maar ook externe ontwikkelingen kunnen vereisen dat wij over gaan op een andere oplossing. Voorbeelden hiervan zijn aangepaste vereisten van het Kadaster voor de software van de belastingaanslagen of dat de software ontwikkelaar stopt met de ondersteuning van het pakket en deze aanpast naar wat bekend staat als een *Software as a Service* (SaaS) oplossing.

6. *Duurder uitvallen van aanbestedingen*

Aanbestedingen zijn een continue proces. Het risico bestaat dat deze duurder uitvallen dan verwacht.

7. *Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers*

Op de balans is een voorziening opgenomen voor wachtgeld betalingen. Het is mogelijk dat er, buiten wat er redelijkerwijs voorzien kan worden, er extra verloop en kosten ontstaan door bijvoorbeeld tussentijds vertrek van een wethouder.

8. *Garantstelling leningen HVC*

Het aandeelhouderschap van HVC gaat gepaard met een garantstelling voor de langlopende leningen. In het ergste geval dient de gemeente aan de betreffende lening verstrekkers € 3.339.000 uit te keren. Op basis van het risico profiel van HVC zelf wordt deze kans ingeschat op bijna nihil (1%) dat dit risico zich zal voordoen.

9. *Lagere ontwikkeling gemeentefonds*

Als gemeentelijke organisatie staan wij continue blootgesteld aan het risico dat inkomsten uit het gemeentefonds tegenvallen door ontwikkelingen welke opgelegd worden door het rijk. Wat per heden resteert is het risico welke getypeerd wordt als het "ravijnjaar 2026". Verder bestaat er het risico dat de inflatie onvoldoende gecompenseerd wordt.

10. *Juridische kosten*

Juridische kosten laten zich beperkt schatten. In de begroting is budget opgenomen voor de standaard juridische procedures zoals deze jaarlijks voorkomen. In het geval van uitzonderlijke specialistische procedures is het niet ongebruikelijk dat de kosten de inschattingen overstijgen.

11. *Garantstelling voor het personeel van het zwembad*

De gemeente heeft zich garant gesteld voor een eventuele transitievergoeding van het personeel van het zwembad in het geval de voorziening wordt beëindigd.

12. Bestuurlijke boete en aansprakelijkheid voor een datalek

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) kan een bestuurlijke boete opleggen wanneer de gemeente als verwerkingsverantwoordelijke de privacyregels onvoldoende naleeft. Ook kunnen er claims volgen vanuit betrokkenen. Zo is de AP ook verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de relatief nieuwe Wet politiegegevens (Wpg) bij o.a. gemeentes. Dit risico is moeilijk in te schatten omdat de hoogte van boetes en dwangsommen behoorlijk uiteenlopen en een toezichthouder in haar rol ook enige onvoorspelbaarheid wil waarborgen om organisaties scherp te houden.

13. Achtervang Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

De door banken en andere financiers aan woningbouwcorporaties verstrekte leningen inzake sociale woningbouw worden door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) gegarandeerd. De gemeente en het Rijk hebben een achtervangfunctie voor het WSW. In het geval dat het WSW niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen, moeten wij renteloze leningen ter beschikking stellen. Het risico dat wij daarbij lopen wordt gesteld op de rentelasten over het bedrag van de ter beschikking te stellen renteloze leningen ad € 1.000.000. In de woningmarkt is de marktwaarde flink gestegen in de afgelopen paar jaar. Hierdoor wordt de kans lager dat deze garanties aangesproken moeten worden in het geval van bijvoorbeeld faillissement van een corporatie en de opbrengst na verkoop van de woningen de schulden niet kan dekken.

14. Deelname Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) InWest

In het boekjaar 2023 is voor 10% van het toegezegde bedrag opgevraagd en geïnvesteerd in het ROM InWest. Het bedrag is nu nog klein maar deze investering, en dus ook het risico, zal naar verwachting stijgen tot het totale toegezegde bedrag van € 366.000 is geïnvesteerd. Zodoende is het gepast om deze alvast te vermelden in dit overzicht.

Dit geld wordt gebruikt om te investeren in ondernemers welke zich inzetten op onderwerpen zoals de energietransitie en hoog-innovatieve proposities binnen het mkb. Hierbij is het risico dat het geïnvesteerde bedrag geen rendement oplevert en deels of geheel afgeschreven moet worden. Het risico dat het geheel afgeschreven moet worden is zeer klein, maar theoretisch mogelijk. Vanuit de MRA wordt geadviseerd hiervoor een percentage van 15% te hanteren omdat de financiële analyse door een onafhankelijke deskundige aantoont dat de revolverendheid van het fonds op minimaal 85% ligt. Wij zien geen reden om hiervan af te wijken.

Weerstandscapaciteit versus inventarisatie risico's

De exploitatie kent een weerstandscapaciteit van € 50.000, daarnaast beschikt de gemeente over een weerstandscapaciteit in het vermogen van € 4.794.074. Totaal is er een weerstandscapaciteit van € 4.844.074 beschikbaar. Deze weerstandscapaciteit is voldoende om het geïnventariseerde risico van € 1.272.022 op te vangen.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

Ratio weerstands- vermogen	Beschikbare weerstandscapaciteit	4.844	3,81
	Benodigde weerstandscapaciteit	1.272	

De hieronder opgenomen normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement.

Normenkader		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8- 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

De ratio van de gemeente Waterland valt in klasse A. Gemeente Waterland streeft naar minimaal factor 2.

3. Kengetallen

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de Provinciale Staten en de raad op de financiële positie van gemeenten. Welke informatie daarvoor nodig is, is een onderwerp dat al geruime tijd de nodige aandacht heeft. In de afgelopen jaren zijn vervolgens verschillende wijzigingen doorgevoerd met als doel de horizontale verantwoording en het verticale toezicht te versterken door de financiële informatie inzichtelijker en transparanter te maken. Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie en omdat daarmee wordt beoogd Provinciale Staten en de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeenten. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad en Provinciale Staten in hun beoordeling van de financiële positie moeten betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt.

- **Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen**
Deze kengetallen geven de verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen weer en geeft daarmee inzicht in het niveau van de schuldenlast. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto gecorrigeerde schuldquote houdt rekening met de door de gemeente doorgeleende gelden aan derden.
- **Solvabiliteitsratio**
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

- **Structurele exploitatieruimte**
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten.
- **Grondexploitatie**
Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.
- **Belastingcapaciteit**
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen en of ruimte is voor nieuw beleid.

Kengetallen gemeente Waterland

Omschrijving	Gemeente Waterland						Signaleringskader		
	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Categorie A Minst risicovol	Categorie B Neutraal	Categorie C Meest risicovol
Netto schuldquote	48,26%	74,75%	68,13%	47,13%	65,55%	66,50%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	45,96%	73,28%	66,75%	45,76%	64,19%	65,21%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	27,62%	22,47%	23,52%	31,26%	37,78%	37,29%	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	4,55%	21,31%	7,76%	4,70%	-0,20%	-2,38%	Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
Grondexploitatie	25,73%	17,82%	18,24%	0,00%	0,00%	0,00%	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	108,96%	99,09%	101,19%	101,19%	101,19%	101,19%	<95%	95-105%	>105%

Hieronder de volgende analyse per kengetal:

- **Netto schuldquote**
De daling van de netto schuldquote in 2024 ten opzichte van 2023 wordt met name veroorzaakt door de toegenomen te verwachten (incidentele) baten. Daarnaast speelt het aantrekken van extra leningen in verband met de in 2023 gedane en in 2024 voorgenomen investeringen en de af te lossen leningen een rol. In 2025 wordt een (tijdelijke) sterke daling van de netto schuldquote verwacht in verband met de te verwachten ontvangen gelden vanuit het project Galgeriet.
- **Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen**
De daling van de netto schuldquote in 2024 ten opzichte van 2023 wordt met name veroorzaakt door de toegenomen te verwachten (incidentele) baten. Daarnaast speelt het aantrekken van extra leningen in verband met de in 2023 gedane en in 2024 voorgenomen investeringen en de af te lossen leningen een rol. In 2025 wordt een (tijdelijke) sterke daling van de netto schuldquote verwacht in verband met de te verwachten ontvangen gelden vanuit het project Galgeriet.
- **Solvabiliteitsratio**
Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De solvabiliteitsratio drukt immers het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Dit komt in 2024 voor de gemeente Waterland uit in de categorie 20-50%. Door de verwachte investeringen en de daaraan verbonden extra leningen loopt de solvabiliteitsratio op.

- **Structurele exploitatieruimte**
Een positief percentage betekent dat structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met de niet sluitende meerjarenbegroting is de structurele exploitatieruimte in de laatste jaren negatief.
- **Grondexploitatie**
In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. Het kengetal voor de grondexploitatie blijft binnen de grens van categorie A, minst risicovol.
- **Belastingcapaciteit**
Allereerst even wat achtergrond informatie. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. Op voorstel van de stuurgroep BBV die naar aanleiding van het advies door de Commissie vernieuwing BBV is ingesteld is ervoor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. In de eerste plaats is voor een landelijk gemiddelde gekozen omdat over het algemeen geen maximum is gesteld aan belastingtarieven. Daarnaast geeft een gemiddelde meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie dan wanneer het gerelateerd wordt aan een maximaal te heffen tarief. De hoogte van belastingtarieven komt dus niet in een vacuüm tot stand; er wordt daarbij rekenschap gegeven hoe de eigen lastendruk (via tarifiering) zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. Zo publiceert het Coelo de Atlas van de Lokale Lasten, een macro- en micro-overzicht van opbrengsten van de hoogte en ontwikkeling van tarieven, heffingen en woonlasten dat mede daarvoor wordt gebruikt. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Voor de rioolheffing geldt dat er in de begroting nog ongeveer € 220.000 ruimte beschikbaar zou kunnen komen, voor afvalstoffenheffing bedraagt deze ruimte € 587.000. De reden voor deze extra beschikbare ruimte is dat de tarieven die de gemeente Waterland berekent niet kostendekkend zijn. In de komende beleidsplannen zal hier aandacht voor zijn. Overigens kunnen deze tarieven hoger zijn dan de landelijk gemiddelde tarieven, omdat bijvoorbeeld de kosten van het riool hoger kunnen zijn voor de gemeente Waterland ten opzichte van de landelijk gemiddelde kosten. Gesteld kan worden dat ten opzichte van de landelijk gemiddelde woonlasten, de berekende ratio belastingcapaciteit voor de gemeente Waterland niets zegt over welke ruimte er is ten opzichte van het maximaal te heffen tarief. Echter er kan wel gesteld worden wanneer men alleen kijkt naar de onbenutte belastingcapaciteit in de begroting van de gemeente Waterland er nog circa € 2.097.665 ruimte beschikbaar zou kunnen komen, rekening houdend met de artikel 12 status die hiervoor geldt.

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen hierboven blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatie ruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Gesteld kan worden dat op basis van de onderlinge samenhang de kengetallen voor de gemeente Waterland op termijn als voldoende beschouwd kunnen worden.

§ C Onderhoud kapitaalgoederen

Ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen voorkomen in diverse programma's. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie. Onder kapitaalgoederen wordt verstaan het geheel aan zaken die onder het beheer van de gemeente vallen en al dan niet publiekrechtelijk kunnen worden gebruikt. Hierbij kan gedacht worden aan wegen, riolering, kunstwerken, openbare verlichting, waterwegen, gebouwen en beschoeiingen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. De lasten van dit onderhoud vormen jaarlijks een aanzienlijk deel van de begroting. Het beleid voor onderhoud van deze kapitaalgoederen is opgenomen in diverse beheerplannen. Hieronder wordt per onderdeel ingegaan op de feitelijke situatie. Aan het einde van deze paragraaf wordt een samenvattend overzicht gepresenteerd, mede op verzoek van de provincie.

1. Wegen

In 2018 is het huidige wegenbeheerplan 2019-2023 vastgesteld. Met het wegenbeheerplan zijn de benodigde middelen voor het (dagelijks) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de wegen gewaarborgd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Geplande kosten	700	700	684	684

2. Riolering

In juli 2018 is het (regionale) Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vastgesteld door de raad. Het rioleringsplan geeft aan hoe de gemeente omgaat met de zorgtaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening riolering weer:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Stand voorziening 1 januari	4.715	4.649	4.604	4.563
Toevoeging aan voorziening	1.469	1.490	1.494	1.502
Geplande kosten	- 1.535	- 1.535	- 1.535	- 1.535
Stand voorziening 31 december	4.649	4.604	4.563	4.530

3. Groen

In december 2019 heeft het college ingestemd met de Groenvisie 2020-2024. In de visie staat op welke manier gemeente Waterland zich inzet om groen in de openbare ruimte te onderhouden en verder te verbeteren. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Geplande kosten	1.459	1.435	1.474	1.523

4. Gebouwen

In december 2017 is het geactualiseerde gebouwenbeheerplan voor de periode 2018-2037 vastgesteld door de raad. In dit plan is het onderhoudsniveau vastgelegd op basis van de technische levensduur van materialen en onderdelen van een gebouw. Uitgangspunt hierin is dat het onderhoud wordt aangevuld met duurzaamheidsmaatregelen waarmee de gemeentelijke gebouwen verder verduurzaamd worden. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Geplande kosten	329	329	329	329

5. Civiele kunstwerken

In juli 2017 is het nieuwe beheerplan Civiele kunstwerken 2017-2026 vastgesteld door de raad. Hiermee zijn de benodigde middelen voor het (dagelijks) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de civiele kunstwerken gewaarborgd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Geplande kosten	286	286	286	286

6. Openbare verlichting

In januari 2021 heeft het college het beleidsplan Openbare verlichting Waterland 2021 tot en met 2025 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe wordt omgegaan met de openbare verlichting binnen de gemeente en op welke wijze deze wordt verduurzaamd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Geplande kosten	117	125	125	125

7. Oevers

In april 2020 is het nieuwe Oeverbeheerplan 2020-2024 vastgesteld. Elke vijf jaar worden de oeververdedigingen geïnspecteerd op basis waarvan de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen voor de komende periode worden vastgesteld. Deze werkzaamheden worden vertaald in het oeverbeheerplan. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Geplande kosten	254	254	254	254

8. Renovatie sportvelden

In 2022 is het Beheerplan buitensport vastgesteld. Eens per drie jaar wordt door het Instituut voor Sportaccommodaties (Kiwa ISA Sport) een renovatieadvies voor alle natuurgrasvelden gegeven. Voor kunstgrasvelden geldt dat deze eens per acht jaar worden gekeurd. Op basis van de keuringen wordt

het beheerplan indien nodig bijgesteld. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening buitensport weer:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Stand voorziening 1 januari	285	253	198	240
Toevoeging aan voorziening	54	54	54	54
Geplande kosten	- 86	- 110	- 11	- 11
Stand voorziening 31 december	253	198	240	283

9. Baggeren gemeentehaven Monnickendam

Bij de 1^e IBU 2016 is voor de gemeentehaven een voorziening in het leven geroepen om baggerwerkzaamheden uit te kunnen voeren. Met deze voorziening wordt gespaard om eens in de tien jaar baggerwerkzaamheden te kunnen uitvoeren. Deze toekomstige baggerwerkzaamheden staan nu geprognosticeerd voor 2027. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening Baggeren gemeentehaven Monnickendam weer:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Stand voorziening 1 januari	88	100	113	125
Toevoeging aan voorziening	13	13	13	13
Geplande kosten	-	-	-	- 125
Stand voorziening 31 december	100	113	125	13

Samenvattend overzicht onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen / Looptijdplannen	Financiële consequenties conform plannen
1. Wegen	Ja	max 16% onveilig	2019 - 2023	Ja
2. Riolering	Ja	Conform GRP	2018 - 2023	Ja
3. Groen	Ja	Conform beheerplan	2020 - 2024	Ja
4. Gebouwen	Ja	Conform beheerplan	2018 - 2037	Ja
5. Civiele kunstwerken (bruggen en tunnels)	Ja	Conform beheerplan	2017 - 2026	Ja
6. Openbare verlichting	Ja	Conform beheerplan	2021 - 2025	Ja
7. Oevers (kades en beschoeiingen)	Ja	Conform beheerplan	2020 - 2024	Ja
8. Renovatie sportvelden	Ja	NOC*NSF norm	2022 - 2042	Ja
9. Baggeren gemeentehaven Monnickendam	1x in de tien jaar baggeren	Minimale diepgang conform keuring	2017 - 2027	Ja
Categorie	Ramingen tlv exploitatie / voorzieningen	Ramingen volledig en reëel in begroting?	Is er sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
1. Wegen	Ja	Ja	Nee	-
2. Riolering	Ja	Ja	Nee	-
3. Groen	Ja	Ja	Nee	-
4. Gebouwen	Ja	Ja	Nee	-
5. Civiele kunstwerken (bruggen en tunnels)	Ja	Ja	Nee	-
6. Openbare verlichting	Ja	Ja	Nee	-
7. Oevers (kades en beschoeiingen)	Ja	Ja	Nee	-
8. Renovatie sportvelden	Ja	Ja	Nee	-
9. Baggeren gemeentehaven Monnickendam	Ja	Ja	Nee	-

§ D Financiering

1. Beleidsvoornemens

Volgens de huidige plannings blijft Waterland in 2023 binnen de kasgeldlimiet. De rente-risiconorm zal in 2024 en 2025 worden overschreden.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal één jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf één jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Fido) is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen er grote schokken kunnen optreden in de hoogte van de rente die door de gemeente moet worden betaald. De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet, is gelimiteerd tot 8,5% van het bedrag van de begroting. Onderstaand treft u de berekening van de kasgeldlimiet aan.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024
Begrotingstotaal per 1 januari	48.368
1. Toegestane kasgeldlimiet	
in procenten van de grondslag	8,5%
in bedrag	4.111
2. Omvang vlottende schuld	
Opgenomen gelden < 1 jaar	9.000
Schuld in rekening-courant	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	-
Totale omvang van de vlottende schuld	9.000
3. Vlottende middelen	
Contante gelden in kas	2
Tegoeden in rekening-courant	200
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	5.008
Totale omvang van de vlottende middelen	5.210
4. Toets kasgeldlimiet	
Totaal netto-vlottende schulden (2-3)	3.790
Toegestane kasgeldlimiet	4.111
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	321

De rente-risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherzelingen niet meer dan 20% van de begroting mogen bedragen. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd. Onderstaand treft u de berekening van de rente-risiconorm aan.

Rente-risiconorm (bedragen x € 1.000)		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1.	Renteherzieningen op leningen o/g	-	-	-	-
2.	Betaalde aflossingen	16.900	19.500	500	2.300
3.	Renterisico (1+2)	16.900	19.500	500	2.300
	Begrotingstotaal 2024	48.368	48.368	48.368	48.368
4.	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
5.	Rente-risiconorm	9.674	9.674	9.674	9.674
	Toets rente-risiconorm (5 - 3)				
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	- 7.226	- 9.826	9.174	7.374

De verwachting is dat de rente-risiconorm in zowel 2024 als 2025 overschreden zal worden. De oorzaak hiervan is dat de aangetrokken leningen in 2023 van totaal € 15 miljoen in 2024 moet worden afgelost. De aangetrokken lening in 2022 van totaal € 7 miljoen en de aangetrokken lening in 2023 van € 3 miljoen moeten in 2025 worden afgelost. Hierdoor neemt het aandeel Betaalde aflossingen toe. Deze leningen zijn aangetrokken, omdat de inkomsten uit het project Galgeriet later binnenkomen dan eerder aangegeven. De aflossing van genoemde leningen zal naar verwachting middels het aantrekken van een nieuwe lening, in de vorm van een projectfinanciering, worden gefinancierd. In de jaren na 2025 zal de rente-risiconorm naar verwachting binnen de toegestane limiet blijven.

2. Overzicht rentelasten

			Bedrag x € 1.000			
Lening	Rente %	Aflossing	Stand per 01-01-2024	Rente 2024	Aflossing 2024	Stand per 31-12-2024
BNG	0,190%	2024	1.400	0	1.400	-
BNG	0,657%	2025	7.000	46	-	7.000
BNG	3,070%	2025	3.000	92	-	3.000
BNG	3,270%	2033	5.000	164	500	4.500
BNG	3,245%	2024	8.000	260	8.000	-
BNG	3,520%	2024	2.000	70	2.000	-
BNG	3,350%	2024	5.000	168	5.000	-
Totaal			31.400	799	16.900	14.500

3. Overzicht rentebaten

In 2024 zijn er geen rentebaten begroot ten aanzien van de rekening-courant. Wel staan hier de rentebaten van diverse verstrekte leningen.

4. Ontwikkelingen

De aflossing van leningen zorgt er voor dat er in 2024 een nieuwe geldlening afgesloten moet worden.

Voor het aantrekken van geld in 2024 is rekening gehouden met het laatst bekende rentepercentage, namelijk 3,270%. Op dit moment is sprake van een stijgende rente op zowel de kapitaal- als de geldmarkt. In 2026 is er naar verwachting een financieringsbehoefte van zo'n € 18 miljoen in verband met de te bouwen sporthal. Voor de overige jaren is er naar verwachting geen financieringsbehoefte, de reden hiervoor zijn de binnenkomende gelden met betrekking tot het project Galgeriet.

Gelet op de planning voor 2024, plus aflossingen van reeds aangegane leningen, minus afschrijvingen is nog circa € 9 miljoen nodig. Deze middelen zullen, afhankelijk van de behoefte, worden opgenomen in 2024.

5. Renteresultaat op het taakveld Treasury

Het BBV schrijft voor dat er inzicht in het renteresultaat wordt gegeven op het taakveld Treasury. Hieronder de specificatie:

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.094
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	16
Saldo rentelasten en rentebaten	1.078
De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	792
De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= project-financiering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
	792
Aan taakveld toe te rekenen externe rente	286
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakveld toe te rekenen rente	286
De aan taakveld toegerekende rente (renteomslag)	321
Renteresultaat op het taakveld Treasury	36

Aan de diverse taakvelden wordt 0,7% rente over de boekwaarde van de vaste activa en de huurvoortuitbetaling aan Wooncompagnie inzake de Brede School IJpendam toegerekend. Dit percentage is gebaseerd op de huidige rentelasten afgezet tegen de totale boekwaarde van de vaste activa.

§ E Bedrijfsvoering

Deze paragraaf beschrijft naast focuspunten vanuit Bedrijfsvoering ook de aspecten die vanuit de Wet open overheid (Woo) benoemd dienen te worden: informatievoorziening op orde, actieve openbaarmaking en passieve openbaarmaking. Hiermee voldoet Waterland aan de verplichting vanuit de Woo voor het schrijven van een openbaarheidsparagraaf (art. 3.5).

Manier van werken

Onze bedrijfsvoering werkt waar mogelijk integraal, vanaf de start van diverse processen. We leveren integraal tot stand gekomen producten en diensten, en dat doen we zo efficiënt en effectief mogelijk. Als gemeente -met een kleine, compacte maar desondanks wendbare organisatie- wordt kritisch gekeken naar wat wij zelf kunnen en wat mogelijk moet worden uitbesteed. Zo wordt onze digitale werkplek voor een groot deel door een externe partij, vanwege de juiste expertise en continuïteit, beheerd. Er wordt daardoor minder zelf beheerd en steeds meer hebben we een regiehouderrol, passend bij onze schaalgrootte en expertise.

De afdeling Bedrijfsvoering bestaat uit vier teams, elk met het gemeenschappelijke doel: de organisatie zo goed mogelijk te ondersteunen. Die teams zijn: Human Resources (HR), Informatievoorziening/Facilitair (IV), Financiën (Fin) en Juridische zaken/ Inkoopondersteuning (JZI).

In 2024 gaat de afdeling Bedrijfsvoering door op de ingeslagen weg.

Voor onze bedrijfsvoering is maatwerk nodig en zijn regels en routines ondergeschikt aan het resultaat, binnen wetgevende grenzen en kaders.

Cultuur en structuur

Onze kernwaarden zijn lef, verbinding, vertrouwen en nieuwsgierigheid. Er wordt gedacht vanuit de inwoner/ondernemer en er wordt in toenemende mate met hen samengewerkt als netwerkpartner. De gemeente is een faciliterende organisatie, dichtbij en toegankelijk, passend bij onze schaal. Opgaven worden waar mogelijk integraal aangepakt. Onze medewerkers, ondernemers én inwoners voelen en tonen meer en meer eigenaarschap. Resultaten tellen, dat verwachten de inwoners en ondernemers ook van ons. Die inwoner en ondernemer en zijn/haar opgaven staan dan ook centraal. Dat geeft energie en voldoening. In de genen van de organisatie zit de wil het beter te doen dan wat verwacht mag worden.

Duidelijkheid en snelheid voor inwoners en ondernemers

Onze maatschappelijke opgaven staan centraal, daarbij wordt gedaan wat minimaal nodig is. Er wordt ruimte geboden voor Waterlandse inwoners en partners om zelf met oplossingen te komen en deze zoveel mogelijk zelf te realiseren (klant centraal). Het college verbindt zich aan haar partners (samenwerking) en pakt daarbij ook haar rol. Er wordt eigenaarschap getoond. Het college is en voelt zich verantwoordelijk om meer maatschappelijke impact te realiseren. Daar zijn wij proactief in. Het Programma Dienstverlening is in april 2023 gestart. Er is een analyse gemaakt van de huidige situatie en de behoefte van onze inwoners en ondernemers. In 2024 worden de acties uit het Uitvoeringsplan opgepakt om onze dienstverlening te optimaliseren om zo het gestelde doel 'In 2025 dienstverlening dichtbij de mensen en zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving' te realiseren. Eén van de acties hangt samen met digitale dienstverlening. De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) verplicht de gemeente om per 1 juli 2024 te faciliteren dat inwoners/ondernemers hun zaken met de (lokale) overheid digitaal moeten kunnen afhandelen. De implementatie van deze wet is in volle gang. Het betreft hier onder meer (aan)vragen, bezwaarschriften, maar ook verzoeken tot informatieverstrekking. Gemeenten hebben met ingang van 1 mei 2022 de verantwoordelijkheid om informatie passief en actief te verstrekken (Woo).

Passief betekent dat inwoners/ondernemers zelf een verzoek doen tot verstrekking van informatie. We moeten echter zelf actief informatie verstrekken, ook met het oog op de dienstverlening. En er is een Woo-contactfunctionaris aangesteld, die de inwoner/ondernemer helpt bij het correct indienen van een Woo-verzoek.

Onze medewerkers

De organisatie werkt aan concrete maatschappelijke opgaven. Hiertoe is een wendbare organisatie ingericht, omdat opgaven vaak en snel veranderen. Door opgavegericht werken organiseert de gemeentelijke organisatie zich 'binnen' steeds meer rondom het (steeds veranderende) werk 'buiten'. Met en na de vaststelling van het Strategisch Personeelsplan (SPP), in augustus 2021, is een flinke slag gemaakt met de optimalisatie van beleidsinstrumenten. Dat wordt vervolgd in 2024. Het op orde brengen van het personeelsinformatie-systeem (Motion) is inmiddels goeddeels gelukt en wordt verder geoptimaliseerd. Er is een Personeelshandboek in twee fases opgeleverd, de kwaliteit daarvan is verankerd. Het nieuwe on-boardingsprogramma bevat goed en wordt gaandeweg bijgeschaafd waar nodig. Gestart is met de implementatie van het nieuwe functiewaarderingssysteem HR21, een standaardmethodiek in gemeenteland. Daarnaast wordt gewerkt aan een opstellen van een strategische personeelsplanning, wat ons inzicht geeft in de benodigde personeelscapaciteit en kennis voor de komende jaren.

Op vacatures wordt waar mogelijk geanticipeerd. Wij doen dat via een 'dakpanconstructie': de bijvoorbeeld vanwege pensionering vertrekkende medewerker krijgt en neemt tijd om een opvolger enkele maanden in te werken, waarbij hij/zij zoveel mogelijk kennis en ervaring overdraagt: dat gaat dus verder dan een zogenaamde buddy, waar iedere nieuwe medewerker door begeleid wordt.

Trots zijn we op het feit dat er best vaak collega's 'terugkomen' bij onze organisatie, nadat ze ergens anders meer ervaring en kennis hebben opgedaan. Dat is een goed signaal!

Informatievoorziening

Met het instellen van diverse projecten zorgen we ervoor dat er een stevig fundament gebouwd wordt op het gebied van informatievoorziening. We verbeteren de kwaliteit van de informatie, zorgen ervoor dat informatie beter beveiligd is en faciliteren het gebruik maken, delen en publiceren van onze informatie. Dit heeft rechtstreeks invloed op het (verbeteren van) onze dienstverlening. Informatie is betrouwbaar, beschikbaar en toegankelijk. Onze inwoners en ondernemers weten wat Waterland voor hen kan betekenen en hebben overzicht in de status van lopende (aan)vragen en verzoeken.

Ook in het kader van de Woo en naar aanleiding van het Interbestuurlijk toezicht is het goed op orde hebben van de informatievoorziening essentieel: we publiceren openbare informatie actief op onze website en zorgen ervoor dat deze door de landelijke Woo-index eenvoudig vindbaar is. Wij zien hiermee het verstrekken van informatie als een van onze kerntaken.

Wij zorgen voor een goede dienstverlening. Onder andere de projecten Zaakgericht/procesmatig werken en Moderne werkplek dragen hieraan bij door te focussen op een gebruiksvriendelijke en veilige informatievoorziening. Hiermee hebben we snel toegang tot informatie én kan informatie efficiënt uit worden gewisseld. Hoewel geen doel op zich zullen deze verbeterlagen ook tot gevolg hebben dat we blijvend voldoen aan de eisen rondom informatieveiligheid, datakwaliteit en databetrouwbaarheid?

Sturing

In het organisatiemodel is de aansturing versterkt. De afdelingsmanagers richten zich vooral op de strategische en personele taken, terwijl elk team een coördinator heeft die de rol heeft als inhoudelijk eerste aanspreekpunt: zowel voor medewerkers als de managers. Daardoor is span-of-control van de afdelingsmanagers meer in balans. Zorg over en aandacht voor de kwaliteit en ontwikkeling van onze organisatie en haar medewerkers staan immer hoog op de directie-agenda.

Samen zijn we sterker

Er wordt actief samengewerkt met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners in de Waterlandse samenleving. We kunnen het -als kleine gemeente- nu eenmaal vaak niet alleen. De inventarisatie van alle samenwerkingsverbanden kan bijdragen aan een goed en waardevol inzicht. Daar werken we naar, nut en noodzaak houden we gefocust.

Bestuurskracht

In het kader van Interbestuurlijk toezicht (IBT) door de provincie is het deel 'financieel toezicht' over 2022 als 'adequaat' ('code groen') beoordeeld. Dat proberen we uiteraard zo te houden.

Het onderdeel 'informatiehuishouding en archief' is vanwege capaciteitsproblemen bij de provincie ten tijde van het opstellen van deze tekst nog niet beoordeeld, maar we zijn ervan overtuigd ook hier van 'code rood' (niet adequaat) naar 'code groen' (adequaat) te gaan. We voldoen nu absoluut aan onze wettelijke verplichtingen in deze. Hier zijn echt enorme stappen gezet, daar zijn wij content mee.

Voor de andere twee onderdelen van dit IBT (VTH-taken en huisvesting verblijfgerechtigden) hebben we vanuit de vorige beoordeling van respectievelijk 'niet-' en 'redelijk adequaat' inmiddels de status 'enige verbetering noodzakelijk'. Vanzelfsprekend, vinden wij, zijn er door de organisatie stappen gezet om op alle vier onderdelen 'adequaat' te scoren. Inmiddels heeft de provincie ons dus op alle vier onderdelen een betere beoordeling gegeven. Dat sterkt ons in het besef dit op de juiste wijze te hebben aangepakt, we zijn dus goed op weg in ons streven!

Organisatieontwikkeling

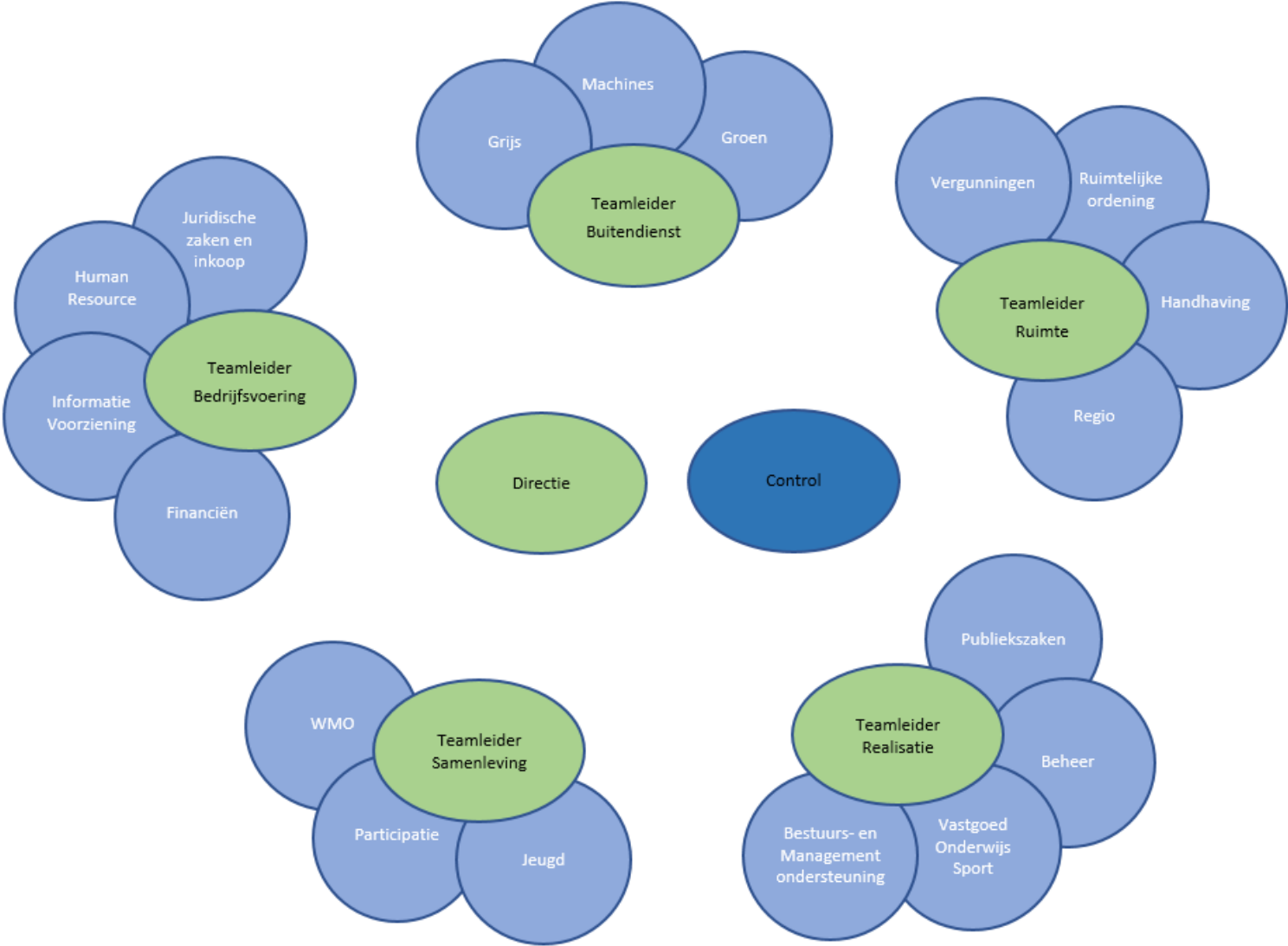
De organisatie richt zich op de volgende zes pijlers:

- Denken en handelen als een compacte, regisserende netwerkorganisatie;
- Strategische Agenda/plan voor het behartigen van de Waterlandse belangen in regionale netwerken (reeds vastgesteld in 2021);
- Het bieden van dienstverlening die dicht bij mensen, zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving, is verankerd;
- Het versterken van integraal werken;
- Data gedreven werken binnen de digitale transformatie (Strategisch plan voor de informatievoorziening vastgesteld in 2021);
- Tonen van goed werkgeverschap (Strategisch personeelsplan vastgesteld in 2021).

De hierboven genoemde strategische plannen, samen met het uitvoeringsplan Optimalisatie Dienstverlening, hebben als doel het realiseren van deze zes pijlers. Inmiddels zijn er diverse projecten opgestart, waarvan enkele inmiddels ook al zijn afgerond. Als organisatie blijven we in beweging en spelen we in op de ontwikkelingen: daarom worden deze plannen herijkt en wordt de onderlinge samenhang verbeterd.

De gemeentelijke organisatie is volop in ontwikkeling. Werkprocessen wordt beter vorm gegeven, projectmatig werken geleerd en ICT steeds beter benut. Een groot deel van het personeelsbestand is nieuw en fris in de gemeente en er zijn ook meer ervaren medewerkers "terug van weg geweest". Deze mix brengt veel positieve energie; de saamhorigheid is voelbaar op het gemeentehuis en bij de buitendienst. Wat allemaal goed en nodig is, ook als we bezien voor welke taken Waterland staat. De ondernemingsraad pakt meer positie en er is een levendige personeelsvereniging.

Organisatiestructuur 2024

Toelichting

- De raad bestaat uit zeventien raadsleden;
- De functie griffier is één fulltime-equivalent (fte) en een griffiemedewerker/raadsadviseur van 0,89 fte. Deze maken geen onderdeel uit van de formatie binnen de organisatie;
- Het college bestaat uit de burgemeester (één fte), vier parttime wethouders (totaal 2,8 fte) en de gemeentesecretaris/algemeen directeur;
- De organisatie bestaat uit de gemeentesecretaris/ algemeen directeur en het Managementteam, onder wie vijf teams ressorteren. De formatie van de organisatie telt 158,37 fte. Dit is inclusief de formatie die wordt ingezet voor het uitvoeren van taken voor regionale partners (4,5 fte). De bezetting bedraagt 160,37 fte. De reden voor de tijdelijke overbezetting is dat er twee medewerkers werkzaam zijn in verband met de opvang van Oekraïners.

De indeling van de formatie is per afdeling als volgt:

Team	fte
Bedrijfsvoering	31,79
Samenleving	31,29
Ruimte	23,29
Realisatie	29,05
Buitendienst	29,45
Control	2,5
Management	7
Trainee	2
Strategisch adv.	2
Totaal	158,37

Inhuur tijdelijke krachten

In de begroting is een structureel budget opgenomen ad € 532.459 voor inhuur van tijdelijke arbeidskrachten. Dit budget wordt in de begroting niet over de programma's verdeeld, maar is centraal beschikbaar. Het kan specifiek worden aangewend bij inhuur, bij ziekte of ander onvoorziene omstandigheden, zwangerschap, of bijzondere verlofsoorten of knelpunten.

§ F Verbonden partijen

1. Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als er sprake is van zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Deze definities houden in dat indien de gemeente participeert in een NV (Naamloze Vennootschap), BV (Besloten Vennootschap), VOF (Vennootschap Onder Firma), CV (Commanditaire Vennootschap) of een GR (Gemeenschappelijke Regeling) altijd sprake is van verbonden partijen. Ook stichtingen en verenigingen kunnen onder verbonden partijen vallen, indien de gemeente een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt. Een stichting of vereniging die jaarlijks subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij. Een eventuele morele verplichting tot betaling in geval van problemen zou in de paragraaf Weerstandsvermogen kunnen worden opgenomen. Bij een verbonden partij kan met name worden gedacht aan samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden zijn ontstaan uit de behoefte om gezamenlijk met andere partijen een bepaald doel na te streven. Zonder deze samenwerkingsverbanden zou de gemeente deze taken zelf moeten uitvoeren. Aan een verbonden partij zijn bepaalde bevoegdheden overgedragen, waartoe de deelnemers elk jaar een financiële bijdrage beschikbaar stellen. De gemeente moet er zelf voor waken dat op de juiste wijze van de bevoegdheden gebruik wordt gemaakt en de beschikbaar gestelde gelden goed worden besteed. Daartoe is er ambtelijk en bestuurlijk toezicht en worden gegevens opgenomen in de begroting en de jaarrekening.

2. Waterlands Archief (WA)

Vestigingsplaats:	Purmerend
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling met vijf gemeenten
Activiteiten:	het bevorderen van politiek-bestuurlijke samenwerking en beheer van archiefstukken van de deelnemende gemeenten
Programmaonderdelen:	6.01 Overhead
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het bestuur

De begroting 2024 van het Waterlands Archief is in het algemeen bestuur van het WA vastgesteld op 5 juli 2023.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	154	149	172	163
Eigen vermogen per 31 december	220	220	84	96
Vreemd vermogen per 31 december	178	178	54	278
Jaarresultaat voor bestemming	- 157	- 157	5	-

Algemene informatie

De publieke taak van het archief komt voort uit de Archiefwet, die overheidsorganisaties oplegt om archieven publiek toegankelijk te maken. Het Waterlands Archief (WA) is een hiervoor opgericht samenwerkingsverband met als belangrijkste doelstelling het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van proces gebonden overheidsinformatie. De wettelijke taken van de deelnemende gemeenten zijn gedelegeerd aan het Waterlands Archief.

Daaruit vloeien de volgende kerntaken voort:

- Toezicht op tijdige overdracht van de gemeentelijke archieven op de kwaliteit van de archiefvorming bij de aangesloten gemeenten, en acquisitie van particuliere archieven die een aanvulling vormen op de collectie.
- Beheer van de archieven en deze toegankelijk maken door inventarisatie en indexering.
- Toezicht houden op de niet-overgebrachte archieven door middel van inspecties op het informatie- en archiefbeheer van de vijf gemeenten.

Ontwikkelingen en beleidsvoornemen

Eind 2020 is het Uitvoeringsplan 2022-2025 'Van archiefbewaarplaats naar informatieknoppunt' door het bestuur van het Waterlands Archief vastgesteld. Dit plan geeft richting aan de ontwikkeling van het WA en is daarmee op weg om een knoppunt te worden in toezicht op, beheer van en toegang tot informatie. Er wordt onder andere stevig ingezet op ontmoeting met bezoekers, de publieke toegankelijkheid van (digitale) archieven en het borgen van de digitale duurzaamheid van archieven. Zo is de traditionele studiezaal omgebouwd tot ontmoetingspunt voor bezoekers. Er wordt voorts onderzocht op welke wijze E-depot (diensten) gekoppeld kunnen worden aan nieuwe applicaties van gemeenten, zodat vanaf de bron gearchiveerd kan worden ('Archivering by design'). Een belangrijke verschuiving in de rol van het WA is die van inspectie naar advies: in een vroeg stadium gemeenten adviseren bij het inrichten van systemen, maar ook ontwikkelingen die op de gemeente afkomen zoals de Wet open overheid (Woo), kwaliteitssystemen en de Omgevingswet.

Samenwerking

Na onderzoek is gebleken dat de gemeente Purmerend voor de laagste kosten een deel van de bedrijfsvoering van het Waterlands Archief overneemt. Het Algemeen Bestuur zal erop toezien dat de kosten binnen het door Purmerend aangegeven budget blijft.

Wetgeving

De Wet open overheid en de modernisering van de Archiefwet vragen van gemeenten dat de digitale informatiehuishouding op orde wordt gebracht als randvoorwaarde voor de wettelijke verplichting tot actieve openbaarheid van informatie. Dit maakt het noodzakelijk dat de aandacht wordt verschoven naar de wijze waarop de informatie wordt gestructureerd, de kwaliteit van informatie en hoe dit actief kan worden gepubliceerd. Tegelijkertijd neemt de hoeveelheid van informatie en data toe mede door sociale media en berichten-apps. In samenwerking met de bij het WA aangesloten gemeenten wordt een adequate invulling gegeven bij het inrichten van archivering aan het begin van het proces en ontwerpen van digitaal informatiebeheer aan de voorkant ('Archivering by design').

Risico's

Doordat een deel van de bedrijfsvoering nu door Purmerend wordt uitgevoerd zal het toezicht op de uitvoering door het Algemeen Bestuur nog vorm moeten krijgen. Daarnaast heeft het Waterlands Archief nu lage reserves waardoor er weinig ruimte is om adequaat in te kunnen spelen op onvoorziene uitgaven. In het najaar 2023 heeft het Algemeen Bestuur een richtlijn rondom (de omvang van) de reserves vastgesteld. Nu is nog onduidelijk hoe invulling gegeven gaat worden aan toezicht op deze richtlijn.

3. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland (GGD)

Vestigingsplaats:	Zaanstad
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	uitvoeringsinstelling van de regio Zaanstreek-Waterland op het gebied van collectieve preventie en andere gemeentelijke activiteiten in het kader van de gezondheidszorg
Programmaonderdelen:	3.03 Volksgezondheid
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De begroting 2024 van de GGD Zaanstreek-Waterland is in het algemeen bestuur van de GGD vastgesteld op 7 september 2023.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	755	716	739	874
Eigen vermogen per 31 december	1.130	1.044	970	1.061
Vreemd vermogen per 31 december	13.628	11.413	2.191	2.093
Jaarresultaat voor bestemming	170	- 74	-	-

Visie

GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop. Uiteraard met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. De GGD is breed sociaal-medisch deskundig en daardoor een betrouwbare vraagbaak. Tevens levert de GGD onafhankelijk advies op maat. De GGD anticipeert op de toekomst en beweegt mee met externe ontwikkelingen, nieuwe inzichten en nieuwe behoeften en wensen vanuit de samenleving en onze gemeenten. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeenschappelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein.

Beleidsvoornemens

Het lokale volksgezondheidsbeleid wordt vormgegeven binnen de kaders van de Wet publieke gezondheid, het Nationaal Preventieakkoord en Lokaal Preventieakkoord dat voortvloeit uit het regeerakkoord Vertrouwen in de toekomst (2017-2021) en de toekomstverkenningen van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu). Lokaal wordt de gezondheid van mensen bevorderd en chronische ziekten voorkomen door een integrale aanpak in de omgeving waarin mensen wonen, werken, leren en leven. Verder wordt de gezondheidsbescherming op peil gehouden en bieden nieuwe bedreigingen het hoofd. Daarnaast worden de gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden gestabiliseerd of teruggebracht. Hiervoor wordt het volgende gedaan:

- Preventie heeft een prominente plaats in de gezondheidszorg en het gezondheidsbeleid ten aanzien van alcohol, drugs en roken (genotmiddelen), gezond gewicht en psychische gezondheid wordt gecontinueerd.
- Er wordt vorm gegeven aan de aansluiting van de GGD/gezondheidszorg op de terreinen Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.
- In 2021 is het traject van visievorming GGD Zaanstreek Waterland gestart, en wordt gekeken naar een doorontwikkeling van de GGD. Er wordt met de aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD Zaanstreek-Waterland (hierna: GR) deelnemende gemeenten en de GGD Zaanstreek-Waterland beoordeeld, hoe de GGD ideaal gezien ingericht moet worden. Er wordt onderzocht in hoeverre dit van invloed is op de inhoud van de GR en de mate waarin en wijze waarop het onderscheid tussen basistaken en contracttaken wordt gedefinieerd. Het streven is om in de begroting 2025 een compleet overzicht van de basistaken en de (regionale) plustaken op te nemen in de gemeenschappelijke regeling.

Risico's

Tweemaal per jaar vindt er een risico-inventarisatie plaats, bij de begroting en bij de jaarrekening. De GGD kent risico's die te maken hebben met de personele kosten. Deze risico's zijn:

- Eigen risicodragers WW-verplichting. De GGD is risicodragers voor uitkeringen uit de werkloosheidswet (WW). Dat betekent dat bij ontslag of bij einde dienstverband (bij tijdelijke aanstellingen) de eventueel uit te betalen WW-uitkering betaald moet worden door de GGD.
- Omvang van de projectenportefeuille. Deze voorziet voor een groot deel in de dekking van de kosten voor bedrijfsvoering van de GGD. Mocht de omvang van de projectenportefeuille worden verkleind, dan komen bijdragen vanuit de projecten in de kosten voor bedrijfsvoering van de Gemeenschappelijke Regeling onder druk te staan.
- Doorbetalingsverplichting bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid in verband met ziekte. De GGD is eigen risicodragers voor de WGA (Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten), in het kader van de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Dit betekent dat de GGD betaalt voor aanvulling van het loon van een zieke (ex)werknemer.
- Raming van loonkosten onvoldoende voor vervanging bij ziekte. De salarissen worden geraamd op maximale schaal en periodiek. Garantieschalen, toelagen en vervanging bij ziekte worden niet apart in de raming meegenomen, maar worden betaald uit het verschil tussen de begrootte maximale en de daadwerkelijke betaalde periodiek. Aangezien steeds meer medewerkers in de hoogste periodiek terecht komen zal er binnen de begroting geen dekking meer zijn voor vervanging bij ziekte.

4. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW)

Vestigingsplaats:	Zaanstad
Rechtsvorm:	verplichte gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband tussen de Brandweer Zaanstreek-Waterland, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio), politie en de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. We werken samen bij het voorkomen en bestrijden van rampen en crises.
Programmaonderdelen:	1.01 Veiligheid
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur, portefeuillehouder Brandweer

De concept begroting 2024 van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is bekend. De begroting is vastgesteld door het algemeen bestuur op 8 september 2023.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	1.495	1.534	1.591	1.783
Eigen vermogen per 31 december	2.082	1.804	691	691
Vreemd vermogen per 31 december	17.041	22.117	19.402	15.609
Jaarresultaat voor bestemming	438	22	-	-

Beleidsvoornemens

In het beleidsplan VrZW 2021-2024, vastgesteld door het algemeen bestuur op 1 juli 2021, is het volgende geformuleerd: De kerntaak van de VrZW blijft, net als voorgaande jaren, het voorkomen en bestrijden van rampen en crises. Maar ontwikkelingen in de maatschappij zoals mondiale thema's als klimaatverandering, de energietransitie en de digitalisering van de samenleving eisen van de VrZW een bredere blik die vraagt om verdergaande samenwerking met partijen.

Naast de kerntaken van de VrZW, zet de VrZW zich in 2024 in voor de volgende prioriteiten:

- *Een toekomstbestendige brandweezorg*
De VrZW start met het versterken van de basis brandweezorg in Zaanstad-Zuid en verbeteren de inzet van redvoertuigen en duikteams in de hele regio. Dit is fase 1 van de brede toekomstige beschouwing brandweezorg.
- *Trainen en opleiden van brandweermensen*
Het zorgen voor vakbekwaam worden en blijven van de brandweermensen.
- *Crisisbeheersing*
Versterking crisisbeheersing en mogelijkheden om informatie vast te leggen en te delen. Een robuuste regionale crisisorganisatie wordt het vertrekpunt voor zowel een acute crisis als een langdurige crisis.
- *Samen sterker: VrZW en GGD ZW*
In 2024 wordt de verbouwing voorbereid om de VrZW en GGD samen te laten wonen mogelijk te maken op de locatie Prins Bernhardplein in Zaandam.
- *Versterken informatievoorziening en ICT*
Er wordt, naar aanleiding van bevindingen van de Archiefinspectie, een formatieplaats toegevoegd aan het team Informatievoorziening en ICT om de informatiehuishouding te verbeteren.

Risico's

Deze gemeenschappelijke regeling komt voort uit de Wet veiligheidsregio's en de gemeente Waterland is verplicht deel te nemen aan deze gemeenschappelijke regeling.

De VrZW noemt zelf enkele risico's met betrekking tot de begroting 2024, dit zijn:

- Toegekende indexatie van bijdrage gemeente is onvoldoende om hogere kosten (dan voorzien) in begroting en meerjarige investeringsraming op te vangen (huidige hoge inflatiecijfers).
- Onvoldoende personele capaciteit voor de opvang van huidige en toekomstige crisistypen (overvraging).
- Kosten van investeringen/inkoop blijken na aanbesteding hoger dan voorzien (ten opzichte van meerjarige investeringsbedragen).
- Onvoorziene acute uitgaven om paraatheid op peil te houden (door uitval van materieel als gevolg van schade en/of leveringsproblemen in de aanvoerketen van materieel) en (indirecte) gevolgen voor de organisatie.
- Onvoorziene uitgaven door uitval kritische systemen (uitrukalarmering, mobiele systemen auto's, eigen administratiesystemen).
- Meer langdurige (grootschalige) inzet dan waarmee bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden (inhoud, complexiteit, weersomstandigheden etc).
- Toekennen van schadevergoedingen als gevolg van inadequaat operationeel optreden.
- Niet verzekerde financiële gevolgen van schades .

5. Recreatieschap Twiske-Waterland

Vestigingsplaats:	Haarlem
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling van de provincie, stadsdeel Amsterdam-Noord, Edam-Volendam, Graft-de Rijk, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad
Activiteiten:	het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap
Programmaonderdelen:	2.02 Sport, cultuur en recreatie
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De begroting van 2024 van het recreatieschap Twiske-Waterland is vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 14 juli 2023.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	17	17	17	19
Eigen vermogen per 31 december	5.092	5.233	5.054	4.732
Vreemd vermogen per 31 december	469	616	256	264
Jaarresultaat voor bestemming	120	141	121	- 191

Het recreatieschap Twiske-Waterland beheert en onderhoudt recreatieterreinen, natuurterreinen en recreatieve routes en objecten in haar werkgebied. Zij bekostigt haar activiteiten uit inkomsten van huren, pachten, evenementen en bijdragen van de participanten.

Doel van recreatieschap Twiske-Waterland is:

- Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;
- In samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- Het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt;
- Het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.

Ambitie van recreatieschap Twiske-Waterland:

Het bestuur heeft in 2020 haar ambities voor de komende jaren opgetekend en vastgesteld in het Ambitiedocument. Deze ambities zijn samen te vatten onder drie strategische doelen: meer biodiversiteit, het beter spreiden van toenemende recreatiedruk en een breder recreatief aanbod.

Uitvoering van de ambities:

Om uitvoering te geven aan de ambities wordt met het jaarlijks terugkerende onderhoud en beheer, aangevuld met een meerjarenuitvoeringsprogramma, zorg gedragen voor instandhouding en, waar gewenst en mogelijk, uitbreiding van het voorzieningenniveau.

Risico's

Er zijn enkele risico's te noemen:

1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte, plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
2. Geen (grootschalige) evenementen;
3. Vandalisme en nalatig recreantengedrag;
4. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer;
5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving;
6. Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie;
7. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties;
8. Kosten voor afhandeling WOB/Woo-verzoeken;
9. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers;
10. Problemen bij invulling/bemensing handhaving;
11. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen.

6. Omgevingsdienst IJmond

Vestigingsplaats:	Beverwijk
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	Uitvoering van het basistakenpakket om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te bereiken en in stand te houden.
Programmaonderdelen:	2.03 Milieu
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De Omgevingsdienst IJmond heeft de Begroting 2024 vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 19 juli 2023.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	86	93	136	189
Eigen vermogen per 31 december	648	734	617	487
Vreemd vermogen per 31 december	3.941	4.453	7.863	8.981
Jaarresultaat voor bestemming	160	122	-	-

Visie

De Omgevingsdienst IJmond heeft als doel het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame, fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen het werkgebied. Daarbinnen inspireert de Omgevingsdienst burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige organisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken.

Beleidsvoornemens

Elk jaar stelt de Omgevingsdienst IJmond een uitvoeringsprogramma op. In dit programma beschrijven zij de taken die ze in het betreffende jaar gaan uitvoeren voor de deelnemende gemeenten, waaronder de gemeente Waterland. Dit programma geeft inzicht in wat de gemeente als opdrachtgever van de Omgevingsdienst IJmond mag verwachten. De meest recente uitvoeringsprogramma's zijn te vinden op de website.

Risico's

- *Externe risico's*
De risico's die ontstaan buiten de eigen organisatie om. Te denken valt aan de gevolgen van de landelijke politiek, zoals bezuinigingen en veranderende wetgeving. Of de economische situatie waarin het land verkeert.
- *Financieel (1)*
De deelnemende gemeenten zijn financieel aansprakelijk voor de schulden en de tekorten van de gemeenschappelijke regelingen.
- *Financieel (2)*
Ondanks dat de raden van deelnemende gemeenten door middel van hun zienswijze en uitgangspunten invloed kunnen uitoefenen op de hoogte van de bijdrage, kunnen zij maar beperkt invloed uitoefenen op de wijze hoe regelingen dit bedrag besteden.
- *Realisatie doelstellingen*
Het risico dat doelstellingen niet worden gerealiseerd.

7. Alliander

Vestigingsplaats:	Arnhem
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	Netwerkbeheerder.
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse dividend uitkering	100	85	100	80
Eigen vermogen per 31 december	4.470.000	4.570.000		
Vreemd vermogen per 31 december	5.730.000	6.106.000		
Netto winst	242.000	198.000		

De gemeente is aandeelhouder van Alliander NV. De gemeente heeft 135.851 aandelen. Als netwerkbedrijf is Alliander verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio) gas en warmte. Alliander heeft in 2023 een bedrag van € 81,9 miljoen aan dividend uitgekeerd over 2022. Dit komt overeen met 45% van het resultaat na belastingen. De gemeente Waterland heeft (in 2023) over 2022 een bruto dividend van € 69.030 uitgekeerd gekregen.

Beleidsvoornemens

De huidige situatie continueren.

8. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats:	Den Haag
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	bank
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse dividend uitkering	37	35	35	30
Eigen vermogen per 31 december	5.062.000	4.615.000		
Vreemd vermogen per 31 december	143.995.000	107.459.000		
Netto winst	236.000	300.000		

De gemeente is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De gemeente heeft 14.040 aandelen. De gemeente heeft een minderheidsbelang van 0,025%. De BNG fungeert als bank voor de maatschappelijke sectoren die een binding hebben met de overheid. Het dividend over 2023 bedraagt EUR 2,50 per aandeel (2022 EUR 2,28) per aandeel. De gemeente Waterland heeft (in 2023) een dividend van € 35.100 uitgekeerd gekregen.

Beleidsvoornemens

De huidige situatie continueren.

9. N.V. HVC

Vestigingsplaats:	Alkmaar
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	Afvalverwerking ,dienstverlening en energieleverantie
Programmaonderdelen:	2.03 Milieu
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse dividend uitkering	n.v.t.	n.v.t.	15	30
Eigen vermogen per 31 december	168.741	198.697		
Vreemd vermogen per 31 december	845.514	878.504		
Netto winst	26.369	28.139		

HVC is als samenwerkingsverband werkzaam op gebied van beheer van afval, reststromen en duurzame energie en direct of indirect verband houdende andere activiteiten ten dienste van de aandeelhouders (gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden van gemeenten onderling en/of waterschappen.)

Het doel van N.V. HVC is:

- HVC is een duurzaam energie- en afvalbedrijf van 51 gemeenten en 8 waterschappen. De kerntaken: aandeelhoudende gemeenten en waterschappen als partner ondersteunen bij de transitie 'aardgasvrij' en de verduurzaming van het afvalbeheer. Zo worden samen stappen gezet naar minder CO2-uitstoot.
- HVC houdt zich bezig met 11 activiteiten: warmteontwikkeling en -levering, windenergie, zonne-energie, levering van duurzame energie, energieproductie uit biomassa, gescheiden inzameling, recycling, beheren openbare ruimte, vergisting/compostering, energieproductie uit restafval en slibverwerking.
- Bij het uitvoeren van onze activiteiten staan voor ons de volgende kernwaarden centraal: duurzaam. HVC wil zoveel mogelijk uit het afval halen want dat levert een enorme klimaatwinst op. HVC investeert in hergebruik van (schaarse) grondstoffen en het opwekken van duurzame warmte en elektriciteit voor huizen en gebouwen.
- HVC is een publiek bedrijf van gemeenten en waterschappen dat samenwerkt met andere (publieke) organisaties en onze inwoners. HVC werkt aan onderlinge versterking en wil graag met onze inwoners het gesprek aangaan hoe we verduurzaming het beste kunnen aanpakken.
- HVC gaat door waar anderen stoppen. Geeft initiatieven een kans. HVC laat zien wat er allemaal kan en hoe je dat slim doet. Plannen maken is belangrijk maar ze uitvoeren is nog veel belangrijker.

Risico's

Als aandeelhouder is er een financieel risico. Dit is zorgvuldig afgewogen. Hoewel er altijd risico's zijn lijken deze bij HVC niet noemenswaardig meer of minder dan bij soortgelijke trajecten. Het risico van aandeelhouderschap en de garantstelling die hieruit volgt is eerder doorgenomen en door de controller acceptabel bevonden. Het risico van garantstelling wordt door HVC gecompenseerd middels een jaarlijkse garantstellingsprovisie.

10. ROM InWest B.V.

Vestigingsplaats:	Haarlem
Rechtsvorm:	Besloten Vennootschap
Activiteiten:	ROM InWest verbindt ondernemers onderling, kennisinstellingen en overheden zodat ze samen gestructureerd kunnen bouwen aan innovatieve, ondernemende en duurzame ecosystemen. ROM InWest ondersteunt de groeiambities van ondernemers met producten, diensten en programma's om innovatie en groei te stimuleren.
Programmaonderdelen:	1.02 Economie en toerisme
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse dividend uitkering	n.v.t.	n.v.t.	n.n.b.	n.n.b.
Eigen vermogen per 31 december	n.v.t.	18.272		
Vreemd vermogen per 31 december	n.v.t.	6.316		
Netto winst	n.v.t.	- 1.595		

Om de plannen van ondernemers te financieren, beheert ROM InWest twee fondsen: het MKB fonds en het Transitiefonds. Het MKB fonds richt zich voornamelijk op het stimuleren van hoog-innovatieve proposities binnen het MKB. Het Transitiefonds ondersteunt ondernemers in de energietransitie en overgang naar een circulaire economie. Verduurzaming speelt voor beide fondsen een belangrijke rol. In november 2022 hebben de aandeelhouders ingestemd met de toetreding van gemeente Waterland, Zaanstad en Haarlemmermeer. Begin 2023 is de toetreding geformaliseerd en zijn nieuwe aandelen aan de toetredende aandeelhouders uitgegeven.

Doelstelling/beoogd resultaat

Door oprichting van en deelname aan de ROM InWest:

- wordt de economie (in de regio) gestimuleerd, waarmee banen kunnen worden behouden;
- wordt nieuwe duurzame werkgelegenheid gestimuleerd en gecreëerd;
- wordt bijgedragen aan het realiseren van de transitieopgaven op gebied van energie en circulariteit; en
- kunnen landelijke en Europese subsidieregelingen worden ondergebracht.

Wat betekent dit voor de ondernemers in Waterland

- in de gemeente Waterland zijn vele ondernemers gevestigd die vallen in het segment waarvoor de ROM is ingesteld, namelijk het midden- en kleinbedrijf;
- door deelname aan het ROM InWest draagt de gemeente Waterland bij aan deze economische impuls binnen de regio;
- Waterlandse bedrijven kunnen gebruikmaken van de mogelijkheden die het ROM biedt. De werkgelegenheid die dit met zich meebrengt, komt ook ten goede aan de Waterlandse inwoners; en
- Waterland en Waterlandse ondernemingen kunnen door deelname aan de ROM verschillende (beleids)doelen (bijv. op het terrein van economie en duurzaamheid) realiseren door gebruikmaking van de expertise en de middelen die binnen het ROM aanwezig zijn.

Aandelen/deelname gemeente Waterland

De deelnemende gemeenten stappen in voor 1% van de gemeentebegroting 2019. Voor Waterland is 1% van de begroting (€ 36.593.3281%) afgerond € 366.000,-. Omdat het een revolverend fonds betreft is het de verwachting dat de inleg na 25 jaar weer wordt terugbetaald aan de gemeenten. Het

bedrag van € 366.000,- wordt als een deelneming verstrekt aan ROM InWest. Gemeente Waterland doet aan totaal financiering. Dat betekent dat we voor deze deelneming niet separaat geld aantrekken. De rentelasten worden in de toekomstige jaren meegenomen in de begroting.

Fusie

Er is op de aandeelhoudersvergadering van 29 juni 2023 en principe besluit genomen om tot een fusie van In West Regio en ROM InWest te komen. Dit omdat in de huidige structuur geen fiscale eenheid voor de omzet belasting kan worden gerealiseerd. Het niet overgaan tot deze fusie zou een fiscaal nadeel van € 5,3 mln. Over een periode van 15 jaar betekenen.

Risico's

Deze besloten vennootschap kent onder meer de volgende risico's:

- een wijziging in de funding-mix waardoor er onvoldoende middelen beschikbaar komen voor een professionele exploitatie;
- de complexe governance inclusief de beperkingen van geen fiscale eenheid over alle deelnemingen; en
- het niet kunnen invullen van de vrijkomende vacatures.

§ G Grondbeleid

De gemeente Waterland voert een grondbeleid. Het grondbeleid is een belangrijk middel om doelstellingen en ambities op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en huisvesting te realiseren. De gemeente formuleert de doelstelling van het grondbeleid als volgt: *“Het bevorderen van het gewenste ruimtegebruik en de ruimtelijke kwaliteit en het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten”*. Sinds 18 augustus 2023 is het grondbeleid van de gemeente Waterland weergegeven in de hernieuwde ‘Nota grondbeleid gemeente Waterland 2022’, hierna verder te noemen: ‘nota grondbeleid’, door de raad op 4 juli 2023 vastgesteld.

De nota grondbeleid geeft de strategie weer die de gemeente voert bij haar grondbeleid, zowel in het algemeen als per project. Aspecten die hierbij een rol spelen zijn onder meer: de gewenste mate van betrokkenheid bij projecten, het risicomangement voor de gemeente, de rolverdeling en verantwoording binnen de gemeente, financiële en organisatorische capaciteit en de gemeentelijke grondpositie binnen een project.

Om te zorgen dat er aan de ruimtelijke ambities en doestellingen van de gemeente wordt gewerkt, heeft de gemeente gekozen voor het toepassen van het concept Sturend Grondbeleid. Dit concept gaat uit van een manier van werken die door de tijdige inzet van grondbeleids-instrumenten, toegepast op de locatie en situatie, leidt tot de tijdige bestuurlijk gewenste verandering in het ruimtelijk grondgebruik. Sturend Grondbeleid waarborgt de gewenste flexibiliteit in de uitvoering en per locatie kan maatwerk worden geleverd. Het kunnen blijven voeren van de regie, een optimaal kostenverhaal en een minimum aan risico zijn belangrijke uitgangspunten. De gemeente bepaalt op welke wijze de grondbeleidsinstrumenten worden ingezet om daarmee het voeren van de regie en het optimaliseren van het kostenverhaal te waarborgen en de risico's voor de gemeente te minimaliseren.

Het gemeentelijk grondbeleidsinstrumentarium bestaat uit:

- Grondverwerving.
- Vestiging voorkeursrecht.
- Het vaststellen van een bestemmingsplan casu quo omgevingsplan.
- Het sluiten van samenwerkings- of exploitatieovereenkomsten inclusief kostenverhaal.
- Onteigenen.

Het inzetten van het grondbeleidsinstrumentarium kan met name een bijdrage leveren aan de ambities zoals beschreven in het woningbouwprogramma. Het college heeft plannen gemaakt voor de bouw van ongeveer 2000 woningen, van welke woningen de betaalbaarheid op voorhand gewaarborgd dient te zijn. In huidige bouwplannen is een keuze gemaakt voor een gemeentelijke rol en de inzet van het grondbeleidsinstrumentarium. Voor de nog te maken bouwplannen kan het wenselijk zijn om te kiezen voor een actieve(re) gemeentelijke rol. Tevens dient het grondbeleid/de nota grondbeleid verder gedetailleerd te worden, om de betaalbaarheid van woningen beter te waarborgen en de huidige verdeling sociale koop/huur (plus) en vrije sector aan te passen. De ambities vanuit het woningbouwprogramma, waaronder mede begrepen de betaalbaarheid van de te bouwen woningen, kunnen financiële consequenties hebben.

Het grondprijnsbeleid, opgenomen in de nota grondbeleid onder “5” en in een separate grondprijzen brief (bijlage 2), geeft inzicht in onder meer de uitgangspunten voor prijsstelling van de verhuur en verkoop van gemeentelijke onroerende zaken. Het college stelt jaarlijks de grondprijzenbrief vast, met grondprijzen voor bouwgrond, bedrijventerreinen, sociale huurwoningen, snippergroen, enzovoorts.

Voor wat betreft de uitgangspunten voor prijsstelling van uitgifte van gronden en erfpachtcanons wordt eveneens verwezen naar de separate grondprijzen brief (bijlage 2 van de nota grondbeleid) en naar "7.6.1." van de nota grondbeleid. Hier staat gemeld dat uitgegeven grond getaxeerd dient te worden door een daartoe gecertificeerde taxateur die plaatselijk bekend is en dat op basis van deze waarde een marktconforme erfpachtcanon wordt vastgesteld op basis van de volgende formule: "erfpachtcanon = residuele grondwaarde x rentepercentage". Het gehanteerde rentepercentage wordt vastgesteld door het college onder voorwaarden zoals in "7.6.1." van de nota grondbeleid genoemd.

§ H Subsidies

Op grond van de Algemene subsidieverordening Waterland in samenhang met de Algemene wet bestuursrecht stelt de gemeenteraad jaarlijks de subsidieplafonds en subsidiebegrotingsposten vast voor een aantal welzijnsterreinen. Voor de welzijnssubsidies wordt een onderscheid gemaakt tussen periodieke en eenmalige subsidies. In onderstaand overzicht worden de subsidieplafonds en begrotingsposten voor welzijnssubsidies gepresenteerd.

Categorie	Subsidie verleend in 2023	Subsidie gevraagd voor 2024	Maximaal subsidiebedrag voor 2024
Amateuristische kunstbeoefening	12.400,00	17.050,00	14.400,00
- Ilpendams fanfare	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Christelijke Muziekvereniging Juliana	2.500,00	4.500,00	2.500,00
- Muziekvereniging Olympia/Con Brio	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Fanfarecorps Zuiderwoude	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Toneelvereniging de Brug	750,00	750,00	750,00
- Toneelvereniging IOS	550,00	550,00	550,00
- Christelijk gemengd koor Marcantat	0,00	0,00	0,00
- Gemengd Koor Broek in Waterland	550,00	1.000,00	550,00
- Cantorij Grote Kerk	0,00	1.500,00	1.500,00
- Gemengd koor Instemming	550,00	750,00	550,00
- Marker mannenkoor	0,00	500,00	500,00
Kunstzinnige vorming	132.046,75	138.317,25	130.340,00
- SOAM	12.200,00	8.540,00	8.540,00
- Stichting Muziekschool Waterland	119.846,75	129.777,25	121.800,00
Sport	84.311,38	95.932,00	96.125,00
- Zwemvereniging Waterland	11.085,38	11.085,00	11.275,00
- Sportservice Noord-Holland	73.226,00	84.847,00	84.850,00
Cultuurhistorische waarden	1.100,00	500,00	500,00
- Stichting Museum de Speeltoren	300,00	0,00	0,00
- Vereniging Historisch Eiland Marken	300,00	0,00	0,00
- Vereniging Oud Monnickendam/archeologische werkgroep	500,00	500,00	500,00
Volkscultuur	2.350,00	1.850,00	1.650,00
- Chr.Oranjever. Nederland en Oranje Marken	350,00	0,00	0,00
- Stichting voor Volksvermaak Ilpendam	300,00	500,00	300,00
- Herdenkingscomité Monnickendam	350,00	0,00	0,00
- Sint Nicolaas Comité Monnickendam	1.000,00	1.000,00	1.000,00
- Stichting Oranje comité/Oranjevereniging Katwoude	350,00	350,00	350,00
Sociaal cultureel werk	293.995,88	372.141,00	286.525,00
- De Bolder sociaal cultureel werk en vrijwilligersondersteuning	293.995,88	372.141,00	286.525,00

Categorie	Subsidie verleend in 2023	Subsidie gevraagd voor 2024	Maximaal subsidiebedrag voor 2024
Jeugd- en jongerenwerk	1.650,00	2.250,00	1.600,00
- Hervormd Gereformeerd Jeugdwerk Monnickendam	550,00	750,00	550,00
- Stichting Marker Jongeren	550,00	500,00	500,00
- Vereniging Scoutinggroep Waterland	550,00	1.000,00	550,00
Club- en buurthuiswerk	550,00	0,00	0,00
- Stichting club- en buurthuiswerk IJpendam	550,00	0,00	0,00
Overige sociaal culturele activiteiten	7.660,00	10.725,00	13.160,00
- Stichting Bach in Monnickendam	330,00	350,00	330,00
- Damesclub Katwoude	330,00	350,00	330,00
- Stichting Uit de kunst Monnickendam	2.000,00	4.025,00	2.000,00
- Stichting Cultuur Nacht Waterland	0,00	0,00	0,00
- Stichting Big Band Monnickendam Notorious Monks	0,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting Monnickendammer Visdagen	2.000,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting Waterlandse Theaterprojecten Neeltje Pater	1.500,00	0,00	0,00
- Stichting Tuintonen Watergang	500,00	500,00	500,00
- Catharina stichting Zuiderwoude	1.000,00	1.500,00	1.000,00
- Wapen van IJpendam	0,00	5.000,00	5.000,00
Peuteropvang	52.000,00	52.000,00	52.000,00
- Sportify Kids (Peuterspeelzaal Marken en Stichting Co Nijntje)	24.000,00		24.000,00
- SKW	20.000,00		20.000,00
- TintelTuin B.V.	8.000,00		8.000,00
Ouderenzorg	118.936,56	214.257,00	117.930,00
a. Coördinerend ouderenwerk	16.400,00	13.900,00	13.400,00
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk 55+ IJpendam	4.500,00	5.000,00	4.500,00
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk Monnickendam	5.000,00	5.000,00	5.000,00
- St. Dienstverlening Ouderen Broek in Waterland	3.500,00	3.500,00	3.500,00
- St. Welzijn Ouderen Waterland	1.500,00	0,00	0,00
- St. Samenwerkingsverband Welzijn Ouderen Waterland	1.500,00	0,00	0,00
- Vereniging Vervoer van Ouderen	400,00	400,00	400,00
b. Stichting WonenPlus Noord-Holland	101.436,56	199.607,00	103.980,00
- St. WonenPlus Noord-Holland (incl. mantelzorgondersteuning)	101.436,56	199.607,00	103.980,00
c. Recreatief ouderenwerk	1.100,00	750,00	550,00
- Gymnastiekvereniging IJpenstein	550,00	750,00	550,00
- Ouderensoos Broek in Waterland	550,00	0,00	0,00

Categorie	Subsidie verleend in 2023	Subsidie gevraagd voor 2024	Maximaal subsidiebedrag voor 2024
Algemeen Maatschappelijk werk	147.597,78	148.320,00	134.581,00
a. Algemeen Maatschappelijk Werk	107.902,78	121.900,00	109.630,00
- SMD Algemeen maatschappelijk werk	107.902,78	121.900,00	109.630,00
b. Maatschappelijke dienstverlening	39.695,00	26.420,00	24.951,00
- E.H.B.O.-afdeling IJpendam	300,00	300,00	300,00
- Stichting Slachtofferhulp Nederland	5.000,00	6.469,00	5.000,00
- St. Waterlandse Uitdaging	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Stichting AED Marken-Uitdam	2.000,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting 6 minuten Waterland	6.930,00	6.930,00	6.930,00
- Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek-Waterland	22.965,00	8.221,00	8.221,00
Vluchtelingenwerk	79.591,25	99.755,00	80.865,00
- Stichting Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	79.591,25	99.755,00	80.865,00
Welzijnsbeleid	24.400,00	24.400,00	24.400,00
a. Stimuleringsubsidies	20.000,00	20.000,00	20.000,00
b. Subsidies dorpsraden	4.400,00	4.400,00	4.400,00
- Stichting Stadsraad Monnickendam	550,00	550,00	550,00
- Stichting Polderraad Katwoude	550,00	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad Zuiderwoude	550,00	550,00	550,00
- Stichting Eilandraad Marken	550,00	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad IJpendam	550,00	550,00	550,00
- Dorpsraad Broek in Waterland	550,00	550,00	550,00
- Dorpsraad Uitdam	550,00	550,00	550,00
- Vereniging Dorpsgemeenschap Watergang	550,00	550,00	550,00
Veiligheid	8.640,00	8.832,00	8.780,00
- Stichting Halt	8.640,00	8.832,00	8.780,00
Overig	51.410,00	58.480,00	51.745,00
- Stichting Promotie Waterland	20.930,00	28.000,00	21.265,00
- Re-integratiesubsidies	30.480,00	30.480,00	30.480,00
Totaal bedrag	998.639,60	1.224.809,25	1.014.601,00

Toelichting welzijnssubsidies 2024

Periodieke subsidies Samenleving

De subsidievereisten zijn opgenomen in de Algemene subsidieverordening gemeente Waterland 2021 (hierna: Asv) en de bijbehorende uitvoeringsregeling subsidies Zorg & welzijn 2021 (hierna: uitvoeringsregeling subsidies). Bij de beoordeling van de aanvragen zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

1. Voor de subsidieaanvragen onder € 5.000 wordt voor het derde jaar op rij het nieuwe aanvraagformat gebruikt. Hierdoor zijn nog steeds kleine verschillen te zien in het verleende bedrag voor 2023 en het te verlenen bedrag voor 2024;
2. Bij gelijkblijvende activiteiten bestaat het subsidiebedrag voor aanvragen > € 5.000 waarbij meer is aangevraagd dan het subsidieniveau 2023, in beginsel uit het aangevraagde bedrag tot een maximum van het bedrag van 2023 + 1,6%;

3. Een aantal subsidierelaties hebben geen aanvraag voor een periodieke subsidie ingediend waardoor deze geen bedrag voor 2024 ontvangen. In 2024 kan door iedereen voor 2025 weer een aanvraag voor een periodieke subsidie worden ingediend;
4. De post stimuleringssubsidies is gefixeerd op het niveau van 2023;
5. Voor de dorpsraden is als bijdrage het bedrag opgenomen dat ook in 2023 is verleend.

Overige toevoegingen

Stichting Vluchtelingenwerk Nederland

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 bedraagt € 99.755,00. Het aangevraagde subsidiebedrag is meer dan het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2024. Dit bedrag komt na indexering en afronding uit op € 80.865,00. De activiteiten zijn gelijkblijvend. De verhoging in het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 wordt verklaard door personeelskosten.

Stichting WonenPlus Noord-Holland

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 bedraagt € 199.607,00. Het aangevraagde subsidiebedrag is meer dan het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2024. Dit bedrag komt na indexering en afronding uit op € 103.980,00. De verhoging in het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 wordt verklaard door de verhoging van de personeelskosten, het project energiecoach (wat in maart 2023 is gestart), de wens om respijthulp aan mantelzorgers van dementerende inwoners aan te bieden, de wens om meer aandacht aan de vrijwilligers te bieden en de wens om jongeren en ouderen in Waterland meer met elkaar te verbinden.

SMD Algemeen maatschappelijk werk

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 bedraagt € 121.900,00. Het aangevraagde subsidiebedrag is meer dan het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2024. Dit bedrag komt na indexering en afronding uit op € 109.630,00. De verhoging in het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 wordt verklaard door de verhoging van de personeelskosten. SMD heeft bij de begroting voor 2024 rekening gehouden met een indexeringspercentage van 11%.

Sportservice Noord-Holland

Sportservice doet de subsidieaanvraag van € 84.847,00 (afgerond € 84.850,00) bestaand uit; €74.086,00 Brede Regeling Combinatiefunctionarissen en € 10.761,00 Sportakkoord II. Deze kosten worden door de Brede SPUK Gezond en Actief Leven Akkoord gedekt. De uitvoering zal aansluiten bij het plan van aanpak Brede SPUK- regeling en Sportakkoord II.

Stichting de Bolder

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 bedraagt € 372.141,00. Het aangevraagde subsidiebedrag is meer dan het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2024. Dit bedrag komt na indexering en afronding uit op € 286.525,00. De kosten voor jongerenwerk is uit de begroting gehaald. De jongerenwerker is sinds 1 maart 2023 in dienst van de gemeente. Het verschil tussen het aangevraagde subsidiebedrag en het maximaal te verlenen subsidiebedrag wordt door de Bolder verklaard door de hoge energiekosten, onderhoudskosten en de personeelskosten.

Stichting Halt

De subsidieaanvraag voor 2024 van Stichting Halt wordt voor het eerst opgenomen in de begroting voor de welzijnssubsidies 2024 onder vandalismebestrijding.

Wapen van IJpendam

De subsidieaanvraag voor het Wapen van IJpendam wordt voor het eerst opgenomen in de begroting voor de welzijnssubsidies 2024.

Stichting Promotie Waterland

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 bedraagt € 28.000,00. Het aangevraagde subsidiebedrag is meer dan het maximaal te verlenen subsidiebedrag in 2024. Dit bedrag komt na indexering en afronding uit op € 21.265,00. De activiteiten zijn gelijkblijvend. De verhoging in het aangevraagde subsidiebedrag voor 2024 wordt verklaard door personeelskosten.

II. Financiële begroting

Overzicht exploitatie

1. Overzicht van baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2024	Baten 2024	Saldo 2024
1.	Ruimtelijk domein	6.352	4.318	- 2.034
1.01	Veiligheid	2.794	27	- 2.767
1.02	Economie en toerisme	311	28	- 282
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	3.247	4.262	1.015
2.	Openbaar domein	11.914	4.948	- 6.965
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	4.158	526	- 3.632
2.02	Sport, cultuur en recreatie	3.500	382	- 3.118
2.03	Milieu	4.255	4.040	- 215
3.	Sociaal domein	18.779	3.960	- 14.818
3.01	Onderwijs	1.693	117	- 1.576
3.02	Sociale voorzieningen	16.132	3.843	- 12.288
3.03	Volksgesondheid	954	-	- 954
4.	Bestuur	2.138	262	- 1.876
4.01	Bestuur	2.138	262	- 1.876
5.	Algemene dekkingsmiddelen	278	36.514	36.235
5.01	Dividend	4	140	136
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	294	5.676	5.382
5.03	Algemene uitkering	-	30.682	30.682
5.04	Saldo van financieringsfunctie	1.104	16	- 1.088
5.05	Overige dekkingsmiddelen	- 1.124	-	1.124
6.	Overhead	8.855	62	- 8.794
6.01	Overhead	8.855	62	- 8.794
7.	Vennootschapsbelasting	2	-	- 2
7.01	Vennootschapsbelasting	2	-	- 2
8.	Onvoorzien	50	-	- 50
8.01	Onvoorzien	50	-	- 50
	Totaal saldo van baten en lasten	48.368	50.064	1.695
9.	Reserves	2.100	669	- 1.431
0.101	Mutaties algemene reserve	2.100	51	- 2.049
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	-	50	50
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	-	-	-
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	-	1	1
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	-	162	162
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	-	9	9
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	-	36	36
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	-	150	150
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	-	211	211
	Geraamd resultaat	50.468	50.733	265

De bovenstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van alle baten en lasten van de programma's en van de algemene dekkingsmiddelen. Vervolgens wordt aangegeven welke bedragen aan de reserves worden onttrokken of toegevoegd.

2. Meerjarenraming

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Realisatie 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
1.	Ruimtelijk domein	- 1.837	- 3.553	- 2.034	- 4.295	- 4.292	- 4.019
1.01	Veiligheid	- 2.357	- 2.523	- 2.767	- 2.766	- 2.764	- 2.763
1.02	Economie en toerisme	83	- 346	- 282	- 280	- 277	- 274
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	437	- 684	1.015	- 1.250	- 1.251	- 982
2.	Openbaar domein	- 5.617	- 6.369	- 6.965	- 6.287	- 6.319	- 6.960
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	- 3.082	- 3.569	- 3.632	- 3.285	- 3.236	- 3.212
2.02	Sport, cultuur en recreatie	- 3.048	- 2.901	- 3.118	- 3.121	- 3.157	- 3.819
2.03	Milieu	514	101	- 215	118	75	71
3.	Sociaal domein	- 14.876	- 16.826	- 14.818	- 13.947	- 13.926	- 14.044
3.01	Onderwijs	- 1.635	- 2.091	- 1.576	- 1.571	- 1.558	- 1.553
3.02	Sociale voorzieningen	- 12.442	- 13.854	- 12.288	- 11.418	- 11.419	- 11.518
3.03	Volksgezondheid	- 798	- 881	- 954	- 958	- 949	- 973
4.	Bestuur	- 1.496	- 1.889	- 1.876	- 1.869	- 1.852	- 1.855
4.01	Bestuur	- 1.496	- 1.889	- 1.876	- 1.869	- 1.852	- 1.855
5.	Algemene dekkingsmiddelen	32.873	33.900	36.235	37.062	34.460	34.112
5.01	Dividend	112	134	136	136	135	135
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	5.098	5.138	5.382	5.382	5.382	5.382
5.03	Algemene uitkering	27.660	28.839	30.682	31.369	29.026	28.835
5.04	Saldo van financieringsfunctie	- 35	- 668	- 1.088	- 166	- 419	- 695
5.05	Overige dekkingsmiddelen	38	456	1.124	341	336	456

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
6.	Overhead	- 7.654	- 9.214	- 8.794	- 8.731	- 8.731	- 8.742
6.01	Overhead	- 7.654	- 9.214	- 8.794	- 8.731	- 8.731	- 8.742
7.	Vennootschapsbelasting	-	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2
7.01	Vennootschapsbelasting	-	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2
8.	Onvoorzien	-	- 32	- 50	- 50	- 50	- 50
8.01	Onvoorzien	-	- 32	- 50	- 50	- 50	- 50
	Totaal saldo baten en lasten	1.394	- 3.984	1.695	1.880	- 712	- 1.561
9.	Reserves	851	2.766	- 1.431	579	570	523
0.101	Mutaties algemene reserve	1.848	4.164	- 2.049	-	-	-
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	50	50	50	50	50	50
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	-	818	-	-	-	-
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	827	1	1	1	1	1
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	200	- 2.924	162	122	122	122
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	12	9	9	9	-	-
0.111	Mutaties reserve Covid 19	1.396	300	-	-	-	-
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	- 181	36	36	36	36	36
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	-	150	150	150	150	150
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	- 996	200	211	211	211	163
0.115	Mutaties reserve onderhoud wegen	- 184	6	-	-	-	-
0.116	Mutaties reserve onderhoud gebouwen	- 1.308	- 158	-	-	-	-
0.117	Mutaties reserve onderhoud openbare verlichting	- 63	2	-	-	-	-
0.118	Mutaties reserve onderhoud oevers	- 668	124	-	-	-	-
0.119	Mutaties reserve onderhoud stroomkasten	- 82	- 11	-	-	-	-
	Geraamd resultaat	2.245	- 1.218	265	2.459	- 142	- 1.038

3. Incidentele baten en lasten

Hieronder het overzicht van de incidentele baten en lasten.

Programma- onderdeel	Omschrijving	Begrotingsjaar			
		2024	2025	2026	2027
	Totaal baten	2.414	250	210	-
9.01	Reserves	51	-	-	-
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	2.350	250	210	-
2.02	Sport, cultuur en recreatie	13	-	-	-
	Totaal lasten	- 3.157	- 250	- 210	-
9.01	Reserves	- 2.100	-	-	-
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	- 262	- 250	- 210	-
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	- 317	-	-	-
2.02	Sport, cultuur en recreatie	- 36	-	-	-
2.03	Milieu	- 300	-	-	-
3.02	Sociale voorzieningen	- 45	-	-	-
6.01	Overhead	- 98	-	-	-
	Totaal saldo	- 744	-	-	-

Toelichting

9.01 Reserves

De incidentele baten betreft een deel van de onttrekking van de kosten genoemd onder:

- 1.03 Ruimtelijke ordening en wonen
- 2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat
- 2.02 Sport, cultuur en recreatie

De incidentele lasten in 2024 betreft de toevoeging in verband met het Woningbouwproject op Marken.

1.03 Grondzaken

De incidentele baten betreffen eenmalige hogere opbrengsten. In 2024 gaat het om het Woningbouwproject op Marken. Daarnaast worden er in 2024 tot en met 2026 extra leges ontvangen vanuit het project Galgeriet. Tegenover deze extra leges staan extra plankosten onder de incidentele lasten. Verder zijn onder de incidentele lasten de eigenaarskosten voor jachthaven Hemmeland opgenomen. Voorlopig wordt de jachthaven verhuurd. De eigenaarslasten zoals, OZB, waterschapslasten en opstalverzekering zijn vooralsnog voor rekening van de gemeente.

2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat

De incidentele lasten betreffen:

- De gemeenteraad had besloten niet langer bij te dragen aan het in stand houden van het pontveer Ipendam. Deze bezuiniging is nog niet wenselijk omdat er nog gesprekken lopen over een mogelijke voortzetting of een andere oplossing.
- In het coalitieakkoord 2022 is extra budget beschikbaar gesteld voor het oplossen van de verkeersproblematiek.

2.02 Sport, cultuur en recreatie

De incidentele lasten betreffen de lasten van de Marijkezaal die de komende jaren nog in gebruik is in afwachting van de nieuw te bouwen sporthal. Daarnaast staan hier de lasten in verband met het bestrijden van de duizendknoop. De incidentele baten betreffen de verhuur van de Marijkezaal.

2.03 Milieu

De incidentele lasten betreffen het in het coalitieakkoord 2022 extra beschikbaar gestelde budget voor het duurzaamheidsfonds.

3.02 Sociale voorzieningen

De incidentele lasten betreffen de kosten in verband met de implementatie van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS).

6.01 Overhead

De incidentele lasten betreffen de kosten van een trainee en de kosten voor een WSW'er die gebruik gaat maken van de RVU.

4. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Hieronder het overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Programma- onderdeel	Omschrijving	Begrotingsjaar			
		2024	2025	2026	2027
9.01	Totaal baten	-	265	2.459	-
	Reserves	-	265	2.459	-
	Totaal lasten	- 1.837	- 580	- 571	- 666
1.01	Veiligheid	- 24	- 24	- 24	- 24
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	- 51	- 39	- 39	- 39
2.02	Sport, cultuur en recreatie	- 220	- 203	- 203	- 203
2.03	Milieu	- 42	- 32	- 32	- 32
3.01	Onderwijs	- 62	- 62	- 62	- 62
4.01	Bestuur	- 9	- 9	-	-
6.01	Overhead	- 211	- 211	- 211	- 163
9.01	Reserves	- 1.218	-	-	- 142
	Totaal saldo	- 1.837	- 316	1.887	- 666

Toelichting

1.01 Veiligheid

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de brandweerkazernes.

2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat

De structurele lasten betreffen de onttrekking van een deel (32%) van de afschrijvingslasten voor de gemeentewerf.

2.02 Sport, cultuur en recreatie

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de fundering kerktorens, een deel (43%) van de gemeentewerf en de voorbereiding voor de nieuwe sporthal.

2.03 Milieu

De structurele lasten betreffen de onttrekking van een deel (26%) van de afschrijvingslasten voor de gemeentewerf.

3.01 Onderwijs

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de Gouwzeeschool en de voorbereiding voor de nieuwbouw van De Verwondering.

4.01 Bestuur

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de geluidsinstallatie in de raadzaal.

6.01 Overhead

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor het IV plan.

9.01 Reserves

De structurele baten en lasten betreft de toevoeging of onttrekking van het exploitatiesaldo.

Structureel evenwicht

Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Incidentele lasten kunnen door zowel structurele als incidentele baten worden gedekt. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingsaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingsaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingsaldo negatief. Door het geraamde resultaat (na mutatie reserves) met het saldo van de incidentele baten en lasten te corrigeren wordt het structureel begrotingsaldo verkregen. Het saldo van de incidentele baten en lasten betreffen de incidentele baten en lasten uit bovenstaand overzicht, gecorrigeerd met de incidentele mutaties reserves.

Onderstaand overzicht laat zien dat de begroting de laatste twee jaren niet structureel in evenwicht is.

Omschrijving (bedrag x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Saldo baten en lasten	1.695	1.880	- 712	- 1.561
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	- 1.431	579	570	523
Begrotingsaldo na bestemming	265	2.459	- 142	- 1.038
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	744	-	-	-
Structureel begrotingsaldo	1.008	2.459	- 142	- 1.038

Uiteenzetting van de financiële positie

1. Gepronosticeerde balans 2024-2027

Hieronder wordt een overzicht van de geprognosticeerde balans periode 2024-2027 gepresenteerd:

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
VASTE ACTIVA	45.484	44.989	62.254	59.092
Immateriele vaste activa				
Kosten onderzoek en ontwikkeling	784	573	362	151
Bijdragen aan activa derden	465	445	424	404
	<u>1.249</u>	<u>1.018</u>	<u>787</u>	<u>555</u>
Materiele vaste activa				
Investerings economisch nut	32.324	32.482	50.443	47.977
Investerings economisch nut met heffing	9.345	8.984	8.581	8.178
Investerings maatschappelijk nut	706	607	508	409
Uitgegeven in erfpacht	79	79	79	79
	<u>42.454</u>	<u>42.152</u>	<u>59.611</u>	<u>56.645</u>
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkings	597	670	744	817
Overige langlopende leningen	1.184	1.149	1.113	1.076
	<u>1.781</u>	<u>1.819</u>	<u>1.856</u>	<u>1.892</u>
VLOTTENDE ACTIVA	17.049	8.084	7.718	7.616
Voorraden				
Onderhanden werk	9.133	0	0	0
	<u>9.133</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Uitzettingen < 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitzettingen in 's Rijks schatkist rentetypische looptijd < 1 jaar	6	276	13	13
Rekening-courantverhoudingen niet-financiële instellingen	502	503	504	505
Overige vorderingen	2.000	2.000	2.000	2.000
	<u>5.008</u>	<u>5.279</u>	<u>5.017</u>	<u>5.018</u>
Liquide middelen				
Kas	2	2	2	2
Bank	200	200	200	200
	<u>202</u>	<u>202</u>	<u>202</u>	<u>202</u>
Overlopende activa				
Vooruitbetaalde bedragen	2.707	2.603	2.499	2.396
	<u>2.707</u>	<u>2.603</u>	<u>2.499</u>	<u>2.396</u>
TOTALE ACTIVA	62.533	53.073	69.972	66.708

Bedrag x € 1.000	2024	2025	2026	2027
VASTE PASSIVA	41.944	40.648	58.117	54.755
Eigen vermogen				
Algemene reserve	6.844	7.108	9.567	9.425
Bestemmingsreserves	7.601	7.022	17.010	16.488
Resultaat na bestemming	265	2.459	- 142	- 1.038
	<u>14.710</u>	<u>16.589</u>	<u>26.435</u>	<u>24.874</u>
Voorzieningen				
Voorzieningen	5.799	5.824	5.948	5.946
	<u>5.799</u>	<u>5.824</u>	<u>5.948</u>	<u>5.946</u>
Vaste schulden > 1 jaar				
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	21.400	18.200	25.700	23.900
Waarborgsommen	35	35	35	35
	<u>21.435</u>	<u>18.235</u>	<u>25.735</u>	<u>23.935</u>
VLOTTENDE PASSIVA	20.590	12.425	11.855	11.953
Netto-vlottende schulden				
Overige kasgeldleningen	9.000	-	-	-
Bank	-	-	-	-
Overige schulden	2.584	3.419	2.849	2.947
	<u>11.584</u>	<u>3.419</u>	<u>2.849</u>	<u>2.947</u>
Overlopende passiva				
Nog te betalen bedragen	2.500	2.500	2.500	2.500
Ontvangen bedragen van het Rijk	6.506	6.506	6.506	6.506
	<u>9.006</u>	<u>9.006</u>	<u>9.006</u>	<u>9.006</u>
TOTALE PASSIVA	62.533	53.073	69.972	66.708

2. Geprognosticeerd EMU-saldo

In EU-verband is bepaald dat het EMU-tekort (Europese Monetaire Unie), van een land maximaal 3% van het bruto binnenlands product mag bedragen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van definities en conventies van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 1995). Deze definities bepalen dat het EMU-saldo het saldo van de gehele overheid is: Rijk, sociale fondsen en overige publiekrechtelijke lichamen, zoals de lokale overheid. Gemeenten zijn daarom mede verantwoordelijk voor het Nederlandse EMU-saldo.

Het EMU-saldo wijkt nogal af van het begrip begrotingssaldo waar lokale overheden mee werken. Een belangrijk verschil is dat het begrotingssaldo van de lokale overheden betrekking heeft op de baten en lasten van de exploitatierekening, terwijl het EMU-saldo ook kapitaaltransacties in de beschouwing meeneemt (zoals investeringen, aan- en verkopen grond). Daarnaast verschilt de behandeling van onder meer interen op reserves, onttrekken van voorzieningen en de opbrengsten uit de verkoop van deelnemingen (bijvoorbeeld aandelen in energiebedrijven). Het is voorgeschreven dat de gemeenten in hun begroting een overzicht opnemen wat hun EMU-saldo is.

In onderstaand overzicht wordt het berekend EMU-saldo ten behoeve van de EMU-enquête gepresenteerd:

Omschrijving	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2023, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2024	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2024
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.995	1.695	1.880
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	11.232	190	-533
3. Mutatie voorzieningen	-250	11	25
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	2.938	-6.615	-9.133
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-18.415	8.131	11.571

In onderstaand overzicht wordt het geprognosticeerde EMU-saldo 2024-2027 gepresenteerd:

EMU-SALDO				2023	2024	2025	2026	2027
				-18.414	8.131	11.570	-7.259	1.637
EMU-SALDO referentiewaarde				-1.774	-1.774	-1.774	-1.774	-1.774
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				-16.640	9.905	13.344	-5.485	3.411
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	142	39	38	37	36
			Uitzettingen	-	-	-	-	-
		Vlottende activa	Uitzettingen	-7.829	2.508	271	-262	1
		Liquide middelen	-38	-	-	-	-	
		Overlopende activa	-1.966	345	-104	-104	-103	
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	22.098	-12.916	-3.200	7.500	-1.800
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-11.736	8.084	-8.165	-570	98
			Overlopende passiva	-1.638	-407	-	-	-
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				-	-	-	-	-

Toelichting

De gemeente Waterland krijgt in 2024 via reële transacties meer geld binnen dan dat ze uitgeeft. Dit schept ruimte om schulden af te lossen, te sparen en de reservepositie te verhogen. Daarmee draagt de gemeente positief bij aan het EMU-saldo van Nederland.

3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves

Hieronder wordt een overzicht van de stand en het gespecificeerde verloop van de reserves voor de jaren 2024-2027 gepresenteerd:

Bedrag x € 1.000	Stand 1-1-2024	Verwacht saldo 2023	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Vermindering t.b.v. afschrijvingen 2024	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2025	Stand 31-12-2026	Stand 31-12-2027
Algemene reserve	6.012	- 1.218	2.100	51	-	6.844	7.108	9.567	9.425
Afschrijving Gouwzeeschool	734	-	-	-	25	709	683	658	633
Afschrijving brandweerkazernes	609	-	-	-	24	584	560	536	511
Afschrijving fundering kerktorens	14	-	-	-	1	13	12	11	11
Afschrijving nieuwbouw gemeentewerf	2.972	-	-	-	162	2.810	2.688	2.566	2.443
Afschrijving geluidsinstallatie	18	-	-	-	9	9	0	0	0
Afschrijving voorbereiding nieuwbouw De Verwondering	145	-	-	-	36	109	73	36	0
Afschrijving voorbereiding nieuwbouw sporthal	600	-	-	-	150	450	300	150	0
Afschrijving IV Plan	796	-	-	-	211	585	374	163	-
Onderhoud wegen	178	-	-	-	-	178	178	178	178
Onderhoud gebouwen	1.466	-	-	-	-	1.466	1.466	1.466	1.466
Onderhoud openbare verlichting	61	-	-	-	-	61	61	61	61
Onderhoud oevers	544	-	-	-	-	544	544	544	544
Onderhoud stroomkasten	82	-	-	-	-	82	82	82	82
Saldo exploitatie	- 1.218	-	265	- 1.218	-	265	2.459	- 142	- 1.038
	13.014	- 1.218	2.365	- 1.168	619	14.710	16.589	15.877	14.316

Algemene reserve

Een deel van de incidentele baten en lasten wordt aan de reserve toegevoegd respectievelijk onttrokken, zie hiervoor het overzicht Incidentele baten en lasten op pagina 87. Het begrotingssaldo na bestemming wordt ook aan de algemene reserve toegevoegd.

Reserve afschrijving Gouwzeeschool

De afschrijvingslasten worden jaarlijks uit deze reserve onttrokken.

Reserve afschrijving brandweerkazernes

De afschrijvingslasten worden jaarlijks uit deze reserve onttrokken.

Reserve afschrijving fundering kerktorens

In december 2017 is er een reserve gevormd voor de toekomstige kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte) van de fundering kerktorens.

Reserve nieuwbouw gemeentewerf

In december 2018 is er een reserve gevormd voor de eerste jaren van de kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte) van de nieuwe gemeentewerf.

Reserve afschrijving geluidsinstallaties

In juli 2019 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van de aanschaf van de geluidsinstallatie in de raadzaal.

Reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw De Verwondering

In juni 2021 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van de voorbereiding voor de nieuwbouw van De Verwondering.

Reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw sporthal

In juni 2021 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van de voorbereiding voor de nieuwe sporthal.

Reserve afschrijving IV Plan

In juli 2022 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van het IV Plan.

Onderhoud wegen

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van wegen.

Onderhoud gebouwen

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van diverse gebouwen die in eigendom van de gemeente zijn.

Onderhoud openbare verlichting

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van de openbare verlichting.

Onderhoud oevers

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van diverse kades en beschoeiingen.

Onderhoud stroomkasten

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van diverse elektriciteitskasten.

Saldo exploitatie

Betreft het verwachte exploitatiesaldo in het betreffende jaar.

4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen

Hieronder wordt de stand van zaken met betrekking tot de voorzieningen gepresenteerd:

Bedrag x € 1.000	Stand 1-1-2024	Toevoeging 2024	Aanwending 2024	Stand 31-12-2024	Stand 1-1-2025	Toevoeging 2025	Aanwending 2025	Stand 31-12-2025	Stand 1-1-2026	Toevoeging 2026	Aanwending 2026	Stand 31-12-2026	Stand 1-1-2027	Toevoeging 2027	Aanwending 2027	Stand 31-12-2027
Riolering	3.752	-	-	3.752	3.752	-	-	3.752	3.752	-	-	3.752	3.752	-	-	3.752
Afvalstoffen	354	-	-	354	354	-	-	354	354	-	-	354	354	-	-	354
Wachtgeldverplichtingen B&W	171	62	57	177	177	62	19	220	220	62	19	264	264	62	19	307
Pensioenverplichtingen B&W	1.048	88	88	1.048	1.048	88	88	1.048	1.048	88	88	1.048	1.048	88	88	1.048
Waterbank	39	-	-	39	39	-	-	39	39	-	-	39	39	-	-	39
Baggeren binnenhaven Monnickendam	88	13	-	100	100	13	-	113	113	13	-	125	125	13	125	13
Buitensport	285	54	86	253	253	54	110	198	198	54	11	240	240	54	11	283
Verlofsparen	50	25	-	75	75	25	-	100	100	25	-	125	125	25	-	150
Totaal	5.788	242	231	5.799	5.799	242	217	5.824	5.824	242	119	5.948	5.948	242	244	5.946

Riolering

Doel van de voorziening is het beschikken over voldoende vermogen ter dekking van de jaarlijkse fluctuerende exploitatielasten van de riolering.

Afvalstoffen

Doel van de voorziening is het beschikken over voldoende vermogen ter dekking van de jaarlijkse fluctuerende exploitatielasten van de afvalstoffen.

Wachtgeldverplichtingen college

Voorziening ter dekking van de wachtgeldverplichtingen voor burgemeester en wethouders.

Pensioenverplichtingen wethouders

Voorziening ter dekking van de pensioenverplichtingen voor wethouders.

Waterbank

Deze voorziening is getroffen voor toekomstige natuurcompensatie.

Baggeren binnenhaven Monnickendam

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van het periodiek baggeren van de haven Monnickendam.

Buitensport

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de renovatie van de sportvelden.

Verlofsparen

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de opname van bovenwettelijke vakantie-uren die met ingang van 1 januari 2022 gespaard kunnen worden door medewerkers.

5. Financiering

Zie hiervoor paragraaf D Financiering op pagina 56-58.

6. Investeringskredieten

Een overzicht van de lopende en toekomstige investeringskredieten 2024-2027:

Omschrijving lopende kredieten (bedrag x € 1.000)	Jaar	start afschr	afschr termijn	Soort activa	Bedrag krediet	Boekwaarde 01-01-2024	Waardevermeerd. & waardevermind. 2024	Afschr. 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Toegerekende rente 2024	Kapitaal-lasten 2024	Kapitaal-lasten 2025	Kapitaal-lasten 2026	Kapitaal-lasten 2027
Programma 1. Ruimtelijk domein					67	67	-	7	60	0	7	7	7	7
Duurzaamheid brandweerkazerne Ipendam	2023	2024	10	ecn	67	67	-	7	60	0	7	7	7	7
Programma 2. Openbaar domein					4.049	2.358	1.663	304	3.716	17	321	505	502	498
Voorbereiding bouw sporthal Marijkeveld	2021	2023	5	imm	750	726	-	150	576	5	155	154	153	152
Voorbereiding bouw Milieustraat	2022	2023	5	ecn	125	125	-	25	100	1	26	26	26	25
Aanschaf minicontainers 2022	2022	2023	10	ecn	71	71	-	7	64	0	8	8	8	7
Ondergrondse restafval containers 2022	2022	2023	10	ecn	36	36	-	4	32	0	4	4	4	4
Kademuur Zereiderpad (Marken)	2022	2023	40	mn	275	274	-	7	267	2	9	9	9	9
Aanschaf opslag containers	2023	2024	10	ecn	100	100	-	10	90	1	11	11	11	10
Aanschaf minicontainers 2023	2023	2024	10	ecn	72	72	-	7	65	1	8	8	8	8
Ondergrondse restafval containers 2023	2023	2024	10	ecn	36	36	-	4	33	0	4	4	4	4
Aanleg atletiekveld 2023	2023	2024	20	ecn	320	320	-	16	304	2	18	18	18	18
Aanpassing afvalinzameling binnenstad Monnickendam	2022	2023	10	ecn	225	224	-	23	201	2	24	24	24	24
Aanschaf tractiemiddelen 2023 vrachtwagen XX-XX-XX	2023	2024	7	ecn	320	320	-	46	274	2	48	48	47	47
Aanschaf minicontainers 2024	2024	2025	10	ecn	76	-	76	-	76	-	-	8	8	8
Ondergrondse restafval containers 2024	2024	2025	10	ecn	37	-	37	-	37	-	-	4	4	4
Ondergrondse wijkcontainers	2024	2025	10	ecn	30	-	30	-	30	-	-	3	3	3
Aanschaf tractiemiddelen 2023 maaier John Deere	2023	2024	7	ecn	27	27	-	4	23	0	4	4	4	4
Voertuig Vliegende keep	2024	2025	7	ecn	52	-	52	-	52	-	-	8	8	8
Voertuig Koppel civiel 1	2024	2025	7	ecn	100	-	100	-	100	-	-	15	15	15
Voertuig Koppel civiel 2	2024	2025	7	ecn	100	-	100	-	100	-	-	15	15	15
Voertuig Service team	2024	2025	7	ecn	52	-	52	-	52	-	-	8	8	8
Maaier (werktuigdrager)	2024	2025	7	ecn	150	-	150	-	150	-	-	22	22	22
Snipperaanhanger	2024	2025	7	ecn	45	-	45	-	45	-	-	7	7	7
Bus	2024	2025	7	ecn	66	-	66	-	66	-	-	10	10	10
Vervanging toplaag kunstgrasveld Monnickendam	2024	2025	12	ecn	248	-	248	-	248	-	-	22	22	22
Vervanging toplaag kunstgrasveld BiW	2024	2025	12	ecn	224	-	224	-	224	-	-	20	20	20
Vervanging toplaag kunstgrasveld Ipendam	2024	2025	12	ecn	229	-	229	-	229	-	-	21	21	20
Vervanging toplaag kunstgrasveld Marken	2024	2025	12	ecn	253	-	253	-	253	-	-	23	23	23
Adaptieve wegafsluiting Hofbrug Ipendam (AFA)	2022	2023	10	mn	29	28	-	3	25	0	3	3	3	3

Omschrijving lopende kredieten (bedrag x € 1.000)	Jaar	start afschr	afschr termijn	Soort activa	Bedrag krediet	Boekwaarde 01-01-2024	Waardevermeerd. & waardevermind. 2024	Afschr. 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Toegerekende rente 2024	Kapitaal-lasten 2024	Kapitaal-lasten 2025	Kapitaal-lasten 2026	Kapitaal-lasten 2027
Programma 3. Sociaal domein					12.316	12.318	-	284	12.035	77	361	401	398	396
Bouw brede school Broek in Waterland 2020	2021	2022	40	ecn	7.579	7.581	-	190	7.392	53	243	242	240	239
Nieuwbouw De Verwondering	2021	2023	40	ecn	2.952	2.952	-	74	2.878	21	94	94	93	93
Verbouwing Van Randwijck Sebastianus	2023	2024	28	ecn	440	440	-	16	424	3	19	19	19	18
Eerste inrichting Blauwe Ster	2023	2024	10	ecn	45	45	-	5	41	0	5	5	5	5
Verenigingsgebouw Galgeriet	2023	2025	40	ecn	1.300	1.300	-	-	1.300	-	-	42	41	41
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen					147	74	73	-	147	1	1	1	2	2
Aandelen InWest Regio B.V.	2023			fin	147	74	73	-	147	1	1	1	2	2
Programma 6. Overhead					2.360	1.393	896	279	2.010	10	289	472	469	466
Duurzaamheid gemeentehuis Pierebaan	2019		10	ecn	137	132	-	14	119	1	15	15	14	14
IV Plan Optim. digit. dienst&proc. team Samenlev	2022	2023	5	ecn	95	83	-	19	64	1	20	19	19	19
IV Plan Optim. digit. dienst&proc. team Ruimte	2022	2023	5	ecn	75	62	-	15	47	0	15	15	15	15
IV Plan Optim. digit. dienst&proc team Realisatie	2022	2023	5	ecn	85	79	-	17	62	1	18	17	17	17
IV Plan Optim. digit. dienst&proc. team Bedrijfsv	2022	2023	5	ecn	75	67	-	15	52	0	15	15	15	15
ICT ontwikkeling 2023	2023	2024	5	ecn	60	60	-	12	48	0	12	12	12	12
ICT Bedrijfsvoering	2022	2023	5	ecn	213	186	-	43	143	1	44	44	43	43
IV ontwikkeling organisatie	2023	2024	5	ecn	645	645	-	129	516	5	134	133	132	131
ICT ontwikkeling 2024	2024	2025	5	ecn	60	-	60	-	60	-	-	12	12	12
Investerings Wet open overheid 2024	2024	2025	5	ecn	111	-	111	-	111	-	-	23	23	23
Investerings IV 2024	2024	2025	5	ecn	725	-	725	-	725	-	-	150	149	148
Wet open Overheid	2023	2024	5	ecn	79	79	-	16	63	1	16	16	16	16
Totaal van de lopende kredieten					18.938	16.209	2.632	874	17.967	104	978	1.386	1.378	1.369

Omschrijving toekomstige kredieten (bedrag x € 1.000)	start afschr	afschr ter-mijn	Soort activa	Bedrag krediet	Boekwaarde 01-01-2024	Kapitaal- lasten 2024	Kapitaal- lasten 2025	Kapitaal- lasten 2026	Kapitaal- lasten 2027
Programma 2. Openbaar domein				21.222	-	-	-	92	788
Bouw sporthal Marijkeveld	2027	40	ecn	17.800	-	-	-	-	570
Installaties Milieustraat	2026	15	ecn	1.110	-	-	-	2	2
Bouwkosten Milieustraat	2026	40	ecn	29	-	-	-	36	35
Duurzaamheid sporthal Marijkeveld	2027	40	ecn	1.400	-	-	-	-	45
Ondergrondse restafval containers 2025	2026	10	ecn	38	-	-	-	4	4
Personenauto 1	2026	7	ecn	33	-	-	-	7	7
Personenauto 2	2026	7	ecn	33	-	-	-	7	7
Personenauto 3	2026	7	ecn	33	-	-	-	7	7
Voertuig Koppel groen 1	2026	7	ecn	50	-	-	-	7	7
Voertuig Koppel groen 2	2026	7	ecn	50	-	-	-	7	7
Voertuig Koppel groen 3	2026	7	ecn	50	-	-	-	7	7
Voertuig Koppel groen 4	2026	7	ecn	50	-	-	-	7	7
Maaier Torro	2027	7	ecn	120	-	-	-	-	18
Veegwagen	2027	7	ecn	185	-	-	-	-	28
Tractor	2027	7	ecn	65	-	-	-	-	10
Voertuig Koppelbomen	2027	7	ecn	175	-	-	-	-	26
Programma 6. Overhead				632	-	-	-	108	130
Investeringen Wet open overheid 2025	2026	5	ecn	111	-	-	-	23	23
Investeringen Wet open overheid 2026	2027	5	ecn	111	-	-	-	-	23
Investeringen IV 2025	2026	5	ecn	350	-	-	-	72	72
ICT ontwikkeling 2025	2026	5	ecn	60	-	-	-	12	12
Totaal van de toekomstige kredieten				21.854	-	-	-	200	918

7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenoemde 'jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume'. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Voor deze kosten mag geen voorziening worden getroffen. Verplichtingen van ongelijk volume dienen ineens in de vorm van een voorziening te worden gedekt. De gemeente Waterland heeft niet te maken met jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

III. Bijlagen

1. Uitvoeringsinformatie 2024-2027

Hieronder wordt de uitvoeringsinformatie van de begroting 2024 en de meerjarenraming voor de drie daarop volgende jaren gepresenteerd.

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2024			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027
1.	Ruimtelijk domein			6.352	4.318	- 2.034	- 4.295	- 4.292	- 4.019
1.01	Veiligheid			2.794	27	- 2.767	- 2.766	- 2.764	- 2.763
		1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.023	-	- 2.023	- 2.022	- 2.022	- 2.021
		1.2	Openbare orde en veiligheid	772	27	- 744	- 743	- 742	- 742
1.02	Economie en toerisme			311	28	- 282	- 280	- 277	- 274
		3.1	Economische ontwikkeling	63	-	- 63	- 63	- 63	- 63
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-	- 0	- 0	- 0	- 0
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	19	25	7	9	12	14
		3.41	Economische promotie algemeen	229	3	- 226	- 226	- 226	- 225
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen			3.247	4.262	1.015	- 1.250	- 1.251	- 982
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	213	2.479	2.267	127	127	127
		8.1	Ruimte en leefomgeving	780	51	- 728	- 853	- 853	- 578
		8.3	Wonen en bouwen	2.255	1.731	- 523	- 523	- 524	- 530
2.	Openbaar domein			11.914	4.948	- 6.965	- 6.287	- 6.319	- 6.960
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat			4.158	526	- 3.632	- 3.285	- 3.236	- 3.212
		2.1	Verkeer en vervoer	3.375	111	- 3.264	- 2.972	- 2.962	- 2.977
		2.2	Parkeren	95	30	- 64	- 49	- 34	- 18
		2.3	Recreatieve havens	166	129	- 38	- 37	- 35	- 34
		2.4	Economische havens en waterwegen	312	4	- 307	- 307	- 307	- 307
		2.5	Openbaar vervoer	23	-	- 23	- 6	- 6	- 6
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	188	251	64	86	108	130

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2024			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027
2.02	Sport, cultuur en recreatie			3.500	382	- 3.118	- 3.121	- 3.157	- 3.819
		5.1	Sportbeleid en activering	281	-	- 281	- 281	- 281	- 281
		5.2	Sportaccommodaties	1.120	284	- 836	- 863	- 861	- 1.473
		5.3	Cultuurpresentaties, cultuurproductie en cultuurparticipatie	161	-	- 161	- 161	- 161	- 161
		5.4	Musea	15	-	- 15	- 15	- 15	- 15
		5.5	Cultureel erfgoed	132	11	- 121	- 121	- 121	- 121
		5.6	Media	287	41	- 246	- 246	- 245	- 245
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.506	46	- 1.459	- 1.435	- 1.474	- 1.523
2.03	Milieu			4.255	4.040	- 215	118	75	71
		7.2	Riolering	1.095	1.472	377	398	403	407
		7.3	Afval	2.417	2.568	152	167	123	116
		7.4	Milieubeheer	744	-	- 744	- 447	- 451	- 451
3.	Sociaal domein			18.779	3.960	- 14.818	- 13.947	- 13.926	- 14.044
3.01	Onderwijs			1.693	117	- 1.576	- 1.571	- 1.558	- 1.553
		4.1	Openbaar basisonderwijs	28	-	- 28	- 28	- 28	- 28
		4.2	Onderwijshuisvesting	1.042	77	- 966	- 961	- 947	- 943
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	622	40	- 582	- 582	- 582	- 582
3.02	Sociale voorzieningen			16.132	3.843	- 12.288	- 11.418	- 11.419	- 11.518
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.460	501	- 959	- 968	- 969	- 968
		6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	507	-	- 507	- 507	- 507	- 507
		6.3	Inkomensregelingen	3.811	2.815	- 996	- 996	- 996	- 996
		6.4	WSW en beschut werk	1.389	420	- 969	- 969	- 969	- 969
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	612	108	- 504	- 504	- 504	- 504
		6.71a	Hulp bij het huishouden (Wmo)	1.743	-	- 1.743	- 1.643	- 1.643	- 1.643
		6.71b	Begeleiding (Wmo)	949	-	- 949	- 949	- 949	- 949
		6.71c	Dagbesteding (Wmo)	555	-	- 555	- 555	- 555	- 555
		6.71d	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	16	-	- 16	- 16	- 16	- 16
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	620	-	- 620	- 620	- 620	- 620
		6.72a	Jeugdhulp begeleiding	174	-	- 174	- 174	- 174	- 174
		6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	3.294	-	- 3.294	- 2.514	- 2.514	- 2.614
		6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	420	-	- 420	- 420	- 420	- 420
		6.74a	Jeugdbehandeling GGZ zonder verblijf	53	-	- 53	- 53	- 53	- 53
		6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	112	-	- 112	- 112	- 112	- 112
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	39	-	- 39	- 39	- 39	- 39
		6.82a	Jeugdbescherming	378	-	- 378	- 378	- 378	- 378
3.03	Volksgezondheid	7.1	Volksgezondheid	954	-	- 954	- 958	- 949	- 973

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2024			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027
4.	Bestuur			2.138	262	- 1.876	- 1.869	- 1.852	- 1.855
4.01	Bestuur			2.138	262	- 1.876	- 1.869	- 1.852	- 1.855
		0.1	Bestuur	1.389	-	- 1.389	- 1.388	- 1.379	- 1.379
		0.2	Burgerzaken	749	262	- 487	- 480	- 473	- 476
5.	Algemene dekkingsmiddelen			278	36.514	36.235	37.062	34.460	34.112
5.01	Dividend	0.51	Treasury/dividend	4	140	136	136	135	135
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is								
		0.61	OZB woningen	294	5.676	5.382	5.382	5.382	5.382
		0.62	OZB niet-woningen	231	3.351	3.120	3.120	3.120	3.120
		0.63	Parkeerbelasting	40	851	811	811	811	811
		0.64	Parkeerbelasting	2	488	486	486	486	486
		0.64	Belastingen overig	15	145	130	130	130	130
		3.42	Economische promotie forensenbelastingen	3	33	30	30	30	30
		3.43	Economische promotie toeristenbelasting	4	808	805	805	805	805
5.03	Algemene uitkering	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	30.682	30.682	31.369	29.026	28.835
5.04	Saldo van financieringsfunctie	0.52	Treasury/financiering	1.104	16	- 1.088	- 166	- 419	- 695
5.05	Overige algemene dekkingsmiddelen	0.53	Overige algemene dekkingsmiddelen	- 1.124	-	1.124	341	336	456
6.	Overhead			8.855	62	- 8.794	- 8.731	- 8.731	- 8.742
6.01	Overhead	0.4	Overhead	8.855	62	- 8.794	- 8.731	- 8.731	- 8.742
7.	Vennootschapsbelasting			2	-	- 2	- 2	- 2	- 2
7.01	Vennootschapsbelasting	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	2	-	- 2	- 2	- 2	- 2

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2024			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027
8.	Onvoorzien			50	-	- 50	- 50	- 50	- 50
8.01	Onvoorzien	0.8	Overige baten en lasten	50	-	- 50	- 50	- 50	- 50
	Totaal saldo van baten en lasten			48.368	50.064	1.695	1.880	- 712	- 1.561
9.	Reserves			2.100	669	- 1.431	579	570	523
	Reserves			2.100	669	- 1.431	579	570	523
0.101	Mutaties algemene reserve	0.101	Mutaties algemene reserve	2.100	51	- 2.049	-	-	-
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	-	50	50	50	50	50
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	-	-	-	-	-	-
0.106	Mutaties reserve onderhoud instructiebad	0.106	0	-	-	-	-	-	-
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	-	1	1	1	1	1
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	-	162	162	122	122	122
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallaties	-	9	9	9	-	-
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	0.112	Mutaties reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw Verwondering	-	36	36	36	36	36
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	0.113	Mutaties reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw	-	150	150	150	150	150
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	-	211	211	211	211	163
0.115	Mutaties reserve onderhoud wegen	0.115	Mutaties reserve onderhoud wegen	-	-	-	-	-	-
0.116	Mutaties reserve onderhoud gebouwen	0.116	Mutaties reserve onderhoud gebouwen	-	-	-	-	-	-
0.117	Mutaties reserve onderhoud openbare	0.117	Mutaties reserve onderhoud openbare verlichting	-	-	-	-	-	-
0.118	Mutaties reserve onderhoud oevers	0.118	Mutaties reserve onderhoud oevers	-	-	-	-	-	-
0.119	Mutaties reserve onderhoud stroomkasten	0.119	Mutaties reserve onderhoud stroomkasten	-	-	-	-	-	-
	Geraamd resultaat			50.468	50.733	265	2.459	- 142	- 1.038

2. Overzicht van baten en lasten per taakveld

Hieronder wordt een overzicht van de baten en lasten per taakveld gepresenteerd ten behoeve de regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.

Taakvelden		Begroting 2024			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027
0.	Bestuur en ondersteuning						
0.1	Bestuur	1.389	-	- 1.389	- 1.388	- 1.379	- 1.379
0.2	Burgerzaken	749	262	- 487	- 480	- 473	- 476
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	213	2.479	2.267	127	127	127
0.4	Overhead	8.855	62	- 8.794	- 8.731	- 8.731	- 8.742
0.5	Treasury	- 16	156	172	311	53	- 105
0.61	OZB woningen	231	3.351	3.120	3.120	3.120	3.120
0.62	OZB niet-woningen	40	851	811	811	811	811
0.63	Parkeerbelasting	2	488	486	486	486	486
0.64	Belastingen overig	15	145	130	130	130	130
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	30.682	30.682	31.369	29.026	28.835
0.8	Overige baten en lasten	50	-	- 50	- 50	- 50	- 50
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	2	-	- 2	- 2	- 2	- 2
0.10	Mutaties reserve	2.100	669	- 1.431	579	570	523
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	265	50.733	50.468	2.459	- 142	- 1.038
1.	Veiligheid						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.023	-	- 2.023	- 2.022	- 2.022	- 2.021
1.2	Openbare orde en veiligheid	772	27	- 744	- 743	- 742	- 742
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1	Verkeer en vervoer	3.375	111	- 3.264	- 2.972	- 2.962	- 2.977
2.2	Parkeren	95	30	- 64	- 49	- 34	- 18
2.3	Recreatieve havens	166	129	- 38	- 37	- 35	- 34
2.4	Economische havens en waterwegen	312	4	- 307	- 307	- 307	- 307
2.5	Openbaar vervoer	23	-	- 23	- 6	- 6	- 6
3.	Economie						
3.1	Economische ontwikkeling	63	-	- 63	- 63	- 63	- 63
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-	- 0	- 0	- 0	- 0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	19	25	7	9	12	14
3.4	Economische promotie	235	845	609	609	609	609

Taakvelden		Begroting 2024			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027
4.	Onderwijs						
4.1	Openbaar basisonderwijs	28	-	- 28	- 28	- 28	- 28
4.2	Onderwijshuisvesting	1.042	77	- 966	- 961	- 947	- 943
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	622	40	- 582	- 582	- 582	- 582
5.	Sport, cultuur en recreatie						
5.1	Sportbeleid en activering	281	-	- 281	- 281	- 281	- 281
5.2	Sportaccommodaties	1.120	284	- 836	- 863	- 861	- 1.473
5.3	Cultuurpresentaties, cultuurproductie en cultuurparticipatie	161	-	- 161	- 161	- 161	- 161
5.4	Musea	15	-	- 15	- 15	- 15	- 15
5.5	Cultureel erfgoed	132	11	- 121	- 121	- 121	- 121
5.6	Media	287	41	- 246	- 246	- 245	- 245
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.506	46	- 1.459	- 1.435	- 1.474	- 1.523
6.	Sociaal domein						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.460	501	- 959	- 968	- 969	- 968
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	507	-	- 507	- 507	- 507	- 507
6.3	Inkomensregelingen	3.811	2.815	- 996	- 996	- 996	- 996
6.4	Begeleide participatie	1.389	420	- 969	- 969	- 969	- 969
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	612	108	- 504	- 504	- 504	- 504
6.71a	Hulp bij het huishouden (Wmo)	1.743	-	- 1.743	- 1.643	- 1.643	- 1.643
6.71b	Begeleiding (Wmo)	949	-	- 949	- 949	- 949	- 949
6.71c	Dagbesteding (Wmo)	555	-	- 555	- 555	- 555	- 555
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	16	-	- 16	- 16	- 16	- 16
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	174	-	- 174	- 174	- 174	- 174
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	3.294	-	- 3.294	- 2.514	- 2.514	- 2.614
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	420	-	- 420	- 420	- 420	- 420
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	53	-	- 53	- 53	- 53	- 53
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	112	-	- 112	- 112	- 112	- 112
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	39	-	- 39	- 39	- 39	- 39
6.82a	Jeugdbescherming	378	-	- 378	- 378	- 378	- 378

Taakvelden		Begroting 2024			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027
7.	Volksgezondheid en milieu						
7.1	Volksgezondheid	954	-	- 954	- 958	- 949	- 973
7.2	Riolering	1.095	1.472	377	398	403	407
7.3	Afval	2.417	2.568	152	167	123	116
7.4	Milieubeheer	744	-	- 744	- 447	- 451	- 451
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	188	251	64	86	108	130
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1	Ruimte en leefomgeving	780	51	- 728	- 853	- 853	- 578
8.3	Wonen en bouwen	2.255	1.731	- 523	- 523	- 524	- 530

3. Afkortingenlijst

BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BRP	Basis Registratie Personen
DVO	Dienst Verlenings Overeenkomst
EMU	Economische en Monetaire Unie
e.v.	en verder
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HVC	Huisvuilcentrale
IBT	Interbestuurlijk Toezicht
LISA	Vestigingenregister
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MRA	Metropool Regio Amsterdam
n.n.b.	Nog niet bekend
OZB	Onroerende Zaak Belasting
ROM	Regionale ontwikkelingsmaatschappij
VPB	Vennootschapsbelasting
WA	Waterlands Archief
WAMS	Wet Aanpak Meervoudige problematiek Sociaal domein
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo	Wet Open Overheid
WOZ	Waarde Onroerende Zaken

COLOFON

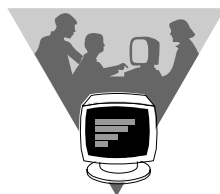
Uitgave:

Gemeente Waterland
Postbus 1000
1140 BA MONNICKENDAM

Bezoekadres:

Pierebaan 3
1141 GV MONNICKENDAM
Telefoon: 0299 - 658585

Samenstelling en lay-out:

Team Bedrijfsvoering
Cluster Financiën
e-mail: financieelbeleid@waterland.nl
Telefoon: 0299 - 658561

Voor opmerkingen en/of suggesties met betrekking tot de opbouw, indeling en lay-out kan contact opgenomen worden met het team Financiën.

Voor inhoudelijke vragen kan contact opgenomen worden met de teammanager van het betreffende team of de gemeentelijke voorlichter.